

ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกวิมล อินทสาร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตรบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พุทธศักราช 2551

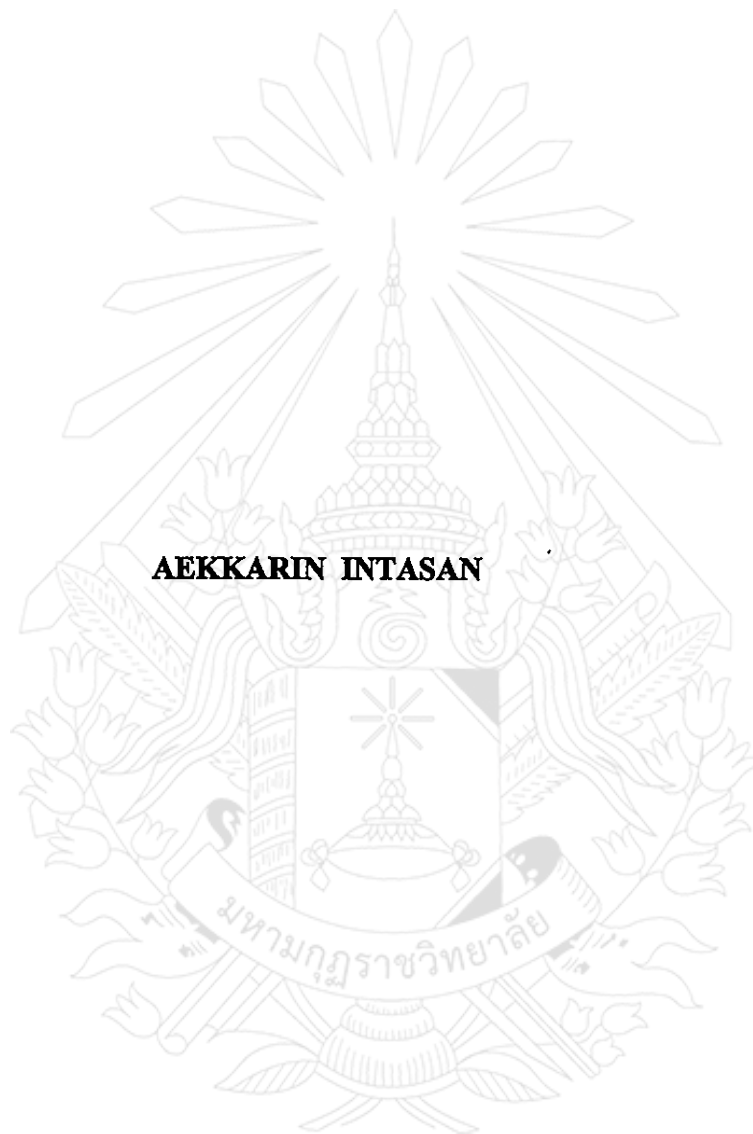
ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2551

B 1.8606

**SATISFACTION OF PEOPLE TO LOCAL DEVELOPMENT PLAN : A CASE
STUDY OF NASAI SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
MUANG DISTRICT, NAKHONSITHAMMARAT PROVINCE**

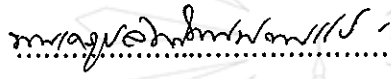

AEKKARIN INTASAN

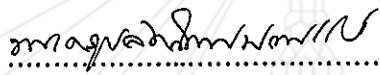
**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2551 (2008)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น :
ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อนักศึกษา : นายเอกรินทร์ อินทสาร
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : พระมหาปริดา ขนดีโสภโณ (ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

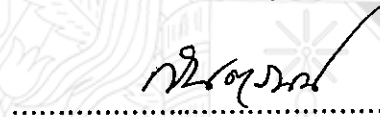
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(พระมหาปริดา ขนดีโสภโณ ดร.)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว)

..... กรรมการ
(ผศ. พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ดร. เดชชาติ ตริ์ทรัพย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Satisfaction of People to Local Development Plan : A Case
Study of Nasai Sub-District Administrative Organization,
Muang District, Nakhonsithammarat Province

Student's Name : Mr. Aekkarin Intasan

Department : Government

Advisor : Phramaha Preeda Khantisopano (Dr.)

Co-Advisor : Dr. Kantaphon Nuthongkaew

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial

Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaviriyajran

Dean of Graduate School

(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajran)

Thematic Committee

P. Sampipattanaviriyajran

Chairman

(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajran)

P. P. Khantisopano

Advisor

(Phramaha Preeda Khantisopano, Dr.)

K. Nuthongkaew

Co-Advisor

(Dr. Kantaphon Nuthongkaew)

S. Chaimusik

Member

(Asst. Emeritus Prof. Dr.SukitChaimusik)

D. Treesap

Member

(Dr.Detchat Treesap)

Copyright of the Graduate School, Mahamakut Buddhist University

หัวข้อสารนิพนธ์	: ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อนักศึกษา	: เอกรินทร์ อินทสาร
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: พระมหาปริดา ขนติโสภโณ (คร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: คร. กันตภณ หนูทองแก้ว
ปีการศึกษา	: 2550

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อทราบข้อเสนอแนะที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ต่อการส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้ค่าสถิติแบบร้อยละ Percentage ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย เฉลี่ยอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ทั้งด้านแผนงานพัฒนาคนและสังคม แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ แผนงานพัฒนาการเมืองการบริหาร และแผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการการจัดทำประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในทุกด้านของแผนงาน ได้รับการบรรจุโครงการ แผนงานต่าง ๆ ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อที่ผู้บริหารท้องถิ่นจะนำมาพัฒนาตามแผนงานที่วางไว้ ซึ่งจะสามารถที่จะแก้ไขปัญหา ตามความต้องการของประชาชนได้

2. ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยสรุปได้ว่า ประชาชนบางคนไม่เคยเข้าร่วมกระบวนการจัดทำแผนพัฒนามีความขัดแย้งในการเสนอปัญหา มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบน้อย ให้มีการใช้แผนพัฒนาให้ตรงกับ

3. แนวทางแก้ไข ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาให้มาก ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร แนวทาง ระยะเวลา ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของตนเอง มีจิตสำนึก ร่วมรับผิดชอบต่อส่วนรวม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนำแผนที่วางไว้มาจัดทำโครงการ / แผนงานตามลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ตามความต้องการที่แท้จริง

Thematic Title : **Satisfaction of People to Local Development Plan : A Case Study of Nasai Sub-District Administrative Organization Muang District, Nakhonsithammarat Province.**

Student's Name : **Aekkarin Intasan**

Department : **Government**

Advisor : **Phramahapreeda Khantisopano (Dr.)**

Co-Advisor : **Dr. Kantaphon Nuthongkaew**

Academic Year : **B.E. 2550 (2007)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were to study 1) to know the satisfaction of people towards local development plan of Nasai sub – district administrative Organization, Muang district, Nakhonsithammarat Province, 2) to know the suggestions and the way to support the local development towards development of Nasai sub-district administrative Organization, the samples in this study were at 360 people, the data collection by Questionnaire, the data analysis by using a package computer program for social science research were used percentage, mean, and standard deviation

The results found that :-

1) The people were satisfied with local development plan of Nasai sub-district administrative Organization were at high in all aspects, eighter man and social development plan or social, economic development plan, fundamental structure of development plan, water development plan, political development plan, and Natural and environmental development plan, All those were concluded that the participation of people in process of local development plan desing in all as of work plan and to be submitted the projects, and plan in Local administrators could be applied in development plans, and could be resolution of the people requiring.

2) The suggestions of the sample group. The results could be concluded that some of the people were not participated in local development plan process, and some of them were

conflicts in requiring , less advertising, to by used the local development in important problems directly, and should by developed in others plans more than fundamental structure and to make an importance with others.

3) The resolution is to support people in their roles to make the process in development plan, to support people in receiving the news, informations, the way to plan, duration of time in making the local development plan, to support people to understand their roles in self problems as really people requiring.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ จะสำเร็จลุล่วงและสมบูรณ์ลงมิได้ หากไม่ได้รับความกรุณาจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรม โศกราช ที่เป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียน การสอนและอนุมัติการจบการศึกษา รวมทั้งอาจารย์ผู้มีพระคุณคือพระมหาปริดา ขันติโสภโณ (ดร.) อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ ดร.กัณตภณ หนูทองแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมีร่างกายและแรงใจในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพราะนอกจากท่านจะได้อนุเคราะห์ ความรู้และให้คำแนะนำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเสียสละเวลาตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอด แล้วยังคอยกระตุ้นและให้กำลังใจ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณพระราชธรรมสุธี รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรม โศกราช พระเทพสิริโสภณ พระครูปริยัติวิมลธาดา พระครูสิทธิธรรมานุศาสน์ พระมหาธรรมรัต อริยธมโม

ขอขอบพระคุณ ดร.สังศรี ชมพูนงศ์ ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์ ดร.ประยงค์ ชูรักษ์ และ ดร. ยุทธนา ปราณีต ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญเสียสละเวลาและแนะนำตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และเครื่องมือในการวิจัย ที่ตั้งสอนและแนะนำให้ความรู้แก่การทำงานวิจัย

ขอขอบคุณนายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลนาทราย พนักงาน เจ้าหน้าที่ ผู้แทนประชาคม หมู่บ้าน ตลอดจนประชาชนชาวตำบลนาทราย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บ รวบรวมและให้ข้อมูลที่ใช้ในการผู้วิจัย จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำใน การแก้ไขและปรับปรุงสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

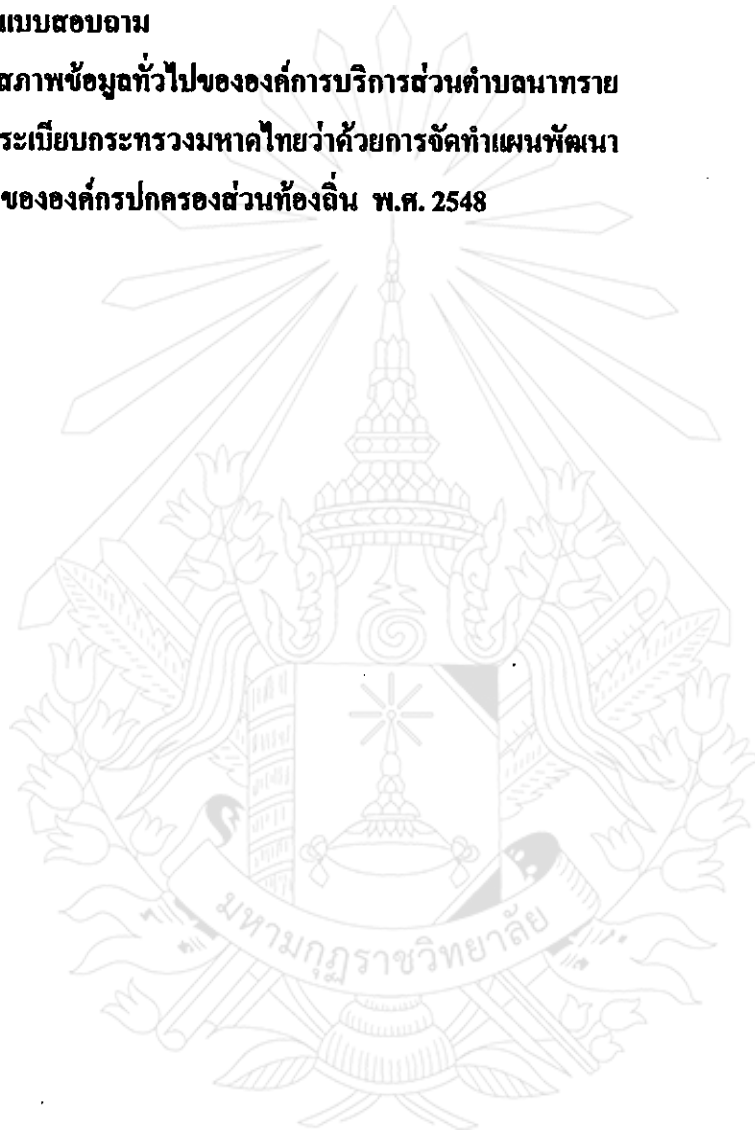
สุดท้าย ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และญาติพี่น้องทุกคนที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอดเวลา จนกระทั่งสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

เอกรินทร์ อินทสาร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
3 ขอบเขตของการวิจัย	4
4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
5 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	17
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารและรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล	46
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	61

ภาคผนวก	117
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	118
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	119
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	123
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	125
ภาคผนวก ง ภาพข้อมูลทั่วไปขององค์การบริการส่วนตำบลนาทราย	131
ภาคผนวก จ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548	138
ประวัติผู้วิจัย	151

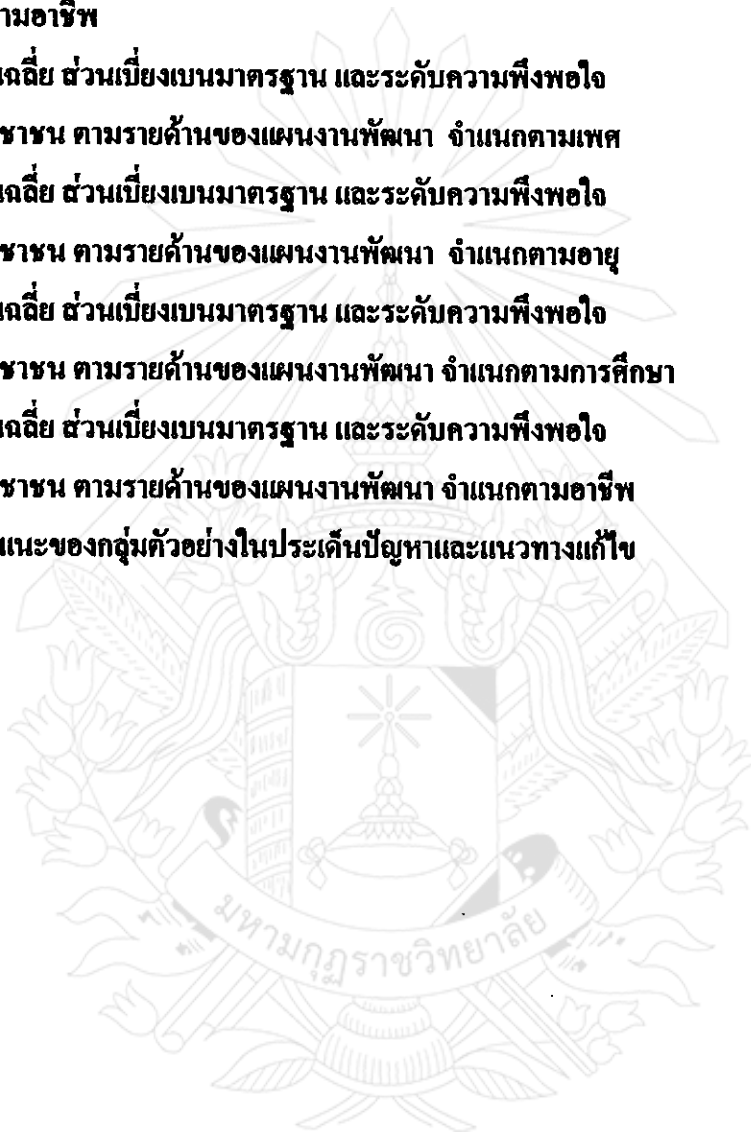
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการวิจัย	62
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
	3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
	3.3 วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	64
	3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
	3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	65
	3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	65
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	4.1 วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	4.2.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ของประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ	69
	4.2.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น วิเคราะห์เป็นรายข้อและรายด้าน โดยหาค่า เฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ	71
	4.2.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง	101
บทที่ 5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	103
	5.1 สรุปผลการวิจัย	103
	5.2 อภิปรายผล	108
	5.3 ข้อเสนอแนะ	112
	5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	112
	5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	113
	บรรณานุกรม	114

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน จำแนกตามหมู่บ้าน	63
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	69
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	69
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	70
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	70
ตารางที่ 6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาคนและสังคม ของประชาชน จำแนกตามเพศ	71
ตารางที่ 7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาคนและสังคม ของประชาชน จำแนกตามอายุ	72
ตารางที่ 8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาคนและสังคม ของประชาชน จำแนกตามการศึกษา	73
ตารางที่ 9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาคนและสังคม ของประชาชน จำแนกตามอาชีพ	74
ตารางที่ 10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ของประชาชน จำแนกตามเพศ	75
ตารางที่ 11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ของประชาชน จำแนกตามอายุ	76
ตารางที่ 12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ของประชาชน จำแนกตามการศึกษา	77
ตารางที่ 13	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ของประชาชน จำแนกตามอาชีพ	78
ตารางที่ 14	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของประชาชน จำแนกตามเพศ	79

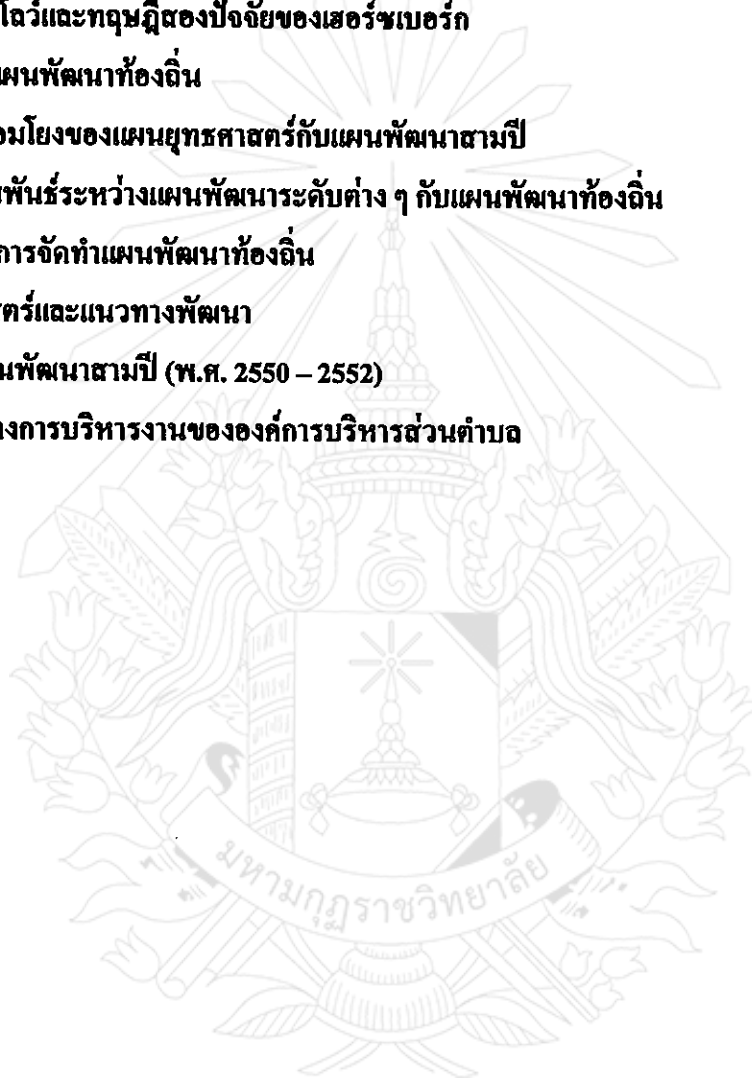
ตารางที่ 15	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของประชาชน จำแนกตามอายุ	80
ตารางที่ 16	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของประชาชน จำแนกตามการศึกษา	81
ตารางที่ 17	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของประชาชน จำแนกตามอาชีพ	82
ตารางที่ 18	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ของประชาชน จำแนกตามเพศ	83
ตารางที่ 19	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ของประชาชน จำแนกตามอายุ	84
ตารางที่ 20	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ของประชาชน จำแนกตามการศึกษา	85
ตารางที่ 21	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ของประชาชน จำแนกตามอาชีพ	86
ตารางที่ 22	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านการเมืองการบริหาร ของประชาชน จำแนกตามเพศ	87
ตารางที่ 23	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านการเมืองการบริหาร ของประชาชน จำแนกตามอายุ	88
ตารางที่ 24	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านการเมืองการบริหาร ของประชาชน จำแนกตามการศึกษา	89
ตารางที่ 25	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านการเมืองการบริหาร ของประชาชน จำแนกตามอาชีพ	90
ตารางที่ 26	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชน จำแนกตามเพศ	92
ตารางที่ 27	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชน จำแนกตามอายุ	93

ตารางที่ 28	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชน จำแนกตามการศึกษา	94
ตารางที่ 29	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชน จำแนกตามอาชีพ	95
ตารางที่ 30	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา จำแนกตามเพศ	97
ตารางที่ 31	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา จำแนกตามอายุ	98
ตารางที่ 32	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา จำแนกตามการศึกษา	99
ตารางที่ 33	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา จำแนกตามอาชีพ	100
ตารางที่ 34	ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไข	101

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ ของมาสโลว์และทฤษฎีสองปัจจัยของเฮร์ซเบอร์ก	11
แผนภูมิที่ 2 การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	26
แผนภูมิที่ 3 ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาสามปี	35
แผนภูมิที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น	36
แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	41
แผนภูมิที่ 6 ยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา	43
แผนภูมิที่ 7 บัญชีแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2550 – 2552)	44
แผนภูมิที่ 8 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	53

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ทั้งนี้เพื่อดำเนินงานทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ ทั้งที่เป็นอำนาจที่ต้องทำ และอำนาจหน้าที่ที่อาจทำได้ ซึ่งในการดำเนินกิจการดังกล่าวจะต้องจัดทำแผนพัฒนาตำบล ทั้งนี้เพราะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่สร้างกระบวนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ โดยเฉพาะการถ่ายโอนภารกิจงานด้านต่าง ๆ งบประมาณ และบุคลากร จากหน่วยงานส่วนกลาง ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นก็เป็นภารกิจที่ต้องถ่ายโอนด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทาง และเครื่องมือเบื้องต้น ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงวิชาการและแนวทางปฏิบัติตามความเหมาะสม

ตามนัยแห่งมาตรา 46 และมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 แสดงให้เห็นว่าการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อจัดสรรทรัพยากร และผลประโยชน์สนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความพึงพอใจในทิศทางของการพัฒนา ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งนี้ในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น จะต้องคำนึงถึงสิ่ง ต่อไปนี้ คือ

- 1) ภารกิจตามกฎหมาย
- 2) ทิศทางการพัฒนาประเทศ
- 3) นโยบายของรัฐบาล
- 4) ปัญหาและความต้องการของประชาชน
- 5) การใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

ซึ่งโดยทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องกำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็นแผนงานต่าง ๆ ดังนี้

- 1) แผนงานพัฒนาคนและสังคม
- 2) แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจ
- 3) แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- 4) แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ
- 5) แผนงานพัฒนาการเมืองการบริหาร
- 6) แผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัญหาที่กระทรวงมหาดไทยต้องจัดทำ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 เนื่องจากการศึกษาตรวจสอบติดตามการ บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยโดยเฉพาะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล พบว่ามีปัญหาและข้อจำกัด ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล¹ คือ

1) ขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตำบล กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถบอก ได้ว่าเป้าหมายของการพัฒนา หรือ สภาพที่พึงปรารถนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในอนาคต คืออะไร ส่วนใหญ่ทำได้เพียงเอาโอกาสมาวมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปี โดยมีได้ค้ำประกันว่าความสำเร็จของการพัฒนา คืออะไร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้ กำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน

2) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เป็นผู้เพิ่งผ่านการทำงานครั้งแรก นอกจากนี้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาด วิจารณ์ญาติที่ดีในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล

¹กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, “การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล”, กระทรวงมหาดไทย, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสาธาภิษาคินแดน, 2543), หน้า 2 -3.

3) การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ยังเน้นการพัฒนาเฉพาะ โครงสร้างพื้นฐาน ละเลยการพัฒนาในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านสังคม

4) แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนายังเป็นการระดมความคิดเห็น ในวงแคบเฉพาะ ฝ่ายบริหารและสถานบางส่วน ไม่ได้แสวงหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

5) การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการมีส่วนร่วมของ ประชาชน เนื่องจากระบบงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของ ประชาชน ประกอบกับประชาชนเองยังให้ความสนใจกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ และที่สำคัญ ทัศนคติและทัศนคติของผู้บริหารยังคับแคบและคิดวัฒนธรรมการทำงานแบบเก่าที่ คิดเองทำเองมาโดยตลอดสำคัญ

6) องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่บริหารกิจการให้เป็นไปตามแผนพัฒนา นอกจากจะไม่ให้ความสำคัญของแผนแล้ว ยังถือเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของ กฎหมายตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 59 อีกด้วย

เพื่อให้เป็นไปตามหลักการ และเหตุผล ตามแนวทางแห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และบทบัญญัติแห่ง ระเบียบอื่น ๆ ก็จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีวิสัยทัศน์ ทิศทางการดำเนินกิจการเป็นไป ตามความต้องการของประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจสูงสุดตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะเกิดประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับท้องถิ่นตามแนวทางของแผนพัฒนาท้องถิ่นที่วางไว้ จากเหตุผล ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาถึงความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อทราบว่าประชาชนใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย มีความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ ไปใช้เป็นแนวทางเพื่อส่งเสริมหรือเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องทราบในการ แก้ไขปัญหาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การ บริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ต่อการส่งเสริมการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ซึ่งประกอบด้วยแผนงานด้านต่าง ๆ ที่ศึกษา 6 ด้าน ดังนี้ คือ

- 1) ด้านการพัฒนาคนและสังคม
- 2) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
- 3) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- 4) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ
- 5) ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร
- 6) ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3.2 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย จำนวน 6,161 คน จำนวน 6 หมู่บ้านที่อยู่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 6 หมู่บ้าน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.4.1 เพื่อให้ทราบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4.2 เพื่อให้ทราบข้อเสนอแนะ ในการบริหารการพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาท้องถิ่น

1.4.3 สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มาใช้เป็นฐานข้อมูลใน เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ตามแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

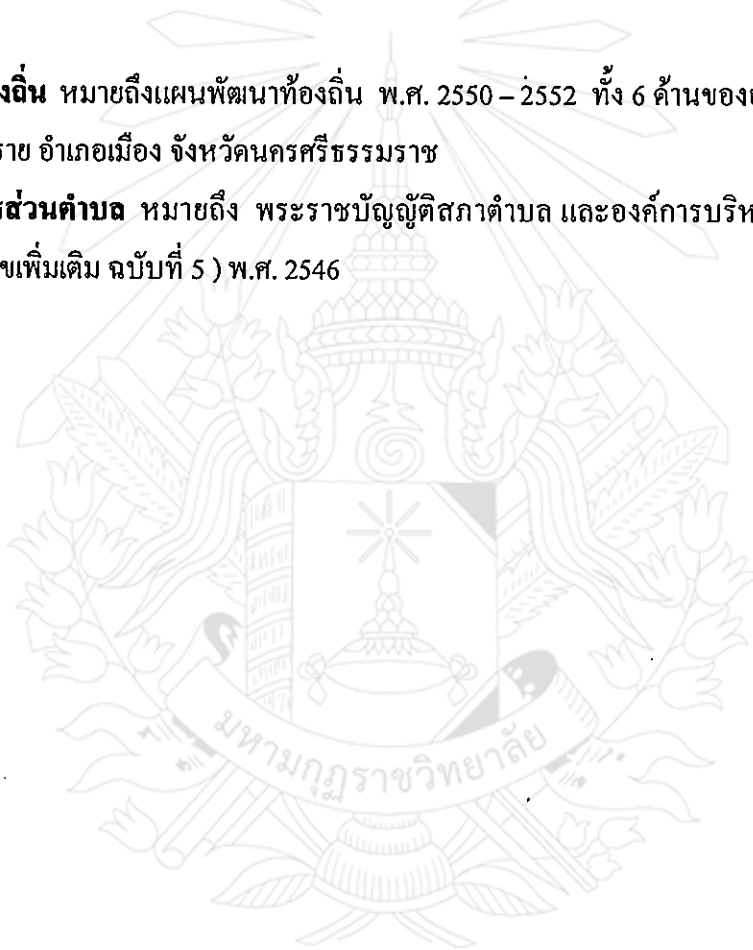
การบริหาร หมายถึง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการบริหาร ตามนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้วางไว้

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอแนะความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญ ๆ ในทุก ๆ ด้าน

ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองทั้งในรูปธรรมและนามธรรม

แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2550 – 2552 ทั้ง 6 ด้านขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีนักทฤษฎี นักวิชาการและนักปกครองหลายท่านได้ศึกษาและให้ทัศนะไว้มากมาย ซึ่งสามารถใช้เป็นกรอบนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ ดังนั้น จึงได้ประมวลและเสนอแนวความคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น หัวข้อได้ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 2.2 แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.3 แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารและรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 สรุปกรอบแนวคิด

2.1 แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับความพึงพอใจ

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เริ่มมีการศึกษามาตั้งแต่ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยเกิดขึ้นในอังกฤษรวมทั้งในอเมริกา เพื่อมุ่งตอบคำถามที่จะเอาชนะความจำเจและน่าเบื่อหน่ายของงาน ต่อมาการศึกษาความพึงพอใจไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่องานของตนเองเท่านั้น แต่ยังนำไปศึกษาในเชิงการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะในลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการที่ประกอบด้วยบุคคล 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการและฝ่ายผู้รับบริการ โดยศึกษาถึงความพึงพอใจของผู้ที่รับบริการที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนพัฒนาท้องถิ่นมาบริหารและพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการให้บริการสาธารณะขององค์กรของรัฐ คือ องค์กรบริหารส่วนตำบลนาทราช ในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับความพึงพอใจและประโยชน์สูงสุด

2.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีทางด้านความพึงพอใจ เป็นสิ่งซึ่งมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับจิตใจของคนกับสภาพแวดล้อมของการทำงาน ความสัมพันธ์ในสังคม และธรรมชาติของคน โดยทั่วไป และมักจะ

เข้ามาเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการทำงานเช่นเดียวกับการจูงใจที่จะทำให้คนเรานั้น มีความพอใจกับสิ่งที่ตนจะได้รับ ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยนี้ จึงได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจและการจูงใจมารวมกัน โดยทฤษฎีที่จะนำมากล่าวในการวิจัยได้แก่ ทฤษฎีการจูงใจของ **A.H. Maslow** (Maslow's General Theory of Human Motivation) และทฤษฎีสองปัจจัยของ Frederick Herzberg

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์¹

มาสโลว์ ได้ตั้งทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจ ที่เป็นที่ยอมรับและยอมรับกันอย่างแพร่หลาย โดยมีข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ 3 ประการ ดังนี้

1. คนทุกคนมีความต้องการและความต้องการนี้จะมีอยู่ตลอดเวลาและไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้ตอบสนอง

โดย มาสโลว์ ได้สรุปลักษณะของการจูงใจว่า การจูงใจจะเป็นไปอย่างมีระบบตามลำดับขั้นความต้องการ โดยอธิบายถึงลำดับของความต้องการของมนุษย์ เป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

- 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการทางเพศ ความต้องการพักผ่อนหย่อนใจ
- 2) ความต้องการความปลอดภัย หรือ ความมั่นคง (Security or Safety Needs) ความต้องการทางความปลอดภัยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกัน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับร่างกาย ส่วนความมั่นคง มาสโลว์ ให้ความหมายมีน้ำหนักไปทางความต้องการในการดำรงชีพ
- 3) ความต้องการด้านสังคม (Social or Belonging Needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน และได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและมีความรู้สึกที่ตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคม

¹ศรีเรือน แก้วกังวาน, “ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน), 2526, หน้า 103.

4) ความต้องการที่จะเป็นเกียรติยศในสังคม (Esteem or Status Needs) คือความต้องการให้บุคคลอื่น ๆ ในสังคมยกย่องสรรเสริญในหน้าที่การงาน ในการอยู่ในสังคม

5) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization or Self-Realization) เป็นลักษณะความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการที่จะเป็นอิสระเฉพาะตน ต้องการให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนฝันไว้ ได้รับความสำเร็จอันสูงสุดในทัศนะของตนเอง

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ สรุปได้ว่า ความต้องการทั้ง 5 ขั้นของมนุษย์ มีความสำคัญไม่เท่ากัน บุคคลแต่ละคนจะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับการบำบัดความต้องการในแต่ละประเภทที่เกิดขึ้นของมนุษย์ ซึ่งมีความต้องการลำดับขั้นที่แตกต่างกันได้ และความต้องการตั้งแต่ลำดับที่ 1 – 5 จะมีความสำคัญแก่บุคคลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความพอใจที่ได้รับจากการตอบสนองในลำดับขั้น ๆ

ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอรัชเบอร์ก

เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงาน เฮอรัชเบอร์กและคณะได้ทำการทดลองโดยการสัมภาษณ์วิศวกรและนักบัญชี ประมาณ 200 คน จากโรงงานอุตสาหกรรม 11 แห่ง ในเมืองพิตสเบิร์ก รัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการสอบถามคนงานแต่ละคนเพื่อหาคำตอบว่า “อะไรเป็นสิ่งที่ทำให้เขารู้สึกชอบหรือไม่ชอบงาน” ตลอดจนหาเหตุผลจากการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สรุปว่า มีปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ที่สัมพันธ์กับความชอบหรือไม่ชอบงานของแต่ละบุคคล ปัจจัยดังกล่าวเฮอรัชเบอร์กเรียกว่า แรงจูงใจ (Motivator Factor) และปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factor) หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปัจจัยอนามัย (Hygiene Factor)

1. ปัจจัยจูงใจ หมายถึง สิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลเกิดความรู้สึกชอบและรักงาน และเมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการ จะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ความสำเร็จของงาน หมายถึง การที่บุคคลสามารถปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ การป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นงานที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษหรือเป็นงานชั่วคราวหรืองานที่ปฏิบัติเป็นประจำ ครั้นผลงานสำเร็จเขาจึงเกิดความรู้สึกพอใจและปลื้มใจในผลสำเร็จของงานนั้นอย่างยิ่ง

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การที่บุคคลได้รับการยกย่องชมเชยให้กำลังใจ การแสดงความยินดีในความสำเร็จจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน การยอมรับนี้จะอยู่ในรูปของการยกย่องยินดีการให้กำลังใจ หรือการแสดงความชื่นชมแสดงความยินดีที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับนับถือในความสามารถเมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งบรรลุผลสำเร็จ การยอมรับจะแฝงอยู่กับความสำเร็จในงานด้วย

1.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หมายถึง งานที่บุคคลปฏิบัติอยู่ตรงกับความรู้ความสามารถ เป็นงานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำทลายความสามารถให้ต้องลงมือปฏิบัติและความยากง่ายสามารถปฏิบัติได้ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ

1.4 ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมายเป็นกรณีพิเศษหรืองานในหน้าที่ ที่บุคคลมีโอกาสปฏิบัติอย่างมีอิสระ ในการตัดสินใจแก้ปัญหา หรือรับผิดชอบอย่างเต็มที่โดยงานนั้นไม่มีการตรวจตราหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

ความก้าวหน้า หมายถึง การที่บุคคลได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นในองค์กร การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม หรือการได้รับการฝึกอบรมให้มีความก้าวหน้าในการทำงานหากงานที่ทำมีปัจจัยจูงใจ ก็จะสนองตอบให้พนักงานเกิดความพึงพอใจ ในขณะเดียวกันแต่หากงานนั้นไม่มีปัจจัยจูงใจ ก็ไม่สามารถสร้างความไม่พึงพอใจได้ และไม่สามารถจูงใจให้บุคลากรทำงานได้ผลงานที่ดี นอกจากนั้น คนแต่ละคนต้องการชนิดและปริมาณของปัจจัยจูงใจที่แตกต่างกัน อะไรที่ใช้กระตุ้นบุคคลหนึ่งอาจไม่สามารถจูงใจพนักงานอื่นได้ ดังนั้น ปัจจัยจูงใจที่นำมาใช้จึงควรเลือกให้เหมาะสมต่อความเจริญก้าวหน้าของบุคลากรในองค์กรด้วย

2. ปัจจัยค่าจูง หมายถึง ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ถ้าหากไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการ จะทำให้บุคคลไม่รักงานและไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจัยค่าจูงมีดังนี้ คือ

2.1 ค่าตอบแทน หมายถึง ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับเป็นรายเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเช่าบ้านและเงินอื่น ๆ ที่ได้รับจากทางราชการ

2.2 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต หมายถึง การที่บุคคลมีโอกาสดำเนินการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นภายในหน่วยงาน มีโอกาสได้รับการศึกษา อบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและวุฒิให้สูงขึ้นกับตนเอง และยังรวมถึงการพัฒนาทักษะในการทำงาน

2.3 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา หมายถึง การประสานงานระหว่างบุคคล เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ที่แสดงถึงความสามารถในการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี บรรยากาศในการทำงานเป็นไปอย่างฉันทมิตร มีความสามัคคีและไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก

2.4 สถานภาพของบุคคลในงานอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกกว่าอาชีพที่ปฏิบัติอยู่เป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม มีเกียรติและศักดิ์ศรี

2.5 การปกครองบังคับบัญชา หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานทุกระดับ มีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน มีความเป็นผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ มีความยุติธรรมในการบริหารงาน สามารถให้คำแนะนำทางวิชาการและเทคนิคการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงานใหม่ได้อย่างดี

2.6 นโยบายและการบริหารงาน หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยมีการวางแผน ตั้งวัตถุประสงค์ ระบุวิธีปฏิบัติงาน โดยยึดหลักการบริหารงานที่เหมาะสมมีเหตุผลในการบริหารงาน

2.7 สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพของสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เช่น แสง สี เสียง อากาศ อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกสบายในการปฏิบัติงานต่าง ๆ

2.8 ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ในชีวิตประจำวันซึ่งมีผลกระทบต่อความรู้สึกในการทำงาน เช่น การที่บุคคลต้องถูกย้ายไปทำงานในที่แห่งใหม่ ซึ่งไกลจากครอบครัว ทำให้เขาไม่มีความสุขและไม่พอใจกับการทำงานในที่แห่งใหม่

2.9 ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าจะอาชีพที่ปฏิบัติมีความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพ รวมถึงความมั่นคงขององค์กร²

จากการศึกษาทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ เปรียบเทียบกับการศึกษาของเฮิร์ชเบอร์ก จะเห็นได้ว่า เฮิร์ชเบอร์ก ได้ลดระดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์ ห้าระดับ เป็นระดับที่แตกต่างกันเพียงสองระดับสำหรับการวิเคราะห์เท่านั้น ปัจจัยคำจูนหรือสิ่งที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน จะคล้ายกับความต้องการในระดับต่ำของมาสโลว์ สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่ช่วยลดความไม่พอใจเท่านั้น แต่ไม่ได้เป็นสิ่งที่นำไปสู่ความพอใจในแง่ของการจูงใจเลย ปัจจัยคำจูนภายในสถานที่ทำงานจะเป็นรากฐานที่จำเป็นของปัจจัยจูงใจ เพราะสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การป้องกันพฤติกรรมที่ให้ผลร้าย สำหรับปัจจัยจูงใจหรือสิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจในงานที่ทำ จะคล้ายกับความต้องการระดับสูงของมาสโลว์ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยทางด้านเนื้อหาของงานตามทัศนะของเฮิร์ชเบอร์ก งานที่มีความท้าทาย การยกย่องกรณีปฏิบัติงานสำเร็จ และโอกาสของความก้าวหน้า ความเจริญเติบโต และการพัฒนาส่วนบุคคลเท่านั้นที่ก่อให้เกิดสถานการณ์ของการจูงใจพฤติกรรม

²มุกดา ศรียงค์, **จิตวิทยาทั่วไป**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542), หน้า 69.

แผนภูมิที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์และทฤษฎี ของปัจจัยของเฮิร์ซเบอร์ก

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีของปัจจัยของ เฮิร์ซเบอร์ก

ความต้องการที่จะได้รับ ความสำเร็จในชีวิต	ปัจจัยสูงใจ	ลักษณะของงาน ความสำเร็จ ความเจริญเติบโต ความรับผิดชอบ
ความต้องการ เกียรติยศ ชื่อเสียง มีฐานะเด่น		ความก้าวหน้า การยอมรับ
ความต้องการทางด้านสังคม		ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
ความต้องการความปลอดภัย	ปัจจัยค่าจูน	นโยบายและการบริหารงานของ องค์กรความมั่นคงของงาน สภาพแวดล้อมของการทำงาน
ความต้องการทางด้านร่างกาย		เงินเดือน

2.1.2 ความหมายของความพึงพอใจ

พันตำรวจโทอรอดกิจ ธรรมทอง ได้กล่าวถึงนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมาย ความ
พึงพอใจที่แตกต่างกันและคล้ายคลึงกันมากมายหลายมิติดังต่อไปนี้

Phillip Applewhite ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง “ความสุข ความ
สบาย ที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นความสุขความสบายที่เกิดจากการเข้าร่วม ได้รู้
ได้เห็น ในกิจกรรมนั้นๆ”

Cater Gord ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า “ระดับความพึงพอใจ และระดับ
ความพึงพอใจที่เกิดขึ้น จากความสนใจและทัศนคติที่มีต่อบุคคลที่มีคุณภาพ และลักษณะสภาพ
ของกิจกรรม”

Benjamin Wolman ได้ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า “การมีความสุข ความสบายใจ
ที่ได้จากการได้เห็น ได้ร่วมกิจกรรม”

แก่น้อย พงษ์สามารถ มีความเห็นว่า ความพึงพอใจหมายถึง “ทำที่ทุกๆ ไป ที่เป็นผลมาจากทำที่มีต่อสิ่งต่างๆ 3 ประการคือ

- 1) ปัจจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรม
- 2) ปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคคล
- 3) ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม”

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า “เป็นความชอบใจพอใจต่อสิ่งนั้น หรือกิจกรรมนั้นๆ”

อมร รักษาด้ย ได้ให้ความเห็นว่า “ความพอใจของผู้รับบริการ เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ใช้วัดประสิทธิภาพของการให้บริการได้ เพราะการจัดบริการของรัฐไม่ใช่สักแต่จะทำให้เสร็จไป แต่หมายถึงการให้บริการอย่างดีเป็นที่พอใจแก่ประชาชน”³

วัลลภา ซายหาค ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสาธารณะว่า “เป็นระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการได้รับการบริการ คือ

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันที
3. การให้บริการอย่างให้อย่างต่อเนื่อง
4. การให้บริการอย่างก้าวหน้า”

พิณ คงพล ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า “เป็นความรู้สึกชอบ ยินดี เต็มใจ หรือมีเจตนาที่ดีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพึงพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ”⁵

³อรรถกิจ กรณ์ทอง, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดระบบสายตรวจสถานีตำรวจภูธรภูมิจังหวัดราชบุรี”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2535, หน้า 10.

⁴วัลลภา ซายหาค, “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2547, หน้า 65.

⁵พิณ คงพล, “ความพึงพอใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการประถมศึกษาใน 14 จังหวัดภาคใต้”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา), 2547, หน้า 21.

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือ ระดับความรู้สึก หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองทั้งในด้านวัตถุและในด้านจิตใจ โดยเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์ที่ได้รับกับความคาดหวัง

2.1.3 องค์ประกอบของความพึงพอใจ

ในด้านองค์ประกอบของความพึงพอใจนั้น พันตำรวจโทรรถกิจ ทรัพย์ทอง ได้กล่าวถึง นักวิชาการหลายท่านที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่าง ๆ โดยอาจนำมาพิจารณาได้ดังนี้

Von Haller Gilmer ได้สรุปองค์ประกอบของความพึงพอใจไว้ได้แก่ ลักษณะทางสังคม (Social Aspects) ได้แก่การมีความสัมพันธ์ที่ดี ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจลักษณะกิจกรรมที่ทำ (Intrinsic Aspects) ได้แก่การมีความสัมพันธ์ที่ดีที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจลักษณะกิจกรรมที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ความมั่นคงความปลอดภัย (Security) ได้แก่ ความมั่นคงของกิจกรรม การติดต่อสื่อสาร (Communications) ได้แก่การสื่อสารเพื่ออำนวยความสะดวกให้การดำเนินกิจกรรม เป็นไปอย่างราบรื่น สภาพการทำงาน (Working Condition) ได้แก่ ลักษณะสภาพแวดล้อมต่าง ๆ แสง เสียง อากาศ เป็นต้น

Joseph Tiffin และ Ernest Mc Cormick ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความพึงพอใจไว้ว่า ได้แก่ “สภาพการทำงานหรือกิจกรรม เพื่อนร่วมงาน ลักษณะของงาน ผู้เกี่ยวข้องกับงาน หรือกิจกรรม”

William Van Dersal ได้กล่าวถึงปัจจัยหรือตัวแปรที่เอื้ออำนวย ต่อความพึงพอใจนั้น ประกอบด้วย “นโยบายและการบริหารของหน่วยงาน หรือ องค์กรนั้น ๆ สภาพลักษณะกิจกรรม ความสัมพันธ์ผู้ร่วมกิจกรรมและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม”

Joan Guilford และ David Gray ได้กล่าวถึงปัจจัยเอื้ออำนวยต่อความพึงพอใจได้แก่ “ลักษณะกิจกรรมที่ลำดับขอรับความสนใจในงานที่ทำ สภาพกิจกรรม ความยากง่ายของกิจกรรม การติดต่อสื่อสาร ปริมาณกิจกรรม การยกย่องชมเชยจากผู้เกี่ยวข้องความสนใจในกิจกรรม”

Abrabam Laleynik และ Others ได้ศึกษาวิจัยและสรุปว่า มนุษย์มีความต้องการ และตามการตอบสนองความต้องการดังกล่าว มี 2 ลักษณะสำคัญ คือ

- 1) ความต้องการภายนอก ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย การร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสามารถ การตอบสนองความต้องการ
- 2) ความต้องการภายใน ได้แก่ ความต้องการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น ความต้องการยอมรับนับถือ ความต้องการมีศักดิ์ศรี ความต้องการความสำเร็จในชีวิต

Scott Myers ได้แสดงความเห็นว่าลักษณะการมีแรงจูงใจ ทำให้เกิดความพึงพอใจในงาน โดยเน้นหนักในเรื่อง การวางเป้าหมายในกิจกรรมต่าง ๆ และควรมีลักษณะ

- 1) กิจกรรมนั้น ๆ ต้องมีความสัมพันธ์กับความต้องการ หรือความปรารถนาส่วนตัว ก็จะมี ความพึงพอใจในกิจกรรมนั้น ๆ
- 2) ลักษณะกิจกรรมนั้น ๆ ต้องมีแบบการควบคุมที่ดีมีประสิทธิภาพ
- 3) การสร้างแรงจูงใจเพื่อไปสู่ความพึงพอใจจะมีลักษณะ ให้ผู้รับ-ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย⁶

2.1.4 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจนั้นพบว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ถ้าจะสามารถพิจารณา ได้ดังต่อไปนี้

การศึกษา Frederick Herzberg, Bernard Mausner และ Barbara Syderman ได้พบว่า ปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ กิจกรรมโดยพิจารณาที่เนื้อหาของกิจกรรม และสภาพแวดล้อมของกิจกรรมงานศึกษาวิจัยนี้ได้รู้จักกันในนามของ ทฤษฎีฮีร์สเบริก โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาอย่างต่อเนื่องและพบปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ได้แก่ การประสบความสำเร็จในงานหรือกิจกรรมและความก้าวหน้า และประการสุดท้าย ลักษณะตัวของกิจกรรมหรือเนื้อหา

ข้อสรุปของการศึกษาของ Herzberg, สรุปได้ว่าองค์ประกอบในด้านปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ จะนำไปสู่ความพึงพอใจอย่างแท้จริง

Survey Research Center โดย มหาวิทยาลัยมิชิแกนสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญ 4 ประการ ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจคือ

- 1) ความภูมิใจในกิจกรรมที่ทำอยู่
- 2) ความพอใจในงานที่กระทำ
- 3) ความผูกพันกับหน่วยงาน
- 4) ความพอใจในตำแหน่งหน้าที่ในกลุ่มกิจกรรมรวมทั้งผลตอบแทนที่ได้รับ

Danid Rech Crotchified และ Ballanchy มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจอันเกิดจากการบรรลุขั้นตอนแต่ละขั้นตามแนวคิดของมาสโลว์ โดยกล่าวว่า “เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองตรงความต้องการแล้ว การตอบสนองนั้นมิให้มีแรงจูงใจอีกต่อไป และจะมีลักษณะความต้องการของมนุษย์ ในแต่ละขั้นจะมีลักษณะที่ครอบงำกันอยู่ตลอดเวลา โดยเมื่อความต้องการขั้นตอนใด

⁶ อร์รถกิจ กรณ์ทอง, ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดระบบสายตรวจ, อ้างแล้ว, หน้า 12.

ได้รับการตอบสนองความต้องการ ในขั้นตอนนี้ ๆ ไปจะเข้ามาแทนที่ โดยไม่จำเป็นว่าขั้นตอนนี้ ๆ ต้องได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่”

Victor Vroom ได้วิเคราะห์ความพึงพอใจและพบว่า “การจะเกิดความพึงพอใจในกิจกรรมใด ต้องมีความเข้าใจ และศรัทธา โดยอาจมีการประชาสัมพันธ์ หรือแนะนำกิจกรรมนั้นๆ ให้ได้รับการยอมรับในเบื้องต้นเสียก่อนจึงจะเป็นพื้นฐานของความพึงพอใจ”

Chester Barnard ได้กล่าวถึงความจูงใจไว้ดังต่อไปนี้

- 1) สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducements) ได้แก่ เงิน สิ่งของ สภาวะนอกเหนือจากทางร่างกาย
- 2) สิ่งจูงใจที่ไม่ใช่วัตถุ (Personal non-material Opportunities) มีลักษณะเป็น สิ่งจูงใจเชิงโอกาส เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ, ยอมรับ พึงพอใจ อยากให้ความสนับสนุน
- 3) ลักษณะทางกายภาพ (Desirable Physical Condition) เป็นลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ เช่น สถานที่ปฏิบัติงาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
- 4) ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal Benefactions) หมายถึง สมรรถภาพของหน่วยงานหรือกลุ่มหรือบุคคลที่สนองความต้องการของบุคคลในด้านความภูมิใจที่ได้แสดงผลมือ การได้มีโอกาสช่วยเหลือครอบครัวตนเองและผู้อื่น
- 5) ความจูงใจในสังคม (Associational Attractiveness) หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีมิตรและความพึงพอใจที่จะร่วมกิจกรรมด้วย
- 6) การปรับสภาพการทำงาน สภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับวิธีการและทัศนคติของบุคคล (Adaptation of Conditions to habitual methods and attitudes) หมายถึง การปรับปรุงตำแหน่งงานวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับความสามารถของบุคลากรที่มีความแตกต่างกัน
- 7) โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน (The Opportunity of Enlarged Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในงาน มีความสำคัญในหน่วยงานหรือการเปิดโอกาสให้มีส่วนแสดงความคิดเห็น
- 8) สภาพของการอยู่ร่วมกัน (The Condition of communion) หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลในด้านสังคม หรือความมั่นคงทางสังคม

ดูชน จูฑาทิพย์ ได้ศึกษาถึงขวัญกำลังใจและความสัมพันธ์กับความพึงพอใจพบปัจจัยสำคัญ คือ “บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ ความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ ความพอใจในสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติงาน ความเป็นมิตรของบุคคลต่าง ๆ”

จารุวรรณ เศวกวรรณ ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของพยาบาลในโรงพยาบาล ในโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร พบว่า “มีความพอใจในระดับปานกลาง ทั้งด้านสภาพการทำงาน เพื่อร่วมงาน ความมั่นคงปลอดภัย ความพอใจในเงินและสวัสดิการ”

เยาวลักษณ์ เลาหะจินดา ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงานและความตั้งใจที่จะอยู่ต่อไป หรือลาออกของพยาบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยสำคัญคือ “สภาพการทำงาน นโยบายการบริหารสัมพันธ์ภาพผู้ร่วมงาน ความมั่นคงปลอดภัย หากไม่มีปัจจัยดังกล่าวให้เกิดความพอใจ มีแนวโน้มว่าจะลาออก”

ปราณี อารยะศาสตร์ ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนและวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญคือ “ความมั่นคงในงาน ลักษณะงานและความรับผิดชอบและการได้รับความชมเชย”

ตุรรรณา ตุรรรณผล ได้ศึกษาระดับความพึงพอใจของพยาบาลในโรงพยาบาลจิตเวช พบว่า ปัจจัยสำคัญคือ “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล”

อมร วิชัยศิษฐ์ ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของปลัดอำเภอภาคใต้ พบว่า ปัจจัยสำคัญคือ “ความพอใจที่ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานและประชาชน ความก้าวหน้ามั่นคงในงาน ความพอใจในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ”

ปราศรัย ธงชะทวิทย์ ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพล และสถานีตำรวจนครบาล พบว่า ปัจจัยสำคัญคือ “เพื่อนร่วมงาน ซึ่งมีระดับความพึงพอใจสูง ระดับปานกลางได้แก่ปัจจัย ลักษณะงานที่ปฏิบัติ”

นิยม ศรีวิเศษ ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการส่วนจังหวัดตำแหน่งครู พบว่าปัจจัยสำคัญของความพึงพอใจ คือ “ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ”

ศกฤต แสงแก้ว ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจนครบาล พบว่า “มีความพอใจในระดับปานกลาง มีความพอใจเกี่ยวกับความต้องการ ความก้าวหน้า และสภาพแวดล้อมของการทำงาน”⁷

การทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจเพื่อได้ทราบถึงลักษณะเกี่ยวกับความพึงพอใจดังนี้

- 1) แนวคิดความพึงพอใจ
- 2) ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 3) ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจ

⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 14.

- 4) องค์ประกอบของความพึงพอใจ
- 5) การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

2.2 แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.2.1 แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนั้น ได้บังเกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งซีกโลกตะวันออกและซีกโลกตะวันตก ดังจะเห็นได้จากประเพณีสังฆกรรม ซึ่งมีการปฏิบัติในหมู่เกษตรกรทั่วโลก การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาครอบครัวและกลุ่มละแวกบ้าน ชุมชน หมู่บ้าน ตลอดจนสังคมนั้น ได้พัฒนาความเป็นอยู่ของมนุษย์ในครอบครัว และในสังคมให้เจริญก้าวหน้าและผาสุกเรื่อยมา การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญพ้องต้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงร่วมกันของสังคม
- 2) ความเคียดแค้นและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่มวางแผนและลงมือกระทำร่วมกัน
- 3) การตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชน ไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความริเริ่มกระทำการที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ มีแนวคิดว่า ในกิจกรรมทุกอย่าง ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้เขาได้เป็นผู้ตัดสินใจทำงานได้เต็มที่ เขาได้ตัดสินใจไปแล้วด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เขาได้ปฏิบัติตามความสนใจและความต้องการของเขา ซึ่งจะทำให้เขาได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง⁸

ไพรัตน์ เคะรินทร์ ได้กล่าวถึงหลักการและแนวทางการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

⁸สัญญา สัญญาวิวัฒน์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2541, หน้า 18.

1) ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม หากกิจกรรมที่จะนำไปให้ประชาชนเป็นเรื่องใหม่ก็ต้องใช้เวลาในการกระตุ้นเร่งเร้าความสนใจ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจ จนประชาชนยอมรับความจำเป็น และประโยชน์ในการที่จัดทำกิจกรรม เหล่านั้น

2) กิจกรรมต้องดำเนินการ โดยลักษณะกลุ่มเพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่เห็นแก่ส่วนรวม ทำงานเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

3) แนวทางพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของประชาชน ที่รับดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องพึ่งพาทักษะภายนอก โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกต้องไม่ท่วมท้น ในลักษณะการให้เปล่าโดยสิ้นเชิง ต้องทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกเป็นเจ้าของกิจกรรม และต้องสามารถทำต่อไปได้เอง เมื่อการช่วยเหลือภายนอกสิ้นสุดลง การช่วยตนเองและการพึ่งตนเองเป็นหลักสำคัญที่ต้องเริ่มตั้งแต่ต้น

4) กิจกรรมการพัฒนาที่นำเข้าไปในชุมชนต้องสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม ความพร้อมรับของชุมชน ซึ่งหมายรวมทั้งการใช้ทรัพยากรชุมชน การสอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน

5) การเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำชุมชนซึ่งหมายถึงผู้นำตามธรรมชาติที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ผู้นำทางศาสนา ผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งจากทางราชการ เพื่อเป็นผู้บุกเบิกและชักนำชาวบ้านต่อไป ผู้นำชาวบ้านโดยทั่วไปสามารถปรับทัศนคติและการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้เร็วกว่าและเป็นผู้ที่ชาวบ้านมีศรัทธาในตัวอยู่แล้ว การเริ่มจากผู้นำจึงไปได้เร็วกว่าและได้รับการยอมรับมากกว่าประชาชนทั่วไป

6) ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้น กล่าวคือ ร่วมหาข้อมูล ร่วมหาสาเหตุปัญหา ร่วมปรึกษาหารือทางแก้ไขปัญหา ร่วมการตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมการปฏิบัติงาน ร่วมการติดตามผลงาน จนถึงขั้นการร่วมบำรุงรักษาในระยะยาว⁹

กรณีการ ภูมิวงศ์พิทักษ์ ได้สนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน สรุปได้ว่า

1) การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายอยู่ในตัวเอง ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมในการดำเนินงาน (การวางแผน การปฏิบัติ และการจัดการ) ตาม โครงการที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของเขา

⁹ไพรัตน์ เคะชะรินทร์, **บททวนการพัฒนาชนบทไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ดี แอนด์ เอส, 2525), หน้า 172.

2) การมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดผลดีแก่โครงการ คือถ้าประชาชนมีส่วนร่วม โดยการนำเอาทักษะภายในและทรัพยากรต่าง ๆ ผลประโยชน์ของชุมชนเป็นหลักในการดำเนินงาน ผลที่ได้จะตอบสนองความต้องการตามการจัดลำดับความสำคัญของชุมชน

3) การมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่มีแรงเสริมอยู่ในตัว ซึ่งกระตุ้นให้คนเข้าร่วมในเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของเขา การมีส่วนร่วมสร้างการพึ่งตนเองและจิตสำนึกการร่วมมือกันในชุมชน และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ประชาชนสามารถทำเอง และถือเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของเขา¹⁰

2.2.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนอันมีผลที่ก่อให้เกิดปัจจัยต่อการพัฒนาท้องถิ่น ผู้ศึกษาวิจัยจะกล่าวถึงความหมายทฤษฎีการมีส่วนร่วม ลักษณะของการมีส่วนร่วม ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นแตกต่างจากการร่วมมือ กล่าวคือ การร่วมมือต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ คนอื่นที่เข้าร่วมนั้นถือว่าเป็นการให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงจะต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาจึงหมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจในกิจกรรมของโครงการ และดำเนินงานทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การใช้ประโยชน์ และการประเมินผล¹¹

การมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคลนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพและที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน น้อยกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง และในทำนองเดียวกัน เกษตรกรผู้ทำไร่ไม่เต็มเวลา จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนมากกว่าเกษตรกรผู้ทำไร่เต็มเวลา¹²

¹⁰กรรณิการ์ ภูมิงค์พิทักษ์, “ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2540, หน้า 11.

¹¹วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, **การพัฒนาชนบทไทย**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531), หน้า 11.

¹²เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2545, หน้า 15.

ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำและถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงานที่ดี อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงการสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น และทฤษฎีการมีส่วนร่วมยังกล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมอีกด้วย¹³

2.2.3 ความหมายของการมีส่วนร่วม

วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์ ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม ซึ่งได้มีนักวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายและสรุปไว้หลายท่าน อาทิ

กรรณิกา ชมดี ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ดังนี้ “การมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยกระทำผ่านกลุ่มองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์”

อภิน รพีพัฒน์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า “ให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหาเป็นผู้ทำทุกอย่าง ไม่ใช่ให้เรากำหนดไปแล้วมาให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องของประชาชนที่คิดขึ้นมา”

เอวิด วิลเลียม ได้ให้ความหมายว่า “การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง”

อแลคเตอร์ ที ไวท์ ได้ให้คำจำกัดความว่า “การมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 3 มิติด้วยกันคือ มิติที่หนึ่ง คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะไรควรทำและทำอย่างไร มิติที่สองมีส่วนร่วมเสียดสีในการพัฒนาการลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่สามคือการมีส่วนร่วมในการ

¹³ ดิน ปรัชญพฤทธิ, **ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมพฤติกรรมในองค์การหน่วยที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532), หน้า 42.

แบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน” ไวก์ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า สาธารณสุขของการมีส่วนร่วมอีกประการหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล¹⁴

ทวนธง ครุฑช้อน ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการพิจารณาตัดสินใจร่วมปฏิบัติงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการบริหารจัดการ¹⁵

ปรัชญา เวสารัชช ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม นั้น มิใช่เรื่องแปลกใหม่แต่ประการใด ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดมา นับแต่เริ่มเกิดชุมชนมนุษย์ การมีส่วนร่วมนี้เกิดได้ในหลายลักษณะ หลายรูปแบบ หลายกิจกรรม และหลายวัตถุประสงค์¹⁶

แสดงว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไป ซึ่งการนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมืองหนึ่ง ๆ เท่านั้น ทั้งนี้นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่เน้นเฉพาะตามความสนใจของแต่ละคน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ให้ประชาชนไม่ว่าปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคน ที่เห็นพ้องต้องกันเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานโดยร่วมกันคิด ร่วมลงมือปฏิบัติการ ร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามและประเมินผล ในหน่วยงานของรัฐ ของเอกชน หรือชุมชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ

¹⁴ วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์, **ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา**, อ่างแล้ว, หน้า 13.

¹⁵ ทวนธง ครุฑช้อน, “ภาพลักษณ์องค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของประชาชนอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2545, หน้า 24.

¹⁶ ปรัชญา เวสารัชช, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบท”, **รายงานการวิจัย**, (สถาบันไทยคดีศึกษา : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2528, หน้า 36.

2.2.4 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนา ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานพัฒนาของรัฐบาล (Government Organization) หรือหน่วยงานพัฒนาเอกชน (Non-Governmental Organization) ต่างให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมในการพัฒนา แต่ดูเหมือนว่าความเข้าใจเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทั้งหลาย ยังขาดความเข้าใจ ความหมายที่สอดคล้องต้องกันและที่ผ่านมาจะพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาถูกฝ่ายรัฐ นำไปใช้เป็นเครื่องมือระดมประชาชนให้เข้ามาร่วมมือในกิจกรรม หรือ โครงการที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กำหนดขึ้น มากกว่าจะเป็นการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตามความหมายที่แท้จริง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับความหมายของการมีส่วนร่วมการพัฒนาตามความหมายที่แท้จริงและเป็นสากล

จีระพัฒน์ หอมสุวรรณ ได้กล่าวถึงสถาบันและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาไว้มากมาย อาทิ

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมของสหประชาชาติ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า คือการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- 1) ในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดนโยบายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
- 2) ในการปฏิบัติตามแผนหรือโครงการต่าง ๆ โดยสมัครใจ

นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาที่จะเป็นผลดี และเป็นธรรมนั้น ประชาชน ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา นับตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการกำหนดเป้าหมาย และแนวทางของการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาดังกล่าว ย่อมต้องโอนอ่อนต่อความแตกต่างของท้องถิ่น ตลอดจนแนวทางการพัฒนา ย่อมต้องอยู่ใต้การควบคุมและตัดสินใจของประชาชนเจ้าของท้องถิ่นอย่างมาก¹⁷

ประชา แตนกลาง ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับโดยใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรในส่วนของตนต่อกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) มีประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา

¹⁷ จีระพัฒน์ หอมสุวรรณ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมสภาตำบล”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2539, หน้า 17.

2) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินและวัสดุ ในกิจกรรมการพัฒนา¹⁸

จากการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ทั้งของสถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาสังคมของสหประชาชาติและนักวิชาการทั้งหลายที่กล่าวมา สามารถสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโดยทั่วไปว่า คือการให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา หาสาเหตุของปัญหา กำหนดวิธีแก้ไขปัญหา วางแผนแก้ไขปัญหา และดำเนินการแก้ไขปัญหาคด้วยตัวประชาชนเอง ไม่ใช่เป็นการกำหนดจากภายนอกแล้วให้ประชาชนเข้าร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจัดเป็นสิ่งซึ่งทำให้เขาสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนายอย่างแท้จริง และเป็นการสร้างสมรรถภาพ และความเชื่อมั่นในตนเอง ในการที่จะแก้ปัญหาของตนเองต่อไปเรื่อย ๆ

2.2.5 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์ ได้กล่าวถึงนักวิชาการหลายท่าน ที่ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วม เช่น

โคเฮนและอัทซอฟฟ์ ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
- 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
- 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ถอาน วุฑฒิกกรมรักษา ได้จำแนกการเข้ามามีส่วนร่วมไว้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นกำหนดความต้องการ
- 2) ขั้นวางแผนการดำเนินงาน
- 3) ขั้นตัดสินใจ
- 4) ขั้นดำเนินการ
- 5) ขั้นติดตามแผน

¹⁸ ประชา แสนกลาง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2545, หน้า 19.

วิมลดิถี **หระยางกูลและคณะ** ได้ศึกษาลักษณะในด้านการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยแบ่งเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

- 1) การเข้าร่วมประชุม
- 2) การออกความคิดเห็น
- 3) การร่วมแรงทำงานในชุมชน
- 4) การช่วยงานบุญงานกุศล
- 5) การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน

อดิน รพีพัฒน์ ได้กำหนดช่วงจังหวะและแบ่งระยะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนไว้ ดังนี้

- 1) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
- 2) การตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
- 3) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
- 4) การประเมินผลงานกิจกรรมพัฒนา¹⁹

จากลักษณะต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาได้สรุปและนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการกำหนด ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ในด้านการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

2.2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

นับแต่ได้มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา บทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ²⁰

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้มืองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำแผนการกระจาย

¹⁹กรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์, **ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา**, อ่างแล้ว, หน้า 15.

²⁰กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, **“คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2548”**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด), 2548, หน้า 1.

อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น ตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากขึ้น นอกจากกฎหมายทั้งสองฉบับแล้ว ยังมีกฎหมายอื่นอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้อง เช่น

- 1) พระราชบัญญัติว่าด้วย การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- 2) พระราชบัญญัติว่าด้วย การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2542
- 3) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.2542

ทำให้เห็นได้ว่า มีการกำหนดด้วยกฎหมายและกลไกทางกฎหมายเพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคหลังรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน 2540 ประกาศใช้ จึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นแต่ยังขยายบทบาท หน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย และเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30(4) และแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้อ 5.2 กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี 2544 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี 2549 จึงมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรรายได้ ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาคมทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตามวัดผลและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน

แผนงาน โครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคม

จากแนวคิดในการวางแผนและหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีแนวคิดในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอย่างน้อย 4 แนวคิด ดังนี้

1) กระบวนการแก้ไขปัญหา เริ่มต้นด้วยการตอบคำถามอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

ปัญหาคืออะไร ปัญหามีสาเหตุมาจากไหน จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาคืออะไร วิธีการหรือแนวทางแก้ปัญหาคืออะไร

2) กระบวนการและเนื้อหาของวิธีการ จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดโครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ โดยที่จะต้องตอบคำถาม ดังนี้

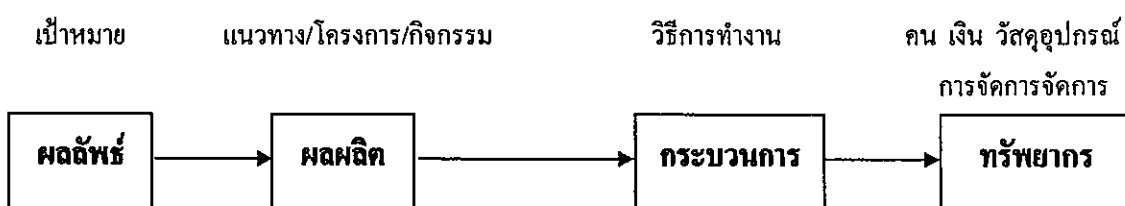
จะทำไปทำไม จะทำอะไร จะทำที่ไหน จะทำเมื่อไหร่ จะทำโดยใคร จะทำเพื่อใครจะทำอย่างไรและจะใช้จ่ายเท่าไร

3) ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการมองอนาคตที่ต้องอาศัยความรู้ที่เกิดจาก สัญชาตญาณ หรือการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ องค์กรแห่งการเรียนรู้หรือเรียนจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เรียนรู้จากผู้อื่น โดยอาจศึกษาเปรียบเทียบจากบทเรียนแห่งความสำเร็จของหน่วยงานอื่น รวมถึงการศึกษาองค์ความรู้งานวิจัยต่าง ๆ การวิเคราะห์สถานการณ์ซึ่งเป็นการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

4) การตัดสินใจ ต้องตัดสินใจด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล และผสมผสานหลักการตัดสินใจแบบมีเหตุผลกับหลักการตัดสินใจเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้ ต้องมุ่งการบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนา และประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

โดยสรุป การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องปรับกระบวนการคิด โดยมุ่งเน้นผลที่จะเกิด(ผลลัพธ์) เป็นตัวตั้ง แล้วนำมาคิดหางานที่จะทำ (ผลผลิต) รวมทั้งวิธีการที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพ (กระบวนการ) ซึ่งจะนำไปสู่การพิจารณาจัดสรรทรัพยากรการบริหารเพื่อดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

แผนภูมิที่ 2 การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.2.7 ความหมายของการวางแผน

การวางแผนเป็นการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา เปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมองระหว่างปัจจุบันและอนาคต (Where we are to where we want to go) เป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ฉะนั้นการวางแผนจึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณา กำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มีรากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ ความรู้ และการคาดคะเนอย่างใช้ดุลยพินิจ

การวางแผนจึงมีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ต่างๆ ในอนาคตและตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า การวางแผนคือความพยายามที่เป็นระบบ (Systematic attempt) เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคตเพื่อให้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา

2.2.8 ความหมายของการวางแผนพัฒนา

ได้มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ที่สำคัญมีดังนี้

Todaro ได้นิยาม การวางแผนพัฒนาว่า หมายถึง “ความพยายามอย่างจริงจังของรัฐบาลที่จะเข้าไปมีอิทธิพลในการกำหนดทิศทาง และควบคุมการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจของประเทศภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ”

Waterston กล่าวว่า การวางแผนพัฒนา หมายถึง “การวางแผนแนวทางปฏิบัติในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์ และเป็นการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่อง เพื่อเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้”

Hick เสนอว่า “การวางแผนพัฒนา เป็นความพยายามของรัฐบาลในการดำเนินการเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับส่วนรวม การกำหนดเป้าหมายเฉพาะอย่าง และการจัดเตรียมเค้าโครงสำหรับการนำออกปฏิบัติ การประสานงาน การควบคุมติดตามและการประเมินผลการดำเนินการพัฒนา”

Fremont F. Kast and James E. Rosenzweig ได้อธิบายว่า “การวางแผนคือ กระบวนการของการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ และวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น”²¹

สมนึก ปัญญาสิงห์ ได้สรุปหลักการพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาว่า นักวางแผนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีแนวคิดและหลักการพื้นฐาน ดังนี้

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

1) ต้องมองผู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาว่า เป็นผู้ที่มีเจตนาธรรมณ์ ที่ต้องการแสดงออกซึ่งความต้องการที่คนเหล่านั้นอยากจะได้มาด้วยขีดความสามารถของตนเอง และความต้องการที่ตนจำต้องขอรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ในกรณีที่เกิดขีดความสามารถของชุมชนต้องกระจายอำนาจบทบาทในการจัดทำแผนโครงการให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น มีหน้าที่ที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจ เพื่อให้ผู้รับประโยชน์ คือ ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ เกิดความสำนึกรับผิดชอบ และปฏิบัติตามแผนและโครงการนั้น ๆ ด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริงต้องตระหนักถึงความพร้อมของประชาชนในชุมชนพร้อมแสวงหาพลังและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาชุมชนให้พร้อมที่จะปฏิบัติตามแผนและโครงการที่วางไว้ และการวางแผนพัฒนานั้น ไม่ใช่มองชุมชนเป็นเรื่องของความขาดแคลน และความไม่พร้อมทุกอย่างไป

2) ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำตามแผนและโครงการ ในกรณีที่ไม่มีความเลือกมากนัก ในการจัดทำแผนพัฒนาจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อประชาชนมองเห็นโอกาสที่จะได้รับทรัพยากร ที่หน่วยงานรับผิดชอบจัดมาหรือบริการให้เฉพาะ

3) เมื่อมีการจัดทำแผนหรือโครงการพัฒนาที่เป็นความต้องการของประชาชน และมีการกลั่นกรองศึกษาอย่างแท้จริงแล้ว ต้องเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องจัดหาทรัพยากรจากภายนอกไปให้การสนับสนุนตามที่แสดงไว้ในแผนงาน

4) การวางแผนและวางโครงการของระบบราชการ เป็นลักษณะที่กำหนดขึ้น ในช่วงชั้นต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับชาติ ภูมิภาคและลงไปถึงระดับหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้รับการผ่านช่วงชั้นในแต่ละระดับ ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแนวนอนมากมาย ซึ่งได้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ต่างกัน และมักจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะมีหน่วยงานวางแผน และโครงการที่คล้ายคลึงหรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน จนไม่สามารถชี้ขาดชัดเจนว่าหน่วยงานใดควรรับผิดชอบที่ชัดเจนระหว่างผู้วางแผน ผู้ปฏิบัติตามแผน และผู้ที่ได้รับประโยชน์จากแผน

5) การวางแผนและโครงการที่สมบูรณ์ และมีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยแนวความคิด ทฤษฎี และวิชาการ ในการวิเคราะห์ผลได้ผลเสีย ความคุ้มค่า ข้อจำกัด ปัญหา อุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น ขีดความสามารถของหน่วยดำเนินการ ตลอดจนผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองในระดับต่าง ๆ เพื่อความสมบูรณ์ในการวางแผนและโครงการ บางครั้งจำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญชำนาญในเรื่อนั้น โดยเฉพาะ

6) การวางแผนพัฒนา ผู้ที่วางแผนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจข้อจำกัด และลักษณะของการคาดการณ์ที่จะยอมรับการปรับเปลี่ยนและการยืดหยุ่น เพื่อให้แผนสามารถปฏิบัติตามเป้าหมายที่

วางไว้ได้ แม้ว่าจะไม่สมบูรณ์ทั้งหมด แต่การปรับแผนพัฒนาให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ในท้องถิ่น จะช่วยให้แผนพัฒนานั้นสมบูรณ์และเป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

7) ผู้วางแผนและผู้ปฏิบัติตามแผน ต้องมองเห็นและเข้าใจตรงกันว่า แผนและโครงการเป็นเอกสารที่แสดงขั้นตอน วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลที่คาดว่าจะได้รับ ทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งระยะเวลาที่จะดำเนินการอย่างไรบ้าง เพื่อประโยชน์ในการสื่อความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้วางแผนกับผู้ปฏิบัติตามแผน

ธิดิกานต์ แสนไทย สรุปว่า การวางแผนพัฒนา หมายถึง “การเตรียมเพื่อการกระทำ และเป็นวิธีการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายสุดท้าย ทั้งเป็นกระบวนการบริหารงาน การกำหนด วัตถุประสงค์ การตัดสินใจในเรื่องการเงิน การจัดองค์กร ความต้องการด้านกำลังคนกระบวนการของการทำงานและเครื่องมือต่าง ๆ การวางแผนเป็นกระบวนการทางด้านบริการที่ใช้ทั้งโดยรัฐบาลและองค์กรเอกชน”²²

ประกา พรอมมูล ให้ความหมายของการวางแผนพัฒนาว่า หมายถึง การวางแผนทางการปฏิบัติในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์ และมีการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่อง เพื่อเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งอธิบายได้ว่า การวางแผนเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยทางเลือกที่ดีที่สุด²³

ศดาญ ธีญ่น้อม ได้อธิบายว่า การวางแผน คือ กระบวนการของการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ และวิธีปฏิบัติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น²⁴

²²ธิดิกานต์ แสนไทย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย), 2549, หน้า 34.

²³ประกา พรอมมูล, “ประสิทธิผลในการวางแผนพัฒนาอำเภอของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอในจังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2543, หน้า 34.

²⁴ศดาญ ธีญ่น้อม, “กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2545, หน้า 22.

สรุปได้ว่า การวางแผนพัฒนา หมายถึง กระบวนการในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาอย่างเหมาะสม ภายใต้หลักเกณฑ์และสถานการณ์หนึ่ง ๆ เพื่อให้เกิดทางเลือกในการปฏิบัติไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการที่ดีที่สุด

2.2.9 การวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวางแผนเป็นการมอง ไปถึงแผนงานข้างหน้า อาจจะเป็นระยะสั้น ระยะปานกลาง หรือระยะยาว และเป็นกระบวนการกำหนดการใช้ทรัพยากรขององค์กร โดยกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุภารกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนท้องถิ่นในอนาคต การที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์หรือภาพในอนาคตและแปลงมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ

1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งเป็นแผนพัฒนาระยะยาว

2) แผนพัฒนาสามปี หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนา ที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปี เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน ที่ต้องมีการทบทวนปรับปรุงและจัดทำทุกปี ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจะเป็นการเชื่อมโยงเพื่อนำไปสู่กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย²⁵

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่ง จะมีโครงการ กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่ง ที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด

²⁵กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2548**, อ่างแก้ว, หน้า 13.

นอกจากนั้น แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีอยู่หลายขั้นตอน แต่ที่สำคัญคือปัญหาแนวคิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะพัฒนาท้องถิ่นแนวทางไหน ในอนาคตจะใช้ระยะเวลาานเท่าใด ประกอบกับข้อมูล ปัญหาที่ต้องการแก้ไข ซึ่งในขั้นตอนนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จะต้องเก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหาให้ครบถ้วน ทันสมัย ซึ่งได้แก่ข้อมูลเบื้องต้นในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ โดยข้อมูลควรแสดงแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป การวิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนให้ความเห็น ซึ่งข้อมูลที่ควรจัดทำ ได้แก่ ข้อมูลประชากร อาชีพ รายได้ ข้อมูลปัญหาสำคัญของท้องถิ่น ทั้งนี้ให้นำแผนของชุมชนมาพิจารณาประกอบด้วยในการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น

ในการวางแผนขององค์กรภาครัฐ เรื่องที่ยากและสลับซับซ้อนคือการวิเคราะห์ปัญหาและเลือกปัญหาที่เหมาะสม เพื่อนำมากำหนดและจัดความสำคัญของปัญหา ในการสนองตอบความต้องการของสาธารณชน และเพื่อความรอบคอบในการพิจารณาปัญหา องค์กรสหประชาชาติ²⁶ ได้ให้หลักวิธีการ Rating Scales ซึ่งมีเกณฑ์ที่จะใช้สำหรับการจัดลำดับความสำคัญ รวม 5 เกณฑ์ประกอบด้วย

- 1) ขนาดของกลุ่มคนที่ได้รับผลประโยชน์
- 2) ความร้ายแรงและเร่งด่วนของปัญหา
- 3) ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- 4) การยอมรับร่วมกันของชุมชน
- 5) ความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา / การดำเนินการ

นอกจากนี้ การประเมิน โดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคาม หรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็งของท้องถิ่นอันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่นซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานภาพของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันท้องถิ่นมีสถานภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน”

²⁶จิระพัฒน์ หอมสุวรรณ, **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมสาตำบล**, อ่างแล้ว, หน้า 18.

สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป ทั้งนี้ โดยใช้เทคนิค SWOT analysis ได้แก่การพิจารณาถึงปัจจัยภายใน ได้แก่จุดแข็ง (Strength – S) จุดอ่อน (Weak-W) และปัจจัยภายนอก ได้แก่โอกาส (Opportunity-O) และอุปสรรค (Threat – T) เป็นเครื่องมือ

ปัจจัยภายใน ประกอบด้วยปัจจัยด้านต่างๆ ที่ต้องนำมาพิจารณา

- 1) ด้านการบริหาร ได้แก่ การแบ่งส่วนราชการ การวางแผน การประสานงาน การมอบอำนาจ การกำกับดูแล เป็นต้น
- 2) ระเบียบ ข้อกฎหมาย
- 3) บุคลากร ได้แก่ อัตรากำลัง คุณภาพ วินัย ทัศนคติ พฤติกรรม เป็นต้น
- 4) งบประมาณ รวมทั้งความช่วยเหลือต่าง ๆ
- 5) ระบบฐานข้อมูล
- 6) การประสานงาน / การอำนวยความสะดวก / ความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 7) ทรัพยากร เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงาน

การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) เป็นการพิจารณาปัจจัยภายในหน่วยงานว่า มีส่วนดี ความเข้มแข็ง ความสามารถ ศักยภาพ ส่วนที่ส่งเสริมความสำเร็จ ซึ่งจะพิจารณาในด้านต่าง ๆ

การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) เป็นการพิจารณาปัจจัยภายในหน่วยงานว่า มีส่วนเสีย ความอ่อนแอ ข้อจำกัด ความไม่พร้อม ซึ่งจะพิจารณาในด้านต่างๆ เช่นเดียวกันกับการวิเคราะห์จุดแข็ง

ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

- 1) ด้านการเมือง รวมถึงระดับความขัดแย้ง และกลุ่มผลประโยชน์
- 2) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่เศรษฐกิจรวมในเขตพื้นที่ (ผลผลิต รายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน การใช้ที่ดิน แรงงาน) การเกษตรกรรม การพาณิชย์กรรม การคลัง
- 3) ด้านสังคม
- 4) นโยบายรัฐบาล / กฎหมาย
- 5) เทคโนโลยี

การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกว่ามีสภาพเป็นเช่นไร เหตุการณ์สถานการณ์ของโลก ของประเทศ ของจังหวัด และของอำเภอที่จะเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อท้องถิ่นอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงใดที่เป็นประโยชน์ หรือเป็น โอกาสอันดีแก่ท้องถิ่น โดยจะต้องพิจารณาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และเทคโนโลยี

การวิเคราะห์ปัญหาหรือข้อจำกัด (Threat) เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคหรือภาวะคุกคาม ก่อให้เกิดผลเสียหรือเป็นข้อจำกัดต่อท้องถิ่น โดยจะต้องพิจารณาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และเทคโนโลยี เช่นเดียวกับการวิเคราะห์โอกาส

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ การกำหนดวิสัยทัศน์และกำหนดพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาต่อไปในอนาคตข้างหน้าที่จะให้เกิดขึ้น

วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง เป็นถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอนาคต ซึ่งเป้าหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า เพราะเชื่อว่า หากสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นแล้ว จะส่งผลให้เกิดคุณค่าหรือค่านิยมบางประการที่ยึดถือ เช่น คุณภาพชีวิตของประชาชน การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกัน วิสัยทัศน์ เป็นผลรวมของการสรุปทบทวนจากอดีต พิจารณาปัจจุบัน และมุ่งหวังถึงอนาคตข้างหน้า โดยที่การสรุปทบทวนจากอดีต หมายถึงการพิจารณาว่าในอดีตที่ผ่านมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อเด่น ข้อด้อยอะไรบ้าง โดยประเมินจากภาพรวม ส่วนการพิจารณาปัจจุบัน คือการพิจารณาว่าในขณะนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแบบใด ซึ่งหมายถึง บทบาทหน้าที่ ที่มีต่อทั้งในระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และไปไกลถึงระดับ โลก ดังนั้นการกำหนดวิสัยทัศน์จึงเป็นการตอบคำถามว่าท้องถิ่นต้องการอะไรในอนาคต

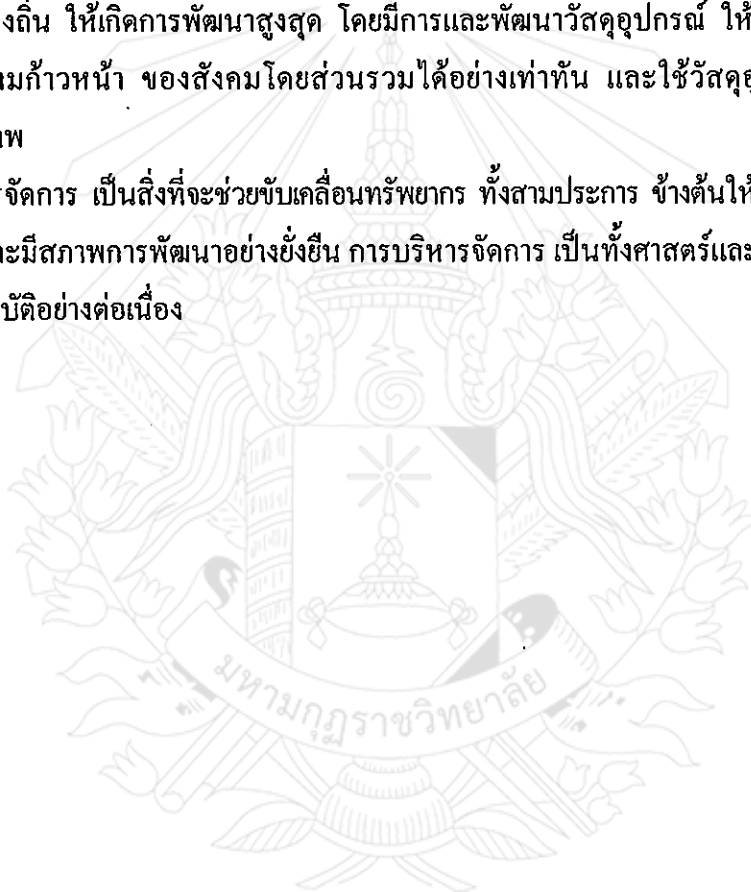
พันธกิจ (Mission) เป็นการกำหนดสิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องทำ โดยจะเกิดขึ้นหลังจากที่ทราบว่าจะท้องถิ่นต้องการอะไร เป็นอะไร ในอนาคต และจะเป็นไปได้เมื่อผลการวิเคราะห์ศักยภาพและการประเมินสถานภาพการพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบันปรากฏ ผนวกกับประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและความต้องการ ความคาดหวังของทุกฝ่ายในท้องถิ่น ดังนั้น การตอบคำถามว่าท้องถิ่นจะต้องทำอะไรเพื่อใคร คำตอบที่เกิดขึ้นก็คือ ความหมายของคำว่า ภารกิจหลัก นั่นเอง ซึ่งภารกิจหลักนั้น เป็นถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดการสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอ และปณิธานหรือปรัชญาในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักหรือขอบเขตของกิจกรรมที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

2.2.10 ประโยชน์ของแผนพัฒนาท้องถิ่น

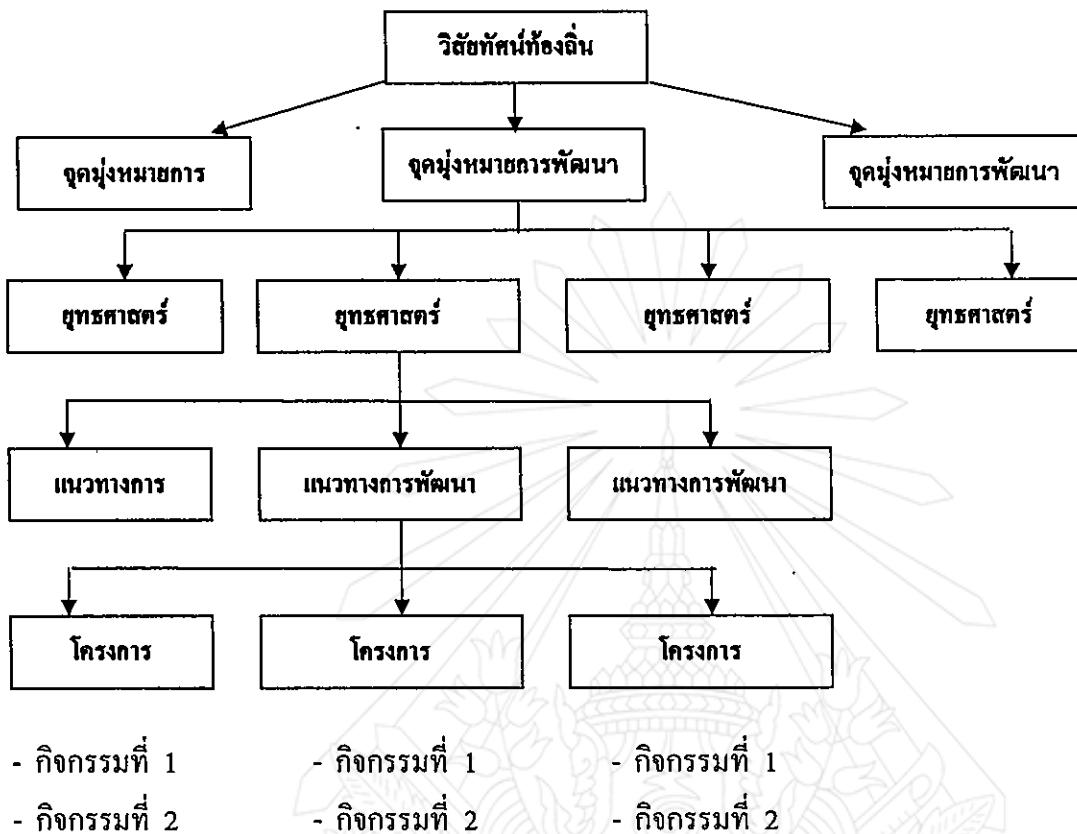
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน และใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่น อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด

ทรัพยากรการบริหาร โดยทั่วไปประกอบด้วย

- 1) เงิน ทั้งเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง และแหล่งงบประมาณภายนอก รวมทั้งมาตรการประหยัดงบประมาณรายจ่ายด้วย
- 2) คน ซึ่งหมายความรวมถึงแต่ผู้บริหารท้องถิ่น พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ซึ่งจะมีความแตกต่างกัน หลากหลาย ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องนำศักยภาพ ของกำลังคนเหล่านั้นมาใช้ รวมทั้งต้องพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และถ้าพิจารณาตามความหมายอย่างกว้าง และอาจหมายความรวมถึงประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งจะมีส่วนในการพัฒนาท้องถิ่นด้วย
- 3) วัสดุอุปกรณ์ หมายถึงเครื่องจักร เครื่องมือ รวมทั้งอาคารสถานที่ที่จะสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาสูงสุด โดยมีการและพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ ให้มีความทันสมัยเพื่อรองรับความก้าวหน้า ของสังคมโดยส่วนรวมได้อย่างเท่าทัน และใช้วัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวอย่างเต็มศักยภาพ
- 4) การบริหารจัดการ เป็นสิ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนทรัพยากร ทั้งสามประการ ข้างต้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีสภาพการพัฒนาอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ต้องศึกษาและนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

แผนภูมิที่ 3 ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาสามปี

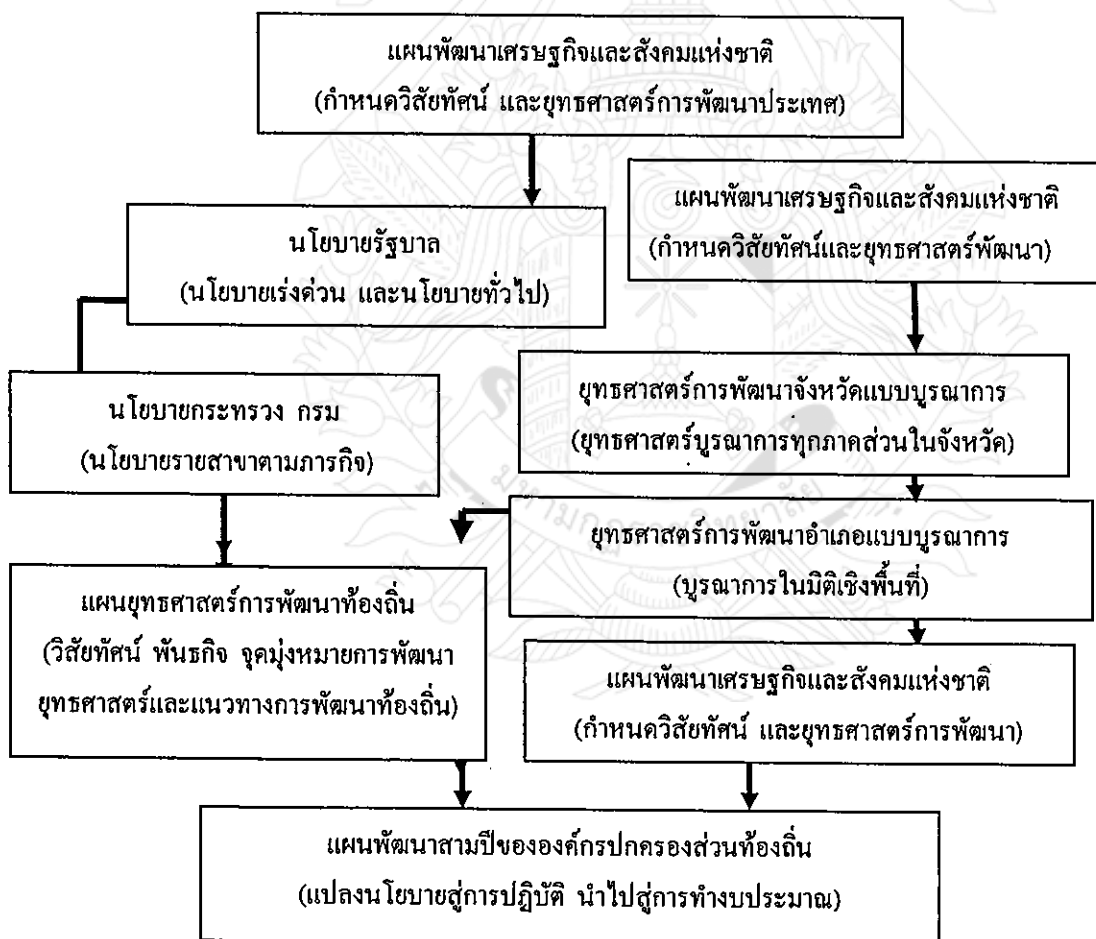

สำหรับแผนปฏิบัติการ ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 นั้น มิใช่การจัดทำแผนพัฒนา แต่เป็นเอกสารที่รวบรวมแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้ทราบกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ ที่ดำเนินการพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วย เนื่องจากการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด องค์กรปกครองท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและ

การดำเนินการตามแผน ความเป็นอิสระนั้นไม่ได้หมายถึงความเป็นอิสระในฐานะเป็น “รัฐอิสระ” แต่เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะบางส่วนให้ และยังคงอยู่ในการกำกับดูแลหรือตรวจสอบ โดยรัฐบาลและประชาคมอีกด้วย

ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้อง ตระหนักว่า แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัดในระดับจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนาอำเภอในระดับอำเภอ ซึ่งในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับจังหวัดและอำเภอนั้น ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคมจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย

แผนภูมิที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาสามปีผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องตระหนักถึงขั้นตอนและกำหนดเวลาของการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาของทั้งระดับจังหวัดและระดับอำเภอด้วย

2.2.11 องค์การในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ได้กำหนดองค์การในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ตลอดจนให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาพัฒนาท้องถิ่นกำหนด

3) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดกรอบทิศทางแนวทางรวมทั้งประสานการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจังหวัด อำเภอ ตรวจสอบวิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด และให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หรือแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการประสานแผน

สำหรับองค์ประกอบขององค์การในการจัดทำและประสานแผนพัฒนา (ยกเว้นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา) จะมีลักษณะ “ไตรภาคี” โดยมีองค์ประกอบจากตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนของราชการบริหารส่วนภูมิภาคและรัฐวิสาหกิจ และตัวแทนจากภาคประชาชน ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการประสานงานและบูรณาการ รวมทั้งสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น²⁷

2.2.12 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แบ่งออกได้เป็น

1) ขั้นการเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องพบผู้บริหารเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ แนวทางและขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แล้วจัดทำโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14.

องค์การบริหารส่วนตำบลเสนอผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารอนุมัติโครงการดังกล่าว

2) ขั้นการรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

2.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องรวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลข่าวสารครบถ้วนทันสมัย ซึ่งได้แก่ข้อมูลเบื้องต้นในการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจสังคม โดยข้อมูลควรแสดงแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการให้ความเห็น ซึ่งข้อมูลที่ต้องจัดทำได้แก่ ข้อมูลประชากร อาชีพ รายได้ สุขภาพ การศึกษา ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การลงทุน อุตสาหกรรมและข้อมูลงบประมาณ เป็นต้น

2.2 การรวบรวมปัญหาสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อมูลปัญหาสำคัญของท้องถิ่น จะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาการวิเคราะห์ปัญหาและเลือกปัญหาที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาการวิเคราะห์ปัญหาและเลือกปัญหาที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในการตอบสนองปัญหาความต้องการของสาธารณชน

3) ขั้นการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน

เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอก ที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของท้องถิ่น เป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานภาพของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยใช้เทคนิค SWOT analysis การพิจารณาถึงปัจจุบันภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength = S) จุดอ่อน (Weak = W) และปัจจัยภายนอก (Opportunity = O) และอุปสรรค (Threat = T) เป็นเครื่องมือ

4) ขั้นการกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น

4.1 การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น

วิสัยทัศน์ Vision หมายถึง ถ้อยแถลงระบุถึงสถานภาพการณ์ในอนาคตซึ่งเป็นจุดหมายที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องการอะไรเป็นอะไรในอนาคตและจะเป็นไปได้เมื่อผลการวิเคราะห์ศักยภาพและการประเมินสถานภาพการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน ปรัชญาผนวกกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความต้องการ / ความคาดหวังของทุกฝ่ายในท้องถิ่น ดังนั้น การตอบคำถามว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องทำอะไรเพื่อใครคำตอบที่เกิดขึ้นก็คือ ความหมายของคำว่า “ภารกิจหลัก”

ภารกิจหลัก เป็นข้อความหรือถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่ต้องการแนะนำและ

ปฏิธานหรือปรัชญาในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักหรือขอบเขตของกิจกรรมที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

4.2 การกำหนดภารกิจมีแนวทางการดำเนินการแยกเป็นสองระดับ คือ

4.2.1 พันธกิจ ในลักษณะที่เป็นอาณัติ ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม หรือรัฐ ซึ่งได้แก่ กฎ ระเบียบข้อบังคับที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.2 ภารกิจหลักที่องค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

5) ขั้นตอนการกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่วางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง ขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล นำวิสัยทัศน์ภารกิจหลักมาพิจารณา กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

6) ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาของท้องถิ่น

เป็นการกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการ โดยกำหนดการหลังจากที่ทราบภารกิจหลักที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องทำ

7) ขั้นตอนกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางพัฒนา

เมื่อได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจหลักวัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์ SWOT แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การกำหนดแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าว หมายถึง แนวคิดหรือวิธีการอันบ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนไหวขององค์กรว่า จะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร “องค์การบริหารส่วนตำบล จะไปถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการอย่างไร”

8) ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาท้องถิ่น

เป็นการกำหนดปริมาณ หรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด

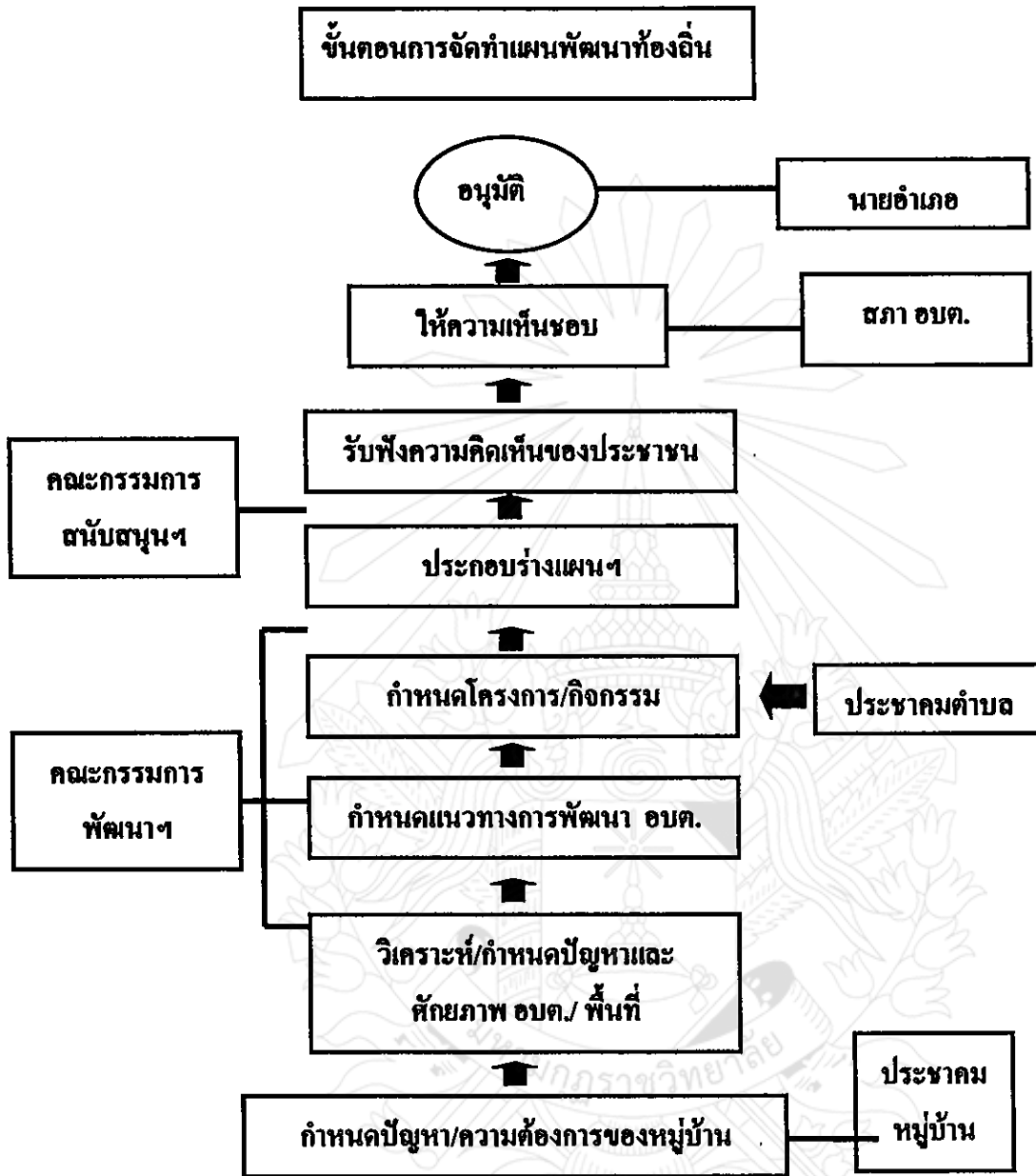
9) **ขั้นการอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา**²⁸

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จะนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1-8 จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จากนั้นจะนำร่างแผน ฯ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอต่อผู้บริหารเพื่อให้ผู้บริหารเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น จะทำหน้าที่ตรวจสอบวิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เพื่อให้มีการประสานและบูรณาการอันในมิติของพื้นที่และมิติทางอำนาจหน้าที่ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นจะจัดทำความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่งร่างคืนให้ผู้บริหารท้องถิ่น ในกรณีที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะอนุกรรมการฯ ในกรณีที่ได้รับมอบอำนาจไม่เห็นชอบกับร่างแผนพัฒนา ให้จัดทำคำชี้แจงแสดงความเห็นและเหตุผลในประเด็นที่ไม่เห็นชอบประกอบร่างแผนพัฒนา ส่งคืนให้ผู้บริหารท้องถิ่นเมื่อแผนพัฒนาได้รับความเห็นชอบแล้วให้นำเสนอ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณาพิจารณาอนุมัติ และผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้

²⁸ ประภา พร้อมมูล, **ประสิทธิผลในการวางแผนพัฒนาอำเภอของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอในจังหวัดขอนแก่น, อ่างแล้ว, หน้า 23.**

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.2.13 การกำหนดแนวทางพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แยกออกได้เป็น 6 แผนงาน ประกอบด้วย

1. แผนงานพัฒนาคนและสังคม เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เช่น การสาธารณสุข การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การนันทนาการ ส่งเสริมกิจกรรมการกีฬา การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์คนยากจน คนพิการ เด็ก ผู้สูงอายุ

2. แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นการพัฒนาซึ่งครอบคลุมกิจกรรมโครงการด้านการประกอบอาชีพของประชาชนทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการการท่องเที่ยว เช่น การส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร การส่งเสริมตลาดชุมชน การสนับสนุนร้านค้าชุมชนกองทุนธนาคารหมู่บ้าน สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มอาชีพต่างๆ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาการว่างงาน

3. แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นการพัฒนาด้านกายภาพเกี่ยวกับสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และอำนวยความสะดวกในชุมชน เช่น การคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะ การระบายน้ำ การผังเมือง

4. แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ เป็นการพัฒนาด้านแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค อุปโภคและน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับ สระน้ำ ประปา บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล เขื่อนฝาย อ่างเก็บน้ำ การขุดลอกคูคลอง คลองส่งน้ำ

5. แผนงานพัฒนาการเมืองการบริหาร เป็นการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองตามระบบประชาธิปไตย รวมถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปของประชาคม การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาบุคลากร ทั้งพนักงาน สมาชิกสภา ผู้บริหาร ให้มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติงาน การพัฒนารายได้ โครงการปรับปรุงแหล่งรายได้ วิธีการหารายได้ รวมทั้งระบบการจัดเก็บภาษี การจัดหาและปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ปฏิบัติงานให้เพียงพอมีประสิทธิภาพ การให้บริการแก่ประชาชนโดยจัดให้มีการบริการทั้งในและนอกสถานที่ รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อ งานต่าง ๆ รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ

6. แผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาซึ่งครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความน่าอยู่และมีความยั่งยืน เช่น การสร้างจิตสำนึกและตระหนักในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำบัดและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอนุรักษ์แหล่งน้ำและป่าไม้ การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การบำบัดน้ำเสีย²⁹

²⁹ กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น, **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2548**, อ่างแล้ว, หน้า 20.

แผนภูมิที่ 6 ยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
1. แผนงานพัฒนาคนและสังคม	1. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ 2. ส่งเสริมผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส 3. ส่งเสริมการศึกษาการป้องกันยาเสพติด การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย
2. แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจ	1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2. การส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ 3. สนับสนุนธุรกิจร้านค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้าน
3. แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	1. การพัฒนาเส้นทางคมนาคม ไฟฟ้าสาธารณะ การระบายน้ำ การผังเมือง 2. การพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ
4. แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ	1. การจัดหาแหล่งน้ำ สระน้ำ ป่อบาดาล ระบบประปา 2. การจัดทำเหมืองฝาย อ่างเก็บน้ำ ขุดลอกคูคลอง คลองส่งน้ำ 3. การจัดสร้างถังเก็บน้ำ บ่อน้ำตื้น โองน้ำ
5. แผนงานพัฒนาการเมืองการบริหาร	1. ส่งเสริมบุคลากร สมาชิกสภา ผู้บริหารในการให้การศึกษา ฝึกอบรม 2. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 3. การให้บริการประชาชนนอกสถานที่ พัฒนาระบบจัดเก็บภาษี ปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ให้ทันสมัย

แผนภูมิที่ 6 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
6. แผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1. สร้างจิตสำนึกให้ประชาชน เยาวชนตระหนักต่อการรักษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
	2. ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล การบำบัดน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพ
	3. ส่งเสริมการปลูกป่า ต้นไม้ กิจกรรมป่าชุมชน

แผนภูมิที่ 7 บัญชีแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 – 2552)

ยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนา	พ.ศ.2550 จำนวน โครงการ	พ.ศ.2551 จำนวน โครงการ	พ.ศ.2552 จำนวน โครงการ	รวม 3 ปี จำนวน โครงการ
1. ด้านพัฒนาคนและสังคม				
1.1 จัดการแข่งขันกีฬาระดับตำบล/อำเภอ	2	2	2	6
1.2 จัดสรรเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ เพิ่มเติมหมู่บ้านละ 10 คน	1	-	-	1
1.3 จัดฝึก อปพร.เพิ่มเติม ปีละ 20 คน	1	1	1	3
1.4 จัดฝึกอบรมป้องกันยาเสพติดให้แก่ เยาวชน ประชาชน ปีละ 2 ครั้ง	2	2	2	6
2. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ				
2.1 จัดฝึกอบรมกลุ่มอาชีพทำผ้ามัดย้อม, สานย่านลิเภา, ทำขนมต่าง ๆ ปีละ 2 ครั้ง	3	3	3	9
2.1 ก่อสร้างร้านค้าชุมชนตำบล 1 แห่ง และธนาคารตำบล 1 แห่ง	1	1	-	2

แผนภูมิที่ 7 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนา	พ.ศ.2550 จำนวน โครงการ	พ.ศ.2551 จำนวน โครงการ	พ.ศ.2552 จำนวน โครงการ	รวม 3 ปี จำนวน โครงการ
3. ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน				
3.1 ก่อสร้าง ปรับปรุง เส้นทางคมนาคม ในทุกหมู่บ้าน ปีละ 6 เส้นทาง	6	6	6	18
3.2 ก่อสร้างทางระบายน้ำในเส้นทาง หมู่บ้าน ปีละ 3 เส้นทาง	3	3	3	9
4. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ				
4.1 ก่อสร้างระบบประปา ปีละ 2 ครั้ง	2	2	2	6
4.2 ขุดลอกคูคลองทุกสายในทุกหมู่บ้าน	1	1	1	3
4.3 ขุดสระน้ำ หมู่ที่ 2 จำนวน 1 แห่ง	-	1	-	1
5. ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร				
5.1 อบรมความรู้ให้พนักงาน ปีละ 2 ครั้ง	2	2	2	6
5.2 จัดประชาคมตำบล ปีละ 2 ครั้ง	2	2	2	6
5.3 จัดเก็บภาษีนอกสถานที่ ปีละ 2 ครั้ง	2	2	2	6
6. ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม				
6.1 จัดอบรมราษฎร เยาวชน เพื่อสร้าง ความตระหนักในการรักษาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	1	1	1	3
6.2 จัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตาม แบบที่ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ	1	-	-	1
6.3 ปักป่าสาธารณะในพื้นที่ทุกหมู่บ้าน ปีละ 3 ไร่	3	3	3	9

2.3 แนวคิด และ ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารและรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

2.3.1 แนวคิดและความหมายของการบริหาร

การบริหาร มีแนวคิดและความหมายได้ทั้งในลักษณะที่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวิชาการบริหารและการบริหารงาน ในกรณีทีพิจารณาว่า การบริหารเป็นวิชาที่มีการจัดระเบียบให้เป็นระบบของการศึกษาหมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาหลักการ กฎเกณฑ์ และทฤษฎี ที่พึงเชื่อถือ ได้ว่าใช้เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน โดยลักษณะเช่นนี้ ย่อมจะเห็นได้ว่า การบริหารมีลักษณะเป็นศาสตร์ แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลแล้ว การบริหาร ในกรณีนี้ก็จะมิลักษณะเป็นศิลป์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพงษ์ เกษมสิน ได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการ ที่ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายท่าน อาทิ

ศาสตราจารย์ชูป กางนประกร กล่าวว่า “การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ฉะนั้น คำว่าบริหารนี้ จึงใช้กำกับแสดงให้เห็นลักษณะการบริหารงานแต่ละประเภทได้เสมอแล้วแต่กรณีไป แต่ถ้าเป็นการทำงานโดยบุคคลเดียว เราเรียกว่าเป็นการทำงานเฉยๆ เท่านั้น”

ศาสตราจารย์ Harold Koontz มีความหมายว่า “การบริหาร คือ การดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้ โดยการอาศัยปัจจัยทั้งหลายได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของเป็นอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานนั้น”

ศาสตราจารย์ Peter F. Drucker ได้ให้ความหมาย เกี่ยวกับการบริหารเชิงพฤติกรรมว่า “การบริหารคือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น”³⁰

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพงษ์ เกษมสิน ได้ให้ความหมายต่อไปว่า “การบริหารคือการใช้ศาสตร์นำเอาทรัพยากรการบริหาร มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร ให้บรรลุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ”³¹

สรุปได้ว่า จากความหมายของการบริหารที่ได้นำเสนอไว้ จะเห็นได้ว่าการบริหารมีลักษณะดังนี้

- 1) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- 2) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด

³⁰ สมพงษ์ เกษมสิน, **การบริหาร**, (กรุงเทพฯ : โอเดียนส โตร์), 2526, หน้า 13.

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

- 3) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- 4) การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล ฉะนั้นต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่ม เพื่อให้เกิดพลังร่วมของกลุ่ม ในอันที่จะทำให้เกิดภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์
- 5) การบริหารมีลักษณะเป็นการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล

2.3.2 ทรัพยากรการบริหาร

โดยทั่วไปในการบริหารถือว่ามีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และการจัดการ (Management) หรือที่เรียกสั้นๆว่า 4 M's การที่จัดว่าปัจจัยทั้งสี่ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารก็เพราะเหตุว่า ในการบริหารเกือบทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยคน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ไม่ว่าจะการบริหารนั้นจะเป็นการบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจก็ตาม เหตุนี้จึงเป็นที่ยอมรับกันว่า ทรัพยากร พื้นฐานในการบริหารมีอยู่สี่ประการดังกล่าว อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ปัจจุบันนี้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้พิจารณาทรัพยากรการบริหารไปในลักษณะที่มีขอบเขตกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และถือว่าเป็นทรัพยากรการบริหารเพิ่มขึ้นจากปัจจัยสี่ที่กล่าวมาแล้วอีกด้วย ได้แก่ ศาสตราจารย์ William T.Greenwood ได้ให้ความเห็นว่า “ทรัพยากรการบริหาร ควรมีอย่างน้อย 7 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) อำนาจหน้าที่ (Authority) เวลา (Time) กำลังใจในการทำงาน (Will) และความสะดวกต่างๆ (Facilities)” ทั้งนี้ โดยย่ำถึงความสำคัญและจำเป็นของอำนาจหน้าที่และเวลาในการบริหารได้ว่า ในการบริหารงานนั้นไม่ว่าจะเป็นงานของรัฐหรือเอกชนก็ตาม งานจะไม่ดำเนินไปได้ด้วยดีหากปราศจากเสียซึ่งอำนาจหน้าที่ และเช่นกันการบริหารนั้น ๆ ก็จะไม่สำเร็จผลด้วยดีอย่างมีคุณค่า หากมิได้กำหนดเวลาให้เหมาะสมเพียงพอกับประเภทและลักษณะของงานนั้นการที่มีนักวิชาการบางท่านได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมในเรื่องทรัพยากรการบริหารดังกล่าวแล้วนั้นแม้ว่าจะเป็นเรื่องปลีกย่อยไปจากทรัพยากรการบริหารหลักทั้ง 4 ประการดังกล่าวมาแล้วในตอนต้นก็ตาม แต่ก็ช่วยทำให้มองเห็นภาพรวมของทรัพยากรทางการบริหารที่กว้างมากขึ้น

2.3.3 คุณค่าการบริหาร

การบริหารนั้น “ถ้าจะพิจารณากันเพียงว่าเป็นการทำงานเพื่อให้เสร็จสิ้นไปเพียงอย่างเดียว ย่อมไม่เป็นการเพียงพอ โดยเฉพาะ ในปัจจุบันอันเป็นยุคที่วิชาการก้าวหน้า พลเมืองเพิ่มขึ้นและความต้องการของประชากร ก็เพิ่มขึ้นมากขึ้นเป็นเงาตามตัว การบริหารจึงต้องคำนึงถึงคุณค่าของการบริหาร ในด้านการประหยัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความเป็นธรรม ความซื่อสัตย์

ความรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่และการให้บริการอย่างเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนหรือลูกค้าผู้มาติดต่อ”³² อาจสรุปอธิบายความได้ดังนี้

1) คุณค่าในด้านการประหยัด การประหยัดในที่นี้หาได้มีความหมายเพียงการที่ระมัดระวังการใช้จ่ายใช้สอยเงินของประชาชนคือภาษีอากรที่รัฐจัดเก็บมาเป็นรายได้เพื่อให้แสวงหาวิธีการที่จะใช้จ่ายเงินทองทรัพย์สินของรัฐ หรือองค์กรตามความพินิจรอบคอบประกอบด้วยเหตุผลและมุ่งประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง นอกจากนั้นการบริหารโดยประหยัดนี้ก็คือทำอะไรจึงสามารถใช้จ่ายเงินแต่น้อยให้ได้ผลลัพธ์สูงสุดเพราะในทางปฏิบัติในปัจจุบันนี้รัฐบาลต้องจ่ายเงินงบประมาณ จำนวนมากในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้สอยมาใช้ในการบริหารวิธีการที่จะใช้อุปกรณ์เหล่านี้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดคุ้มค่า จัดว่าเป็นการประหยัดอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง

2) คุณค่าในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพในที่นี้หมายถึง การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่คาดหมายไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการทำงานที่ต้องการให้ได้รับประโยชน์สูงสุดและการพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพในการทำงานนี้ มีนักวิชาการบางท่านเสนอว่าความเห็นเป็นเชิงสมการคณิตศาสตร์ซึ่งอาจเขียนเป็นสูตรได้ ดังนี้

$$E = (O-I)+S$$

เมื่อ	E = Efficiency	คือ ประสิทธิภาพของงาน
	O = Output	คือ ผลงานที่ได้รับออกมา
	I = Input	คือ บรรดาทรัพยากรในทางบริหารทั้งหลายที่ใช้ไป
	S = Sapisfaction	คือ ความพึงพอใจในผลงานที่ออกมา

ซึ่งเข้าใจได้ง่ายและมีปัญหาไม่มากนักถ้าพิจารณาเฉพาะในด้านการบริหารธุรกิจ ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่กำไร ซึ่งเมื่อผลที่ได้มากกว่าทุนที่ลงในกิจการนั้นย่อมมีกำไรและอาจถือเป็นข้อพิจารณาพื้นฐานได้ว่างานนั้นย่อมมีประสิทธิภาพ แต่การบริหารราชการกับต่างการบริหารธุรกิจ เพราะว่าการบริหารราชการนั้นมุ่งมั่นในประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง จะต้องรับผิดชอบสามารถตอบสนองความต้องการและเจตนาารมณ์ของประชาชนฉะนั้น การวัดประสิทธิภาพของการบริหารนำเอาความพอใจ ราชการจึงเป็นสิ่งที่วัดได้ด้วยเหตุนี้ การที่นำเอาความพอใจ

³²สถาบันดำรงราชานุภาพ กองวิชาการและแผนงานร่วมกับ สำนักงานงบประมาณ กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง, “ปัญหาการบริหารงานองค์กรบริหารส่วนตำบล”, (กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2539), หน้า 11.

ในความสำเร็จของงานเป็นองค์ประกอบการพิจารณาถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารเป็นสิ่งที่สำคัญและขอบเหตุและผล

3) คุณค่าในด้านประสิทธิภาพ คำว่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลนี้ ฟังดูมีความหมายใกล้เคียงกันมาก หากจะพิจารณาให้เจาะจงลงไปแล้ว ก็ให้เห็นได้ว่าประสิทธิผลนั้น หมายถึง การพิจารณาผลการดำเนินงานที่สำเร็จลุล่วงดังประสงค์ หรือที่คาดหวังไว้เป็นหลัก และความสำคัญของงานอย่างมีประสิทธิภาพนี้อาจเกิดจากการปฏิบัติงานให้ได้ผลสูงสุด ส่วนประสิทธิผลเป็นเรื่องของการนำเอาผลงานที่สำเร็จ ดังที่คาดหวังไว้มาพิจารณา ดังนั้น งานที่มีประสิทธิผลจึงไม่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพเสมอไป เช่น สมมติว่าการทำบัตรประจำตัวประชาชน ที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์ ตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไปถึง 70 ปี นับตั้งเป้าหมายว่าจะต้องทำให้สำเร็จ ได้ทั่วถึงทั้งประเทศในเวลา 5 ปี ในกรณีที่หากสำเร็จงานจึงมีประสิทธิผล คือบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ส่วนจะสิ้นเปลืองงบประมาณสักเพียงใดเป็นเรื่องที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ด้านความไม่ประหยัดแต่มีประสิทธิภาพ

4) คุณค่าในด้านความเป็นธรรม ความเป็นธรรมในที่นี้หมายถึงการที่ต้องบริหารงานด้านความเป็นธรรมอย่างทั่วถึงและ ถ้วนหน้าปราศจากการเลือกที่รักมักที่ชัง โดยไม่เลือกแบ่งแยกวรรณะ เชื้อชาติและศาสนา คุณค่าในด้านความเป็นธรรมนี้หากจะพิจารณาโดยซึ่งแล้วจะเห็นว่า เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงานนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ความเป็นธรรมนี้ยังคงเป็นสิ่งที่ได้รับการพร่ำร้องไต่หาและบางครั้งก็เฝ้าคอยกันอยู่เสมอ จึงเป็นคุณธรรมที่นักบริหารทั้งหลาย น่าจะช่วยกันผดุงความเป็นธรรมให้ธรรมรงอยู่ใน มวลหมู่สังคมนมนุษย์ต่อไป

5) คุณค่าในความซื่อสัตย์และมีเกียรติ ความจริงในการบริหารนี้เป็นที่ทราบกันและน่าจะกล่าวในทางเป็นธรรมเนียมการบริหารได้ว่าการปฏิบัติงานนั้น จะต้องดำเนิน ไปด้วยความซื่อสัตย์ ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนและธรรมเนียม ไม่ว่าจะเป็นการบริหารราชการหรือบริหารธุรกิจก็ตามและเมื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องชอบ ความมีเกียรติก็ย่อมจะเสริมส่งให้สูงยิ่งขึ้น

2.3.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร นอกจากที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อความพึงพอใจ คือทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์และทฤษฎีสองปัจจัยของเฮร์ซเบอร์ก ที่สามารถใช้ได้กับการบริหารแล้ว ยังมีทฤษฎี X และทฤษฎี Y ของ Douglas McGregor ที่เป็นแนวคิดในการพิจารณาบุคคลจะมีลักษณะอย่างไรในการทำงาน ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นการพิจารณาธรรมชาติของบุคคลที่มีความเชื่อว่า บุคคลส่วนใหญ่ไม่ชอบทำงาน ต้องใช้วิวิควบคุมบังคับบัญชาหรือการลงโทษเป็นสำคัญ

ซึ่งทฤษฎี X เชื่อว่า คนมีลักษณะ ดังนี้

1. โดยธรรมชาติคนจะมีลักษณะของการไม่อยากทำงาน และจะพยายามหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบเมื่อมีโอกาส
2. โดยธรรมชาติคนจะไม่มี ความทะเยอทะยาน ไม่มีความคิดริเริ่ม ชอบที่จะถูกควบคุมตั้ง การ
3. โดยธรรมชาติคนจะเห็นแก่ตนเอง จนกระทั่งไม่เอาใจใส่ต่อความต้องการของ หน่วยงานเท่าที่ควร
4. โดยธรรมชาติ คนจะมีท่าทีต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และมีความต้องการความมั่นคงใน การทำงานเหนือสิ่งอื่นใด
5. โดยธรรมชาติคนมักจะขาดความปราดเปรียว และถูกชักนำไปในทางที่เสื่อมเสียได้ โดยง่าย ถ้าจะให้บรรลุผลตามเป้าหมายของหน่วยงาน ควรมีการควบคุมอย่างใกล้ชิด

ส่วนทฤษฎี Y เชื่อว่าคนมีลักษณะ ดังนี้

1. โดยธรรมชาติคนจะให้ความร่วมมือสนับสนุน มีความขยันหมั่นเพียร และมีความ รับผิดชอบมักจะปฏิบัติมากกว่าที่กำหนด
2. โดยธรรมชาติคนจะปฏิบัติตามเป้าหมายของหน่วยงาน ต่อเมื่อเขามีความศรัทธาต่อ วัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น
3. โดยธรรมชาติคนจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาของหน่วยงาน
4. ถ้าหน่วยงานต่าง ๆ มีการจัดการอย่างเหมาะสมแล้ว โดยธรรมชาติคนจะยอมรับงาน และอยากจะทำในผลสำเร็จของงานนั้นด้วย
5. โดยธรรมชาติคนสามารถกำกับสั่งการตนเองได้

2.3.5 รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล ในปัจจุบันเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รูปแบบ หนึ่ง ซึ่งวิวัฒนาการมาจาก “สภาตำบล” ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ซึ่งได้กำหนดให้มีสภาตำบลเพียงรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ ต่อมาเมื่อประกาศใช้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ที่กำหนดให้สภาตำบลที่มี รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่แล้วมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจาย อำนาจการปกครองไปสู่ประชาชนในระดับต่าง ๆ จนถึงระดับตำบล หมู่บ้านหรืออาจจะกล่าวได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ที่ถือว่าเป็นรากเหง้าของการปกครอง ท้องถิ่นไทย มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รู้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

มากที่สุด การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจการปกครองทั้งทางการเมืองและทางการบริหารให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่าง เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของตนเองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามความมุ่งหมายของท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้น ภารกิจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้แก่ การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ซึ่งมีขอบเขตการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตามที่กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทกำหนด และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 บัญญัติไว้ โดยปกติจะเรียกภารกิจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า “การพัฒนาท้องถิ่น”

จากหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้า มีฐานะเศรษฐกิจที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดีและสะดวกสบาย แต่เนื่องจากปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของแต่ละท้องถิ่นจึงมีความแตกต่างกันออกไปตามปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นหนึ่งอาจจะไม่ใช่ปัญหาและความต้องการของอีกท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ ท้องถิ่นใดมีปัญหาและความต้องการด้านใด ก็จะทำให้ความสำคัญและมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการด้านนั้น ๆ เป็นหลัก ดังนั้น ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นไม่ว่าด้านใดก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นองค์กรสาธารณะ จะมีบทบาทเป็นตัวแสดงนโยบายเจ้าของเรื่อง ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ตามกระบวนการนโยบายสาธารณะ กล่าวคือ จะเริ่มจากการกำหนดนโยบายหรือแผนก่อน จากนั้นนำนโยบายหรือแผนที่กำหนดขึ้นไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จจนได้รับผลงาน (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ออกมา เมื่อเป็นเช่นนี้ ภารกิจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงหมายถึง การดำเนินการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติ และผลของแผนพัฒนาท้องถิ่น (ผลผลิตและผลลัพธ์) เมื่อเป็นเช่นนี้ การบริหารงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีขั้นตอนดังนี้

- 1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 2) การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติ
- 3) การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.3.6 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล ที่จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล ปัจจุบันมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งจากประชาชน มีอิสระในการปฏิบัติงาน สามารถกำหนดนโยบาย นำนโยบายมาปฏิบัติให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมได้ องค์การบริหารส่วนตำบลเปรียบเสมือนเป็นเวทีประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง เป็นการเมืองในระดับท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะของการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับประโยชน์อย่างจริงจัง” ตามบทบัญญัติ มาตรา 44 มาตรา 58 และมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วย

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ และควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ประธานสภา รองประธานสภา เลขานุการสภา และสมาชิกสภา อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ซึ่งเลือกมาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นหมู่บ้านละ 2 คน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ดังต่อไปนี้

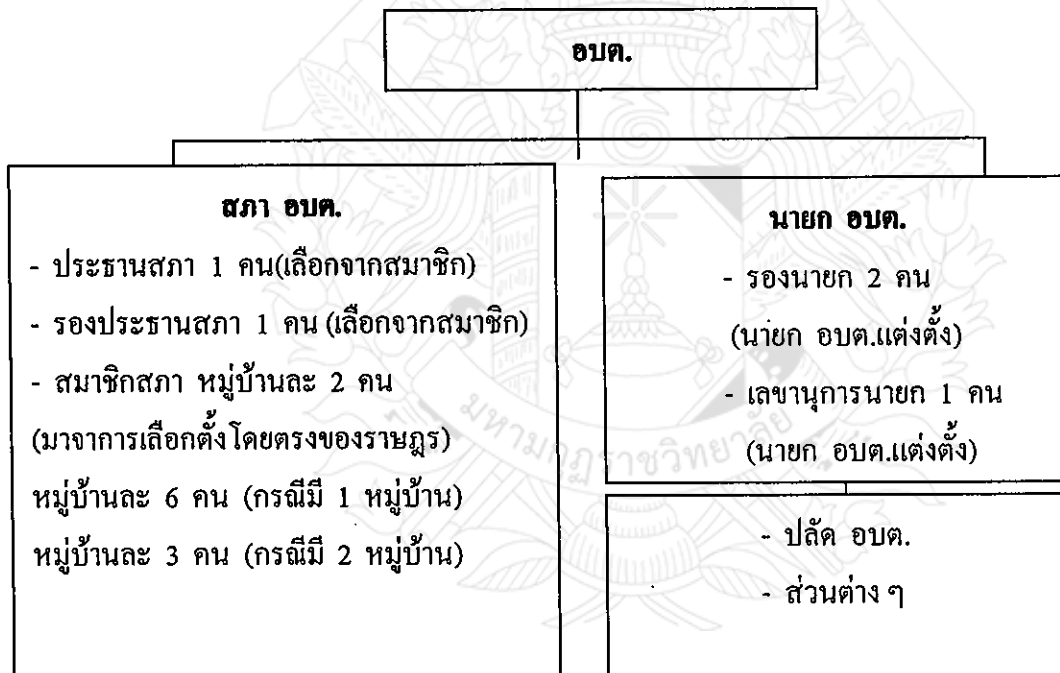
- 1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่ง มีนายกองค์การบริหารคนหนึ่ง มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 59

แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ
- 2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) แต่งตั้งและถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 5) รักษาการณ์ให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

แผนภูมิที่ 8 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546³³ มีดังต่อไปนี้

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ
- 7) คุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

- 1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 2) ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 4) ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
- 5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 6) ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมในครัวเรือน

³³กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546”, (กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ประสานมิตร จำกัด, 2547), หน้า 14-15.

- 7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 12) การท่องเที่ยว
- 13) การผังเมือง

ซึ่งจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนด บทบาทหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลไว้มากมาย เพื่อให้สอดคล้องกับความหวังของประชาชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นตนให้เป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริง³⁴

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนิศา ฐิติภากร ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความโปร่งใส และศึกษาเปรียบเทียบถึงระดับความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม ประชากรที่ศึกษาคือ ข้าราชการประจำของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม จำนวน 191 คน ผลการวิจัยพบว่า “ความโปร่งใสของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าทั้ง 2 แห่งมีความโปร่งใสในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

- 1) การเปิดเผยข้อมูล
- 2) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ
- 3) ความรับผิดชอบในการบริหาร อยู่ในระดับมาก
- 4) การให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานมีความแตกต่างกัน คือ เทศบาลตำบลมีการให้

ประชาชนติดตาม ตรวจสอบการบริหารน้อยกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล³⁵

³⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 17.

³⁵ธนิศา ฐิติภากร, “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2546, 95 หน้า.

จีระพัฒน์ หอมสุวรรณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล กรณีศึกษาสภาตำบลในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาชนบทที่อยู่ในความรับผิดชอบของสภาตำบล และเพื่อทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบล ตลอดจนทราบถึงระบบความสัมพันธ์ที่คณะกรรมการสภาตำบลมีต่อบุคคลต่างๆ ที่มาเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ การวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบลอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ระดับการศึกษาการมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ระดับรายได้ และระดับความรู้เกี่ยวกับองค์กรประชาชนทำหน้าที่ในการพัฒนา จากผลการศึกษาวิจัยได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ตำบล ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานกับสภาตำบลมากขึ้น โดยเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งจากการเลือกตั้งและการแต่งตั้งจากตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อให้เป็นสภาของชาวบ้านอย่างแท้จริง

2) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนโดยทั่วไป มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการวางแผนน้อย ควรมีการจัดตั้งสภาหมู่บ้านขึ้นในทุกหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่สำรวจปัญหาและวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนของทุกกลุ่มองค์กรที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมการประชุมสภาหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือน และให้จัดระบบ “คุ้ม” โดยแบ่งกลุ่มบ้าน 10 หลังคาเรือนเป็น 1 คุ้ม ซึ่งจะส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมสภาหมู่บ้านได้ 1 คน ผู้แทนคุ้มจะร่วมประชุมกับผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ฯลฯ เพื่ออภิปรายปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านของตนเป็นประจำทุกเดือน โดยใช้สถานที่สาธารณะของหมู่บ้านเป็นที่ประชุม และนำผลการประชุมแจ้งต่อคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อให้ดำเนินการพัฒนาตามข้อเสนอของเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนในหมู่บ้านนั้น โดยเฉพาะการร่วมพัฒนาตำบลต่อไป โดยวิธีนี้ปัญหาความต้องการของชาวบ้านส่วนใหญ่จะถูกนำเข้าไปประชุมเพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาตำบล เวลาถึงงบประมาณลงมาสู่ตำบลก็จะใช้แผนพัฒนาตำบลในการจัดสรรงบประมาณ โครงการที่จะดำเนินการในพื้นที่ตำบลจะตรงกับปัญหาความต้องการของท้องถิ่นยิ่งขึ้น และชาวบ้านจะสนใจในสภาตำบลของตนเพิ่มมากขึ้น เพราะเห็นว่าสภาตำบลได้กระทำในสิ่งที่ตรงกับความต้องการของชุมชน

3) ควรให้ประชาชนในพื้นที่ สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการสภาตำบลได้ด้วยวิธีต่าง เช่น การเปิดสภาตำบลให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุม การได้สวนสาธารณะ การตั้งชาวบ้านทั่วไปเป็นกรรมการตรวจรับงานที่สภาตำบลเป็นหน่วยดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการถ่วงดุล และหากประชาชนสงสัยว่า กรรมการสภาตำบลผู้ใดปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ให้สามารถจัด

ลงมติให้สมาชิกสภาตำบลผู้นั้นพ้นจากหน้าที่โดยคะแนน 2 ใน 3 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบล

4) ควรสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาตำบลให้มีประสิทธิภาพต่อไป³⁶

ศรยา โฆสิทธิ์โยธิน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการวางแผนพัฒนา วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ คือเสนอทางเลือกในการจัดกลุ่ม เพื่อวัดระดับศักยภาพเชิงธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้ตัวแปรหลายตัว ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร จำนวน 228 แห่ง และมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 95 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลการจัดกลุ่มตามศักยภาพ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อวางแผนพัฒนาเปรียบเทียบกับลักษณะของกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้ผลการจัดกลุ่มแตกต่างกันตามศักยภาพธรรมาภิบาล ด้วยตัวแปรในหลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและด้านการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีรูปแบบของกลุ่มแตกต่างกันในเชิงปริมาณและเชิงพื้นที่ นอกจากนี้มีการสำรวจข้อมูลปัจจุบันจากกลุ่มตัวอย่าง และมีตัวแปรเฉพาะเชิงธรรมาภิบาลการทดสอบไคสแควร์ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่าพฤติกรรมของบุคลากรภายในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับงบประมาณ และการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการให้บริการนอกสถานที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล³⁷

อลงกรณ์ ปราบไพรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (2545 - 2549) โดยกระบวนการประชาคม พบว่า แผนพัฒนาที่จัดทำโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐ เพราะการประชาคมถือเป็นหลักการสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยสรุปได้ดังนี้

สมาชิกประชาคมอำเภอส่วนใหญ่เห็นว่า ประชาคม คือ องค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาคมส่วนใหญ่ในชุมชน จึงสามารถรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ โดยไม่ละเลย

³⁶จีระพัฒน์ หอมสุวรรณ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมสภาตำบล”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539, 85 หน้า.

³⁷ศรยา โฆสิทธิ์โยธิน, “การจัดกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการวางแผนพัฒนา”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2545, 98 หน้า.

ต่อเสียงส่วนน้อยของชุมชน อีกทั้งเป็นการดำเนินงานโดยยึดถือหลักผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าพวกพ้อง สอดคล้องกับหลักการของระบอบประชาธิปไตย

1. แผนพัฒนาอำเภอโดยกระบวนการประชาคมเป็นแผนที่สะท้อนความต้องการของประชาชน จึงสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยส่วนราชการ
2. ประชาคมสามารถผลักดันโครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการเสนอแผนงาน / โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล³⁸

ธิดิกานต์ แสนไทย ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งและมีความกระตือรือร้นในกระบวนการประชาคม ในการกำหนดแนวทางพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ โดยกระบวนการประชาคม เพราะ

1. ประชาชนในชุมชนย่อมทราบถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ดี
2. ประชาชนในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นเอง
3. ประชาชนสามารถเสนอความต้องการของชุมชนได้ในที่ประชุมประชาคม
4. ก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาในชุมชนได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง
5. ประชาชนสมควรที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
6. จะทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชน
7. ก่อให้เกิดความสามัคคีและร่วมมือกันภายในชุมชน
8. ก่อให้เกิดการระดมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายในชุมชน ส่งผลให้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาที่หลากหลาย³⁹

รามิด พัฒนมงคลเรฐ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า

³⁸ อลงกรณ์ ปราปไพรี, “การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ (พ.ศ.2545 – 2549) โดยกระบวนการประชาคม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2545, 102 หน้า.

³⁹ ธิดิกานต์ แสนไทย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย”, **ธรรมาภิบาลศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2549, 96 หน้า.

1. ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ปากแพรง อยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรง ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัย รายได้ การเป็นสมาชิก กลุ่ม การรับรู้ข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหาโดยคิดว่าปัญหาที่ต้องการแก้ไขต้องใช้งบประมาณมาก ถือว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้อง ดำเนินการก่อน

2. ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ควรฝึกอบรม สัมมนาเชิงวิชาการ ให้กับประชาชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เป็นประจำทุกปี⁴⁰

ศศายุ ธีญ์น้อม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า

1. ภาครัฐยังคงมีบทบาทครอบงำ ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา อบต. โดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือ การมีโครงสร้างทางบริหารที่รวมศูนย์อำนาจ การแปร่งแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ และการบริหารการพัฒนา ยังคงเป็นไปในลักษณะบนลงล่าง หรือแบบชักใย ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาครัฐกับ อบต. และประชาชนในการพัฒนาจึงเป็นลักษณะ “สั่งการ” จากภาครัฐที่อยู่นอกชุมชน

2. บทบาทของ อบต. ถูกถ่ายทอดโดยภาครัฐในแง่ของการพยายามสร้างสถาบัน และเน้น การสั่งการบังคับบัญชา โดยมีระบบราชการอยู่เบื้องหลัง การพัฒนาจะมุ่งเน้นภารกิจตามบทบาทหน้าที่มากกว่าจะเอาตัวปัญหาเป็นตัวกำหนดการระดมทรัพยากรเพื่อแก้ไขปัญหา นั้น ๆ

3. บทบาทของประชาชนยังคงถูกครอบงำโดยภาครัฐ แม้จะมีความพยายามจัดตั้งองค์กร ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น และปรับระบบบริหารพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ของชุมชนมากขึ้น แต่ก็ยังเป็นเรื่องของข้าราชการและผู้นำชุมชนที่ภาครัฐเข้าไปจัดตั้งมากกว่าจะเป็นเรื่องของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน⁴¹

⁴⁰รามิต พัฒนมงคลเชษฐ, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลปากแพรง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี” **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2545, 105 หน้า.

⁴¹ศศายุ ธีญ์น้อม, “กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2545, 112 หน้า.

ประกา พร้อมมูล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนาอำเภอของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 38 – 50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสำเร็จการศึกษาในสาขาที่ไม่เกี่ยวกับการวางแผน เคยเข้าร่วมในการวางแผนพัฒนาอำเภอมากกว่าไม่เคยเข้าร่วม และมีจำนวนครั้งในการเข้าร่วมในการวางแผนพัฒนาอำเภออยู่ระหว่าง 1 – 3 ครั้ง ได้รับการฝึกอบรมด้านการวางแผนอยู่ระหว่าง 1 – 4 ครั้ง มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผน การรับรู้บทบาทในการวางแผน การรับรู้คุณค่าของแผนพัฒนาอำเภอ และขวัญกำลังใจอยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบของการพัฒนาอำเภอด้านกระบวนการวางแผน พบว่า การประสานงานระหว่างหน่วยงานอยู่ในระดับมาก การใช้ข้อมูลในการวางแผน และการปฏิบัติตามกลวิธีที่ใช้ในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนาอำเภอของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ อยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิภาพด้านการสะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนมากที่สุด และมีประสิทธิภาพด้านการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารการพัฒนาอำเภอน้อยที่สุด ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลในการวางแผนพัฒนาอำเภอ พบว่า การปฏิบัติตามกลวิธีที่ใช้ในการวางแผน การประสานระหว่างหน่วยงาน การใช้ข้อมูลในการวางแผนและการรับรู้บทบาทในการวางแผนเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนาอำเภอ ได้ประมาณร้อยละ 55.3⁴²

จากการศึกษาทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิด โดยกำหนดเป็นตัวแปรอิสระตามสถานภาพทั่วไปและตัวแปรตาม คือความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดของแต่ละตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ตัวแปรเพศ ตัวแปรอายุ ตัวแปรการศึกษา และตัวแปรอาชีพ

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย ตัวแปร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ตัวแปรด้านการพัฒนาคนและสังคม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร และด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

⁴²ประกา พร้อมมูล, “ประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนาอำเภอของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอในจังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2543, 99 หน้า.

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพทั่วไป

- เพศ
- อายุ
- การศึกษา
- อาชีพ

ตัวแปรตาม

ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผน

พัฒนาท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน

- ด้านการพัฒนาคนและสังคม
- ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
- ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ
- ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร
- ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยศึกษาข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ข้อมูลจากสมุดคณาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ห้องสมุดคณาวิทยาลัยรามคำแหง ห้องสมุดคณาวิทยาลัยราชภัฏ ห้องสมุดคณาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทาง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่นผู้นำชุมชน ข้าราชการ กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน จำนวน 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านปลายท่า, หมู่ที่ 2 บ้านห้วยน้ำเย็น, หมู่ที่ 3 บ้านหน้าโพธิ์, หมู่ที่ 4 บ้านเหว็ด, หมู่ที่ 5 บ้านยางเตี้ย, หมู่ที่ 6 บ้านนาทราย ซึ่งมาจากการสุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง ในการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน โดยเลือกประชาชนตามสัดส่วนของแต่ละหมู่บ้านได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน อำเภอตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านปลายท่า	1,276	75
2	บ้านห้วยน้ำเย็น	1,480	86
3	บ้านหน้าโพธิ์	833	49
4	บ้านเหว็ด	643	37
5	บ้านยางเคี้ย	1,361	80
6	บ้านนาทราย	568	33
รวม		6,161	360

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษา อำเภอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ใน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาคนและสังคม
- 2) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
- 3) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- 4) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ
- 5) ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร
- 6) ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แต่ละด้านมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจมากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบคำถามปลายเปิด เป็นคำถามซึ่งให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น โดยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการต่อการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.3 วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดกรอบที่จะศึกษาตามหลักความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 2) กำหนดขอบเขตคำถามและสร้างแบบสอบถาม
- 3) นำแบบสอบถามมาขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อให้เกิดความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามเนื้อหา
- 4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากร ที่มีสถานภาพเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง จำนวน 25 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9554
- 5) นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เป็นฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลขและสถิติ โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยเป็นผู้ออกเก็บข้อมูลด้วยตนเองและมีพนักงานส่วนตำบลที่จบปริญญาตรีทางด้านสังคมศาสตร์ที่มีประสบการณ์ด้านการเก็บข้อมูลงานวิจัยภาคสนามมาแล้ว มาเป็นผู้ช่วยในบางครั้ง บางหมู่บ้าน ตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.3 ตรวจสอบข้อมูลและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามความต้องการ และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่วิเคราะห์จากแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert กำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจ จากแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่าโดยกำหนดค่าเฉลี่ย แล้วแปรผลโดยใช้เกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.0000 – 2.3333 หมายถึง ความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.3334 – 3.6667 หมายถึง ความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.6668 – 5.0000 หมายถึง ความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 สอบถามถึงปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ต่อการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้ว นำมาจัดกลุ่มตามปัญหาและข้อเสนอแนะ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นพื้นฐาน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่

สถิติพื้นฐาน มีดังนี้

- 1) การแจกแจงความถี่
- 2) ค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการหา}}{\text{จำนวนทั้งหมด}} \times 100$$

3) ค่าเฉลี่ย (mean)¹ โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน² โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

5) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)³ โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right\}$$

เมื่อ	α	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	หมายถึง	จำนวนข้อคำถาม
	$\sum s^2_i$	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S^2_t	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนแบบสอบถามทั้งฉบับ

¹สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2547), (อืดสำเนา).

²มลิวัดย์ สมศักดิ์, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2543), หน้า 153.

³สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, "อ้างแล้ว", หน้า 31.

6) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยหาค่าความสอดคล้องของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ⁴

⁴สุรพงษ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจผู้บริหารโรงเรียนกับขวัญของครูตรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ), 2541, หน้า 44.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้คือ

4.1 สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ทางสถิติดังต่อไปนี้คือ

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยในรูปตาราง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ดังปรากฏในตารางที่ 2-5

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น วิเคราะห์เป็นรายข้อและรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ดังปรากฏในตารางที่ 6 ถึงตารางที่ 33

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทาง ต่อการส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังปรากฏในตารางที่ 34

**ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ**

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

ลำดับที่	เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1	ชาย	235	65.3
2	หญิง	125	34.7
รวม		360	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมาเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 34.7

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

ลำดับที่	อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1	20 - 40 ปี	80	22.2
2	41 - 60 ปี	203	56.4
3	61 ปีขึ้นไป	77	21.4
รวม		360	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีอายุระหว่าง 41 – 60 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมา ได้แก่อายุระหว่าง 20 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.2 และน้อยที่สุดในช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ลำดับที่	ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	ต่ำกว่าปริญญาตรี	265	73.6
2	ปริญญาตรีขึ้นไป	95	26.4
รวม		360	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.6 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.4

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

ลำดับที่	อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1	รับจ้าง	100	27.8
2	รับราชการ	37	10.3
3	เกษตรกร	119	33.1
4	ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	104	28.9
	อื่นๆ (ระบุ)	-	-
รวม		360	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอาชีพเกษตรกรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.1 รองลงมาได้แก่ อาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 28.9 และอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 27.8 และน้อยที่สุดอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 10.3

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น วิเคราะห์เป็นรายข้อและรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
ระดับความพึงพอใจ**

**ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม ของประชาชน จำแนกตามเพศ**

ด้านพัฒนาคนและสังคม	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนา ท้องถิ่นด้านการส่งเสริมกีฬา และ นันทนาการ	4.43	0.73	มาก	4.28	0.74	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนา ท้องถิ่นด้านการส่งเสริมสนับสนุน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ, เยาวชนและ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	4.70	0.66	มาก	4.56	0.66	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนา ท้องถิ่นด้านการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย, การป้อง กันยาเสพติดและการศึกษา	4.48	0.64	มาก	4.13	0.69	มาก
รวม	4.54	0.49	มาก	4.32	0.59	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งเพศชายและเพศหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นใน การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ การส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุ ผู้พิการ เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย การป้องกันยาเสพติดและการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดเหมือนกัน

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคมของประชาชนอำเภอสามชัย

ด้านพัฒนาคนและสังคม	20 - 40 ปี			41 - 60 ปี			61 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ	4.68	0.46	มาก	4.49	0.650	มาก	3.77	0.85	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุ, เยาวชนและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	4.46	0.69	มาก	4.73	0.68	มาก	4.63	0.55	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, การป้องกันมลพิษสิ่งแวดล้อมและการศึกษา	4.43	0.49	มาก	4.43	0.67	มาก	4.10	0.82	มาก
รวม	4.53	0.45	มาก	4.56	0.46	มาก	4.17	0.67	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกช่วงอายุเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในช่วงอายุระหว่าง 20 - 40 ปี และอายุ 41 - 60 ปี มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ , การส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุ ผู้พิการ เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม , การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย การป้องกันยาเสพติดและการศึกษา อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม ของประชาชน จำแนกตามการศึกษา

ด้านพัฒนาคนและสังคม	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ	4.55	0.62	มาก	3.92	0.85	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุ, ผู้พิการ, เยาวชนและผู้ด้อยโอกาสทาง สังคม	4.76	0.62	มาก	4.34	0.69	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การป้องกันยาเสพติดและการศึกษา	4.56	0.51	มาก	3.80	0.78	มาก
รวม	4.63	0.36	มาก	4.02	0.67	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ การส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุ ผู้พิการ เยาวชนและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย การป้องกันยาเสพติด และการศึกษา อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม ของประชาชน อำเภอตากม อารีย์

ด้านพัฒนาคนและสังคม	รับจ้าง			รับราชการ			เกษตรกร			ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ	4.46	0.65	มาก	4.32	0.81	มาก	4.43	0.79	มาก	4.27	0.71	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	4.83	0.37	มาก	4.75	0.43	มาก	4.81	0.45	มาก	4.25	0.94	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, การป้องกันยาเสพติดและการศึกษา	4.44	0.67	มาก	4.48	0.86	มาก	4.49	0.60	มาก	4.09	0.64	มาก
รวม	4.58	0.45	มาก	4.52	0.66	มาก	4.58	0.51	มาก	4.21	0.50	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับความพึงพอใจของที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง อาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ การส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุ ผู้พิการ เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย การป้องกันยาเสพติดและการศึกษา อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ของประชาชน จำแนกตามเพศ

ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4.00	0.61	มาก	4.20	0.69	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการส่งเสริมกิจกรรมให้กลุ่มอาชีพต่างๆในเขต อบต.	4.69	0.53	มาก	4.62	0.57	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการสนับสนุนธุรกิจร้านค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้านและธนาคารหมู่บ้าน	4.80	0.39	มาก	4.84	0.42	มาก
รวม	4.50	0.36	มาก	4.56	0.45	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านพัฒนาเศรษฐกิจของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งเพศชายและเพศหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมกิจกรรมให้กลุ่มอาชีพ การสนับสนุนธุรกิจร้านค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้าน และธนาคารหมู่บ้าน อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาเศรษฐกิจของประชาชน จำแนกตามอายุ

ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	20 – 40 ปี			41 – 60 ปี			61 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4.33	0.67	มาก	4.17	0.57	มาก	3.54	0.52	ปานกลาง
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการส่งเสริมกิจกรรมให้กับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในเขตอบต.	4.67	0.47	มาก	4.76	0.51	มาก	4.41	0.63	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการสนับสนุนธุรกิจร้านค้าชุมชนกองทุนหมู่บ้านและธนาคารหมู่บ้าน	4.78	0.41	มาก	4.81	0.39	มาก	4.85	0.45	มาก
รวม	4.60	0.38	มาก	4.58	0.32	มาก	4.27	0.47	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาเศรษฐกิจของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกระดับอายุ เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประชาชนในช่วงอายุระหว่าง 20 – 40 ปี และ อายุ 41 – 60 ปี มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมกิจกรรมให้กับกลุ่มอาชีพ , การสนับสนุนธุรกิจร้านค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้านและธนาคารหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนในช่วงอายุระหว่าง 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ด้านพัฒนาเศรษฐกิจของประชาชน จำแนกตามการศึกษา

ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นใน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4.23	0.51	มาก	3.64	0.79	ปานกลาง
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นใน การส่งเสริมกิจกรรมให้กับกลุ่มอาชีพ ต่างๆในเขต อบต.	4.75	0.50	มาก	4.43	0.61	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นใน การสนับสนุนธุรกิจร้านค้าชุมชน,กองทุน หมู่บ้านและธนาคารหมู่บ้าน	4.79	0.40	มาก	4.87	0.41	มาก
รวม	4.59	0.32	มาก	4.32	0.49	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ
ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า
ประชาชนที่มีการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาแหล่ง
ท่องเที่ยว การส่งเสริมกิจกรรมให้กับกลุ่มอาชีพ การสนับสนุนธุรกิจร้านค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้าน
และธนาคารหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความ
พึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่นๆ
อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ของประชาชน จำแนกตามอาชีพ

ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	รับจ้าง			รับราชการ			เกษตรกร			ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4.25	0.47	มาก	4.24	0.83	มาก	4.14	0.55	มาก	3.76	0.72	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการส่งเสริมกิจกรรมให้กับกลุ่ม อาชีพต่าง ๆ ในเขตอบต.	4.82	0.38	มาก	4.72	0.45	มาก	4.66	0.69	มาก	4.51	0.50	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการสนับสนุนธุรกิจร้านค้าชุมชน, กองทุนหมู่บ้าน และธนาคารหมู่บ้าน	4.91	0.28	มาก	5.00	0.00	มาก	4.73	0.49	มาก	4.75	0.43	มาก
รวม	4.66	0.30	มาก	4.66	0.41	มาก	4.52	0.42	มาก	4.35	0.36	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่าระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาเศรษฐกิจของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับอาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง อาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมกิจกรรมให้กับกลุ่มอาชีพ การสนับสนุนธุรกิจร้านค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้านและธนาคารหมู่บ้าน อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

**ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของประชาชน อำเภอสามพราน**

ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้าน การพัฒนาเส้นทางคมนาคม, ไฟฟ้าสาธารณะ, การระบายน้ำและการผังเมือง	4.80	0.48	มาก	4.76	0.52	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มี ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับโครงสร้างพื้น ฐานตามโครงการก่อสร้างในปีต่อๆ ไป	4.42	0.69	มาก	4.32	0.78	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นเกี่ยว กับสิ่งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ	4.60	0.68	มาก	4.36	0.99	มาก
รวม	4.61	0.51	มาก	4.48	0.68	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐาน ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งเพศชายและเพศหญิงเมื่อ
พิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคม ไฟฟ้าสาธารณะ การระบายน้ำและการผังเมือง ความสัมพันธ์
ต่อเนื่องกับโครงการก่อสร้างอื่นๆ เกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ อยู่ในระดับมาก
เหมือนกัน

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประชาชน จำแนกตามอายุ

ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	20-40 ปี			41-60 ปี			61 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	X	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการพัฒนาเส้นทางคมนาคม, ไฟฟ้าสาธารณะ, การระบายน้ำและการผังเมือง	4.67	0.47	มาก	4.85	0.46	มาก	4.74	0.59	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับโครงสร้างพื้นฐานตามโครงการก่อสร้างในมีต่อไป	4.35	0.67	มาก	4.56	0.66	มาก	3.98	0.75	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาเกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ	4.55	0.96	มาก	4.70	0.63	มาก	4.01	0.85	มาก
รวม	4.53	0.64	มาก	4.71	0.47	มาก	4.25	0.63	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกระดับอายุ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในระดับอายุ ระหว่าง 20-40 ปี, อายุ 41-60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคม ไฟฟ้าสาธารณะ การระบายน้ำและการผังเมือง ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับโครงการก่อสร้างอื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่นด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของประชาชน จำแนกตามการศึกษา

ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้าน การพัฒนาเส้นทางคมนาคม, ไฟฟ้าสาธารณะ, การระบายน้ำและการผังเมือง	4.79	0.48	มาก	4.77	0.54	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มี ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับโครงสร้างพื้นฐาน ตามโครงการก่อสร้างในปีต่อไป	4.51	0.67	มาก	4.05	0.74	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น เกี่ยวกับ สิ่งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ต่างๆ	4.68	0.64	มาก	4.07	1.03	มาก
รวม	4.66	0.50	มาก	4.30	0.69	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐาน ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกระดับการศึกษา เมื่อพิจารณา
เป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีความพึงพอใจต่อ
แผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคม ไฟฟ้าสาธารณะ การระบายน้ำและการผังเมือง
ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับ โครงการก่อสร้างอื่นๆ เกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ อยู่
ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประชาชน จำแนกตามอาชีพ

ตามอาชีพ

ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	รับจ้าง			รับราชการ			เกษตรกร			ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการพัฒนาเส้นทางคมนาคม, ไฟฟ้าสาธารณะ, การระบายน้ำ และการผังเมือง	4.84	0.36	มาก	5.00	0.00	มาก	4.73	0.54	มาก	4.74	0.60	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับโครงสร้างพื้นฐานตามโครงการก่อสร้างในปีต่อไป	4.62	0.50	มาก	4.91	0.36	มาก	4.73	0.80	มาก	3.94	0.65	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นเกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภคสาธารณูปการต่างๆ	4.72	0.62	มาก	4.48	0.55	มาก	4.58	0.77	มาก	4.26	1.01	มาก
รวม	4.73	0.44	มาก	4.80	0.25	มาก	4.58	0.66	มาก	4.32	0.59	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับอาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง อาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคม ไฟฟ้าสาธารณะ การระบายน้ำและการผังเมือง ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับโครงการก่อสร้างอื่นๆ เกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ของประชาชน อำเภอตามเพชร

ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการ จัดหาแหล่งน้ำ, บ่อบาดาล, สระน้ำ, ประปา เพื่อการอุปโภค	4.85	0.35	มาก	4.57	0.72	มาก
2.ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการ จัดทำเหมืองฝาย, อ่างเก็บน้ำ, ขุดลอกคูคลอง, คลองส่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร	4.72	0.65	มาก	4.44	0.720	มาก
3.ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการ จัดสร้างถังเก็บน้ำ, บ่อน้ำตื้น, โองน้ำเพื่อการ บริโภค	4.34	0.78	มาก	4.54	0.66	มาก
รวม	4.64	0.52	มาก	4.52	0.51	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านพัฒนาแหล่งน้ำ
ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งเพศชายและเพศหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น
พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดหาแหล่งน้ำ
บ่อบาดาล สระน้ำ ประปา การจัดทำเหมือง ฝาย อ่างเก็บน้ำ ขุดลอกคูคลอง คลองส่งน้ำ อยู่ใน
ระดับมาก การจัดสร้างถังเก็บน้ำ บ่อน้ำตื้น โองน้ำ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำของประชาชน จำแนกตามอายุ

ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	20-40 ปี			41-60 ปี			61 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการจัดหาแหล่งน้ำ, ป้อมบาดล, สระน้ำ, ประปาเพื่อการอุปโภค	4.56	0.69	มาก	4.90	0.29	มาก	4.57	0.67	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการจัดทำเหมืองฝาย, อ่างเก็บน้ำ, ชุดลอกคูคลอง, คลองส่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร	4.66	0.67	มาก	4.59	0.76	มาก	4.67	0.47	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการจัดสร้างถังเก็บน้ำ, บ่อน้ำใต้ดิน, โถงน้ำเพื่อถาวร โภค	4.68	0.46	มาก	4.46	0.80	มาก	4.01	0.67	มาก
รวม	4.64	0.51	มาก	4.66	0.52	มาก	4.42	0.47	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในทุกช่วงอายุเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในช่วงอายุระหว่าง 20-40 ปี, อายุ 41-60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดหาแหล่งน้ำ ป้อมบาดล สระน้ำ ประปา การจัดทำเหมืองฝาย อ่างเก็บน้ำ ชุดลอกคูคลอง คลองส่งน้ำ บ่อน้ำใต้ดิน โถงน้ำ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ของประชาชน จำแนกตามการศึกษา

ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นใน การจัดการแหล่งน้ำ, บ่อบาดาล, สระน้ำ ประปาเพื่อการอุปโภค	4.89	0.40	มาก	4.36	0.63	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการจัดทำเหมืองฝาย, อ่างเก็บน้ำ, ขุด ลอกคูคลอง, คลองส่งน้ำเพื่อใช้ในการ การเกษตร	4.72	0.57	มาก	4.36	0.89	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการจัดสร้างถังเก็บน้ำ, บ่อน้ำตื้น, โองน้ำ, เพื่อการบริโภค	4.53	0.67	มาก	4.07	0.82	มาก
รวม	4.72	0.43	มาก	4.27	0.59	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ
ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า
ประชาชนที่มีการศึกษต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อ
แผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดหาแหล่งน้ำ บ่อบาดาล สระน้ำ ประปา การจัดทำเหมือง ฝาย อ่างเก็บน้ำ
ขุดลอกคูคลอง คลองส่งน้ำ การจัดสร้างถังเก็บน้ำ บ่อน้ำตื้น โองน้ำ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำของประชาชน จำแนกตามอาชีพ

ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	รับจ้าง			รับราชการ			เกษตรกร			ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการจัดหาน้ำประปาเพื่ออุปโภค	4.92	0.27	มาก	4.94	0.22	มาก	4.77	0.57	มาก	4.51	0.63	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการจัดทำเหมืองฝายอ่างเก็บน้ำ ขุดลอกคูคลองส่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร	4.64	0.48	มาก	4.78	0.41	มาก	4.74	0.58	มาก	4.42	0.96	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการจัดสร้างถังเก็บน้ำบ่อน้ำต้น โองน้ำเพื่อการบริโภค	4.37	0.63	มาก	4.89	0.51	มาก	4.36	0.85	มาก	4.35	0.74	มาก
รวม	4.64	0.32	มาก	4.87	0.26	มาก	4.63	0.58	มาก	4.43	0.61	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับอาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง อาชีพรับราชการ, อาชีพเกษตรกร, และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดหาแหล่งน้ำ บ่อบาดาล สระน้ำ การจัดทำเหมืองฝาย อ่างเก็บน้ำ ขุดลอกคูคลอง ตลอดจนส่งน้ำ การจัดสร้างถังเก็บน้ำ บ่อน้ำต้น โองน้ำ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อ แผนพัฒนา
ท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมืองการบริหารของประชาชน อำเภอสามพราน

ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการ พัฒนาบุคลากร ทั้งพนักงาน, สมาชิกสภา, ในการฝึกอบรมให้ความรู้ เพื่อการ ปฏิบัติงาน	4.21	0.86	มาก	4.26	0.90	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มี การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในรูปแบบประชาคม การแสดงความคิดเห็น, การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	4.82	0.43	มาก	4.68	0.80	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการ ให้บริการประชาชนทั้งในและนอกสถานที่, การพัฒนาระบบจัดเก็บภาษี, การปรับปรุง เครื่องมือให้มีคุณภาพ	4.56	0.82	มาก	4.36	0.96	มาก
รวม	4.53	0.59	มาก	4.43	0.66	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่าระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านพัฒนาการเมือง
การบริหารของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งเพศชายและเพศหญิง เมื่อพิจารณาเป็น
รายประเด็น พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การ
พัฒนาบุคลากร พนักงาน สมาชิกสภา ในการฝึกอบรม เพื่อการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้
ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบประชาคม การแสดงความคิดเห็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการ
ให้บริการประชาชนทั้งในและนอกสถานที่ การพัฒนาระบบจัดเก็บภาษี การปรับปรุงเครื่องมือให้มี
คุณภาพ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

**ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร ของประชาชน
จำแนกตามอายุ**

ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร	20 -40 ปี			41 - 60 ปี			61 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการพัฒนาบุคลากรทั้งพนักงาน,สมาชิกสภา,ในการฝึกอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงาน	4.33	0.95	มาก	4.24	0.87	มาก	4.07	0.77	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบประชาคม,การแสดงความคิดเห็น,การรับข้อมูลข่าวสาร	4.78	0.41	มาก	4.80	0.54	มาก	4.70	0.67	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการบริการให้ประชาชนทั้งในและนอกสถานที่,การพัฒนาระบบจัดเก็บภาษี,การปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพ	4.55	0.69	มาก	4.53	0.99	มาก	4.32	0.69	มาก
รวม	4.56	0.50	มาก	4.53	0.68	มาก	4.37	0.53	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมืองการบริหารของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกช่วงอายุ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในช่วงอายุระหว่าง 20 – 40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาบุคลากร พนักงาน สมาชิกสภา ในการฝึกอบรมเพื่อการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบประชาคม การแสดงความคิดเห็น การรับข้อมูลข่าวสาร การให้บริการประชาชนทั้งในและนอกสถานที่ การพัฒนาระบบจัดเก็บภาษี การปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุดเหมือนกัน

ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมืองการบริหารของประชาชน จำแนกตามการศึกษา

ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการพัฒนาบุคลากรทั้งพนักงาน,สมาชิกสภาฯ, ในการฝึกอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงาน	4.35	0.78	มาก	3.87	1.02	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบประชาคม, การแสดงความคิดเห็น, การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	4.75	0.54	มาก	4.84	0.57	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการบริการให้ประชาชนทั้งในและนอกสถานที่, การพัฒนาระบบจัดเก็บภาษี, การปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพ	4.57	0.90	มาก	4.25	0.77	มาก
รวม	4.56	0.61	มาก	4.32	0.59	มาก

จากตารางที่ 24 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมืองการบริหารของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาบุคลากร พนักงาน สมาชิกสภาฯ ในการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อการปฏิบัติงาน ,การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบประชาคม การแสดงความคิดเห็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ,การให้บริการประชาชนทั้งในและนอกสถานที่ การพัฒนาระบบจัดเก็บภาษี การปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมืองการบริหารของประชาชน
จำแนกตามอาชีพ

ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร	รับจ้าง			รับราชการ			เกษตรกร			ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการพัฒนาบุคลากรทั้งพนักงาน,สมาชิกสภาในการฝึกอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงาน	4.07	0.81	มาก	4.45	0.55	มาก	4.27	0.85	มาก	4.25	1.02	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มี การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน รูปแบบประชาคม การแสดงความคิดเห็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	4.79	0.53	มาก	4.91	0.49	มาก	4.73	0.54	มาก	4.75	0.58	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการ บริการประชาชนทั้งในและนอกสถานที่ การพัฒนาจัดเก็บภาษี การปรับปรุง เครื่องมือให้มีคุณภาพ	4.77	0.54	มาก	4.94	0.32	มาก	4.52	0.93	มาก	4.01	0.99	มาก
รวม	4.54	0.54	มาก	4.77	0.39	มาก	4.52	0.68	มาก	4.34	0.64	มาก

จากตารางที่ 25 พบว่า ระดับความพึงพอใจของที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับอาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง อาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกรรมและอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาบุคลากร พนักงาน สมาชิกสภาฯ ในการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบประชามติ การแสดงความคิดเห็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการประชาชนทั้งในและนอกสถานที่ การพัฒนาระบบจัดเก็บภาษี การปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เหมือนกัน

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชน จำแนกตาม
เพศ

ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการฝึกอบรมเกษตรกร เยาวชน ในการสร้างจิตสำนึกและตระหนักต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.44	0.83	มาก	4.21	0.96	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการดำเนินงานการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	4.52	0.76	มาก	4.40	0.95	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการบำบัดน้ำเสีย,การปลูกต้นไม้ริมคลองและริมถนน	4.56	0.73	มาก	4.21	1.10	มาก
รวม	5.51	0.67	มาก	4.28	0.90	มาก

จากตารางที่ 26 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งเพศชายและเพศหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การฝึกอบรมราษฎร เยาวชน ในการสร้างจิตสำนึกและตระหนักต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล อยู่ในระดับมาก การบำบัดน้ำเสีย การปลูกต้นไม้ริมคลองและริมถนน อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ ประชาชน จำแนกตามอายุ

	20 -40 ปี			41 – 60 ปี			61 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการฝึกอบรมเกษตรกร, ในการ สร้างจิตสำนึกและตระหนักต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.23	1.04	มาก	4.51	0.82	มาก	4.11	0.77	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการดำเนินงานการจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล	4.55	0.96	มาก	4.56	0.80	มาก	4.19	0.72	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการบำบัดน้ำเสีย การปลูกต้นไม้ริมคลองและริมถนน	4.35	0.95	มาก	4.53	0.90	มาก	4.29	0.76	มาก
รวม	4.38	0.88	มาก	4.54	0.71	มาก	4.20	0.72	มาก

จากตารางที่ 27 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในทุกระดับอายุ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในช่วงอายุระหว่าง 20 – 40 ปี, อายุ 41 – 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การฝึกอบรมให้แก่เกษตรกร ชาวชน ในการสร้างจิตสำนึกและตระหนักต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การบำบัดน้ำเสีย การปลูกต้นไม้ริมคลองและริมถนน อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 28 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน จำแนกตาม
การศึกษา

ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ใน การฝึกอบรมแก่ราษฎรเยาวชน, ในการ สร้างจิตสำนึกและตระหนักต่อการรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.63	0.65	มาก	3.63	1.02	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ใน การดำเนินงานการจัดขยะมูลฝอยและ สิ่งปฏิกูล	4.59	0.86	มาก	4.16	0.66	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นใน การบำบัดน้ำเสีย, การปลูกต้นไม้ริมคลอง และริมถนน	4.60	0.83	มาก	3.98	0.89	มาก
รวม	4.61	0.71	มาก	3.93	0.67	มาก

จากตารางที่ 28 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับ
การศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และ
ปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การฝึกอบรมให้แก่ราษฎร เยาวชน ในการ
สร้างจิตสำนึกและตระหนักต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานการ
กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การบำบัดน้ำเสีย การปลูกต้นไม้ริมคลองและริมถนน อยู่ในระดับ
มากเหมือนกัน

ตารางที่ 29 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ
ประชาชน จำแนกตามอาชีพ

ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	รับจ้าง			รับราชการ			เกษตรกร			ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการฝึกอบรมแก่ราษฎรเยาวชน ในการสร้างจิตสำนึกและตระหนักรู้ต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.42	0.85	มาก	4.70	0.61	มาก	4.52	0.64	มาก	4.01	1.10	มาก
2. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการดำเนินงานการจัดชุมชนและสิ่งมีชีวิต	4.60	0.69	มาก	4.70	0.61	มาก	4.36	1.09	มาก	4.42	0.64	มาก
3. ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการบำบัดน้ำเสียการปลูกต้นไม้ริมคลองและ ริมถนน	4.52	0.74	มาก	4.27	1.30	มาก	4.36	1.09	มาก	4.51	0.50	มาก
รวม	4.51	0.74	มาก	4.56	0.82	มาก	4.42	0.89	มาก	4.32	0.58	มาก

จากตารางที่ 29 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในทุกระดับอาชีพ เมื่อ
พิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง อาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกรรมและอาชีพ
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น การฝึกอบรมให้แก่ราษฎร เยาวชน ใน
การสร้างจิตสำนึกและตระหนักต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินงาน
การจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การบำบัดน้ำเสีย การปลูกต้นไม้ริมคลองและริมถนน อยู่ใน
ระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่นของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา จำแนกตามเพศ

แผนงานด้านพัฒนา	ชาย			หญิง			รวม	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.
1.ด้านพัฒนาคนและสังคม	4.54	0.49	มาก	4.33	0.59	มาก	4.47	0.53
2.ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	4.50	0.36	มาก	4.56	0.45	มาก	4.52	0.30
3.ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	4.61	0.51	มาก	4.48	0.68	มาก	4.57	0.58
4.ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	4.64	0.52	มาก	4.52	0.51	มาก	4.60	0.52
5.ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร	4.53	0.59	มาก	4.43	0.66	มาก	4.50	0.61
6.ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.51	0.67	มาก	4.28	0.90	มาก	4.43	0.76

จากตารางที่ 30 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านพัฒนาการเมืองการบริหารและด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก เหมือนกัน

ตารางที่ 31 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา
 จำแนกตามอายุ

แผนงานด้านพัฒนา	20-40 ปี			41-60 ปี			61 ปีขึ้นไป			รวม	
	\bar{X}	S.D.	แปรผล	\bar{X}	S.D.	แปรผล	\bar{X}	S.D.	แปรผล	\bar{X}	S.D.
	1. ด้านพัฒนาคนและสังคม	4.53	0.45	มาก	4.56	0.46	มาก	4.17	0.67	มาก	4.47
2. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	4.60	0.38	มาก	4.58	0.32	มาก	4.27	0.47	มาก	4.52	0.30
3. ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	4.53	0.64	มาก	4.71	0.47	มาก	4.25	0.63	มาก	4.57	0.58
4. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	4.64	0.51	มาก	4.66	0.52	มาก	4.42	0.47	มาก	4.60	0.52
5. ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร	4.56	0.50	มาก	4.53	0.68	มาก	4.37	0.53	มาก	4.50	0.61
6. ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.38	0.88	มาก	4.54	0.71	มาก	4.20	0.72	มาก	4.43	0.76

จากตารางที่ 31 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม
 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในช่วงอายุระหว่าง 20 - 40 ปี, อายุ 41 - 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อ
 แผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม, ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน, ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านพัฒนาการเมืองการบริหารและด้าน
 พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 32 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่นของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา จำแนกตามการศึกษา

แผนงานด้านพัฒนา	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป			รวม	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.
1. ด้านพัฒนาคนและสังคม	4.63	0.36	มาก	4.02	0.67	มาก	4.47	0.53
2. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	4.59	0.32	มาก	4.32	0.49	มาก	4.52	0.30
3. ด้านพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน	4.66	0.50	มาก	4.30	0.69	มาก	4.57	0.58
4. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	4.72	0.43	มาก	4.27	0.59	มาก	4.60	0.52
5. ด้านพัฒนาการเมืองการ บริหาร	4.56	0.61	มาก	4.32	0.59	มาก	4.50	0.61
6. ด้านพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.61	0.71	มาก	3.93	0.67	มาก	4.43	0.76

จากตารางที่ 32 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านพัฒนาคนและสังคม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร และด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตารางที่ 33 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ตามรายด้านของแผนงานพัฒนา
 จำแนกตามอาชีพ

แผนงานด้านพัฒนา	รับจ้าง			รับราชการ			เกษตรกรรวม			ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว			รวม	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.
1. ด้านพัฒนาคนและสังคม	4.58	0.45	มาก	4.52	0.66	มาก	4.58	0.51	มาก	4.21	0.50	มาก	4.47	0.53
2. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ	4.66	0.30	มาก	4.66	0.41	มาก	4.52	0.42	มาก	4.35	0.36	มาก	4.52	0.30
3. ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	4.73	0.44	มาก	4.80	0.25	มาก	4.58	0.66	มาก	4.32	0.59	มาก	4.57	0.58
4. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	4.64	0.32	มาก	4.87	0.26	มาก	4.63	0.58	มาก	4.43	0.61	มาก	4.60	0.52
5. ด้านพัฒนาการบริหาร	4.54	0.54	มาก	4.77	0.39	มาก	4.52	0.68	มาก	4.34	0.64	มาก	4.50	0.61
6. ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.51	0.74	มาก	4.56	0.82	มาก	4.42	0.89	มาก	4.32	0.58	มาก	4.43	0.76

จากตารางที่ 33 พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ตามแผนงานด้านพัฒนา จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง,อาชีพรับราชการ,อาชีพเกษตรกรและอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน,ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านพัฒนาการบริหารและด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่างตามแบบสอบถาม เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ต่อการส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 34 ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไข

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ควรให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปมีส่วนร่วมให้มาก ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความหลากหลายสาขาอาชีพ	8
2. ควรส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้บทบาทหน้าที่ ลดความขัดแย้งในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เพื่อเพิ่ม โอกาสให้ประชาชนเข้ามาแก้ปัญหาด้วยตนเอง	8
3. ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกปัญหาอย่างทั่วถึง เพื่อให้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน	6
4. ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามลำดับความสำคัญของปัญหาตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชน	3
5. ควรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านอื่นๆ ให้มากกว่าแผนงานทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ด้านการพัฒนาคนและสังคม ด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมอาชีพ ด้านการสาธารณสุข ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ	3
6. ควรให้ความสำคัญกับหน่วยงานอื่นๆ หรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงกันเพื่อบูรณาการแผนงานร่วมกัน	2
รวม	30

จากตารางที่ 34 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 8 คน มีข้อเสนอแนะควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มาก ให้มีความหลากหลายอาชีพ ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 8 คน มีข้อเสนอแนะให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้บทบาทหน้าที่ เพื่อลดความขัดแย้งในการจัดทำแผนพัฒนาและเพื่อเข้ามาแก้ปัญหา

ด้วยตัวเอง ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 6 คน เสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีการ
ประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาอย่างทั่วถึง, ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน
เสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตามลำดับความสำคัญ
ของปัญหา ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน เสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลควร
จัดทำแผนพัฒนาด้านอื่น ๆ ให้มากกว่าด้านโครงสร้างพื้นฐาน และประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 2 คน มีข้อเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับหน่วยงานอื่น ๆ
เพื่อบริหารแผนงานร่วมกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ของประชาชนในเขต ตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. เพื่อทราบข้อเสนอแนะของประชากร ต่อการส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของประชาชนในเขตตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 360 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทย 6 ด้าน คือ 1. ด้านการพัฒนาคนและสังคม 2. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ 3. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 4. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ 5. ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร 6. ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติ และสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ของประชาชนในเขต ตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปผลได้ ดังนี้

5.1.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ทั้งหมด 360 คน เป็นเพศชายจำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 เป็นเพศหญิงจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 มีอายุระหว่าง 41 - 60 ปีมากที่สุด จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง 20 - 40 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 และน้อยที่สุดช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6 และน้อยที่สุดได้แก่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 มีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 119 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.1 รองลงมาได้แก่อาชีพ

ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 อาชีพรับจ้าง จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 และน้อยที่สุดได้แก่อาชีพรับราชการ จำนวน 37 คนคิดเป็นร้อยละ 10.3

5.1.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ระดับความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สรุปได้ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.2 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนในช่วงอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในกลุ่มอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.3 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม จำแนกตามการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.4 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาคนและสังคม จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง, อาชีพรับราชการ, อาชีพเกษตรกร, และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.5 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.6 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนในช่วงอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในกลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจข้อที่ 1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.7 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านพัฒนาเศรษฐกิจ
 จำแนกตามการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย
 ประเด็น พบว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจข้อที่ 1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อยู่ใน
 ระดับปานกลาง นอกนั้นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับทุกข้อ

2.8 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ
 จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น
 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง, อาชีพรับราชการ, อาชีพเกษตรกรกรรม, และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจ
 ส่วนตัว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.9 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาโครงสร้าง
 พื้นฐาน จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.10 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาโครงสร้าง
 พื้นฐาน จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนในช่วงอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป
 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในกลุ่ม
 อายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.11 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาโครงสร้าง
 พื้นฐาน จำแนกตามการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุก
 การศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และ
 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.12 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาโครงสร้าง
 พื้นฐาน จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย
 ประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง อาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกรกรรม และอาชีพค้าขาย/
 ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.13 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ
 จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.14 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ
 จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนในช่วงอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความ
 พึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในกลุ่มอายุ
 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.15 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ
 จำแนกตามการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับการศึกษา
 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี และระดับ
 ปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.16 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ
 จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น
 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง อาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกรกรรม และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจ
 ส่วนตัว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.17 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมือง
 การบริหาร จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับ
 มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 ทุกข้อ

2.18 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมือง
 การบริหาร จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนในช่วงอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป
 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนใน
 กลุ่มอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.19 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมือง
 การบริหาร จำแนกตามการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับ
 การศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี และ
 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.20 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาการเมือง
 การบริหาร จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
 รายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง, อาชีพรับราชการ, อาชีพเกษตรกรกรรม, และอาชีพ
 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.21 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนา
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจ
 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความ
 พึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.22 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนา
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนในช่วงอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60

ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนในกลุ่มอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.23 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.24 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง, อาชีพรับราชการ, อาชีพเกษตรกร, และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.25 ผลการวิเคราะห์ ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมทุกด้าน ตามแผนงานด้านพัฒนา จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.26 ผลการวิเคราะห์ ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมทุกด้าน ตามแผนงานด้านพัฒนา จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนในช่วงอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนในกลุ่มอายุ 20-40 ปี อายุ 41- 60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.27 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามรายด้าน ตามแผนงานด้านพัฒนา จำแนกตามการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.28 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามรายด้าน ตามแผนงานด้านพัฒนา จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง, อาชีพรับราชการ, อาชีพเกษตรกร, และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

5.1.3. ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไขของประชาชนที่มีต่อความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 คน สรุปผลและเรียงลำดับได้ดังนี้

3.1 ให้ประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เข้าไปมีส่วนร่วมให้มาก ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความหลากหลายสาขาอาชีพ จำนวน 8 คน

3.2 ควรส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้บทบาท หน้าที่ ลดความขัดแย้ง ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เพื่อเพิ่มโอกาสให้ประชาชนในการเข้ามาแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จำนวน 8 คน

3.3 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาอย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกปัญหา เพื่อใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน จำนวน 6 คน

3.4 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นไปตามลำดับความสำคัญของปัญหา ตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชน จำนวน 3 คน

3.5 ควรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านอื่น ๆ ให้มากกว่าแผนงานทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่นด้านพัฒนาคนและสังคม ด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมอาชีพ ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ จำนวน 3 คน

3.6 ควรให้ความสำคัญกับหน่วยงานอื่น ๆ หรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงเพื่อการบูรณาการแผนงานร่วมกัน จำนวน 2 คน

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตลอดถึงศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านพัฒนาคนและสังคม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร และด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีประเด็นอภิปรายผล โดยภาพรวมดังนี้

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยกระบวนการประชาคม ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน คือ

1. ด้านพัฒนาคนและสังคม เช่น แผนงานการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ, ส่งเสริมผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ส่งเสริมการศึกษา การป้องกันยาเสพติด การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย
2. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ เช่นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ สนับสนุนธุรกิจร้านค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้าน
3. ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคม

ไฟฟ้าสาธารณะ การระบายน้ำ การผังเมือง การพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ 4. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ เช่น การจัดหาแหล่งน้ำ สระน้ำ บ่อบาดาล ระบบประปา การจัดทำเหมืองฝาย อ่างเก็บน้ำ ขุดลอกคู คลอง การจัดสร้างถังเก็บน้ำ บ่อน้ำตื้น โองน้ำ 5. ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร เช่น ส่งเสริมบุคลากร สมาชิกสภาฯ ผู้บริหารในการให้การศึกษาอบรม ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการประชาชนนอกสถานที่ พัฒนาระบบจัดเก็บภาษี ปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ให้ทันสมัย 6. ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น สร้างจิตสำนึกให้ประชาชน เยาวชน ตระหนักต่อการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล การบำบัดน้ำเสีย ให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการปลูกป่า ต้นไม้ กิจกรรมป่าชุมชน โดยภาพรวม ประชาชนที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า แผนพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละด้าน มีความครอบคลุม สามารถแก้ไขปัญหา ตรงกับความต้องการของประชาชนได้ เพราะแผนงานด้านต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละข้อของแผนงาน ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก เพราะการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ได้มีการดำเนินขั้นตอนตามกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ตั้งแต่ขั้นเตรียมการการจัดทำแผนพัฒนา โดยการจัดทำประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อกำหนดปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา วิเคราะห์กำหนดปัญหาและศักยภาพพื้นที่ การกำหนดแนวทางพัฒนา การกำหนดโครงการ/กิจกรรม การประกอบร่างแผน เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเสนอสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบ และขออนุมัตินายอำเภอในการประกาศใช้แผนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **อลงกรณ์ ปราบไพรี** ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอโดยกระบวนการประชาคม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่าแผนพัฒนาที่จัดทำโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการ และสามารถแก้ไขปัญหามาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐ เพราะการประชาคม ถือเป็นหลักการสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกประชาคมส่วนใหญ่ เห็นว่า ประชาคมคือ องค์กรที่ เป็นเสมือนตัวแทนของประชาคมส่วนใหญ่ในชุมชน จึงสามารถรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ โดยไม่ละเลยเสียงส่วนน้อยของชุมชน โดยถือหลักผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าพวกพ้อง สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย

1. แผนพัฒนาอำเภอโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่สะท้อนความต้องการของประชาชน จึงสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยส่วนราชการ

2. ประชาคมสามารถผลักดันโครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการเสนอแผนงาน/โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล

ส่วนงานวิจัยของ **ธิดิกานต์ แชนไทย** ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย ที่มีความสอดคล้องกันผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งและมีความกระตือรือร้นในกระบวนการประชาคมในการมีส่วนร่วม ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ของแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะการประชุมประชาคม ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ สอดคล้องกับความเป็นจริง และมีบทบาทในการเสนอแผนงาน โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า กระบวนการประชาคม ในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีผลดีอย่างยิ่ง เพราะการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น ไม่ใช่เฉพาะหน่วยงานราชการเท่านั้นที่เป็นผู้จัดทำ ประชาชนทุกระดับ ทุกสาขาอาชีพ ต่างก็สามารถกำหนดปัญหาความต้องการของชุมชนของตนเองได้ โดยกระบวนการประชาคม เพื่อแก้ไขปัญหาภายในท้องถิ่นของตนเอง จึงมีความรักและหวงแหน มีความผูกพัน ในการร่วมเสนอและจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

1. ประชาชนในชุมชนย่อมทราบถึงปัญหาและความต้องการ ในชุมชนได้ดี
2. ประชาชนในชุมชนต้องการการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นเอง
3. ประชาชนสามารถเสนอความต้องการของชุมชนได้ในที่ประชุมประชาคม
4. ก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาในชุมชนได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง
5. ประชาชนสมควรที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
6. จะทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชน
7. ก่อให้เกิดความสามัคคีและร่วมมือกันภายในชุมชน
8. ก่อให้เกิดการระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายในชุมชนส่งผลให้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาที่หลากหลาย

สำหรับงานวิจัยของ **รมมิด พัฒนมงคลเชษฐ** ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ที่ไม่สอดคล้องกัน ผลการวิจัย พบว่า

1. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัย รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยคิดว่าปัญหาที่ต้องการแก้ไขต้องใช้งบประมาณมาก ถือเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการก่อน

3. และข้อเสนอแนะ คือควรฝึกอบรม สัมมนาเชิงวิชาการให้กับประชาชน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เป็นประจำทุกปี

ส่วนการศึกษาวิจัยของ **ศศายุ รัชฎ์น้อย** เรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ที่ไม่สอดคล้องกัน พบว่า

1. ภาครัฐยังคงมีบทบาทครอบงำ ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีปัจจัยที่สำคัญคือ การมีโครงสร้างการบริหารที่รวมศูนย์อำนาจ การแปลงแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ และการบริหารการพัฒนา ยังคงเป็นไปในลักษณะบนลงล่าง หรือแบบชักใย ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน ในการพัฒนาจึงเป็นลักษณะ “สั่งการ” จากภาครัฐที่อยู่นอกชุมชน

2. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ถูกถ่ายทอดโดยภาครัฐ ในแง่ของการพยายามสร้างสถาบันและเน้นการบังคับบัญชา โดยมีระบบราชการอยู่เบื้องหลัง การพัฒนาจะมุ่งเน้นภารกิจตามบทบาทหน้าที่มากกว่าจะเอาตัวปัญหาเป็นตัวกำหนดการระดมทรัพยากรเพื่อแก้ไขปัญหา นั้น ๆ

3. บทบาทของประชาชนยังถูกครอบงำโดยภาครัฐแม้จะมีความพยายามจัดตั้งองค์กรชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น และปรับระบบการบริหารพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนมากขึ้น แต่ก็ยังคงเป็นเรื่องของข้าราชการและผู้นำชุมชน ที่ภาครัฐเข้าไปจัดตั้งมากกว่าจะเป็นเรื่องของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน

ส่วนงานวิจัย ของ **ประภา พรหมมุด** เรื่อง ประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนาอำเภอของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอในจังหวัดขอนแก่น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 38 – 50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสำเร็จการศึกษาในสาขาที่ไม่เกี่ยวกับการวางแผน เคยเข้าร่วมในการวางแผนพัฒนาอำเภอมากกว่าไม่เคยเข้าร่วม และมีจำนวนครั้งในการเข้าร่วมในการวางแผนพัฒนาอำเภออยู่ระหว่าง 1 – 3 ครั้ง ได้รับการฝึกอบรม

ด้านการวางแผนอยู่ระหว่าง 1 – 4 ครั้ง มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผน การรับรู้บทบาทในการวางแผน การรับรู้คุณค่าของแผนพัฒนาอำเภอและขวัญกำลังใจอยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบของการพัฒนาอำเภอด้านกระบวนการวางแผน พบว่า การประสานงานระหว่างหน่วยงานอยู่ในระดับมาก การใช้ข้อมูลในการวางแผนและการปฏิบัติตามกลวิธีที่ใช้ในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนาอำเภอของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ อยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิผลด้านการสะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนมากที่สุด และมีประสิทธิผลด้านการนำไปใช้เป็นเรื่องมือในการบริหารการพัฒนาอำเภอน้อยที่สุด ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลในการวางแผนพัฒนาอำเภอ พบว่า การปฏิบัติตามกลวิธีที่ใช้ในการวางแผน การประสานงานระหว่างหน่วยงาน การใช้ข้อมูลในการวางแผนและการรับรู้บทบาทในการวางแผนเท่านั้น ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการวางแผนพัฒนาอำเภอ ได้ประมาณร้อยละ 55.3

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า แม้จะมีการศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้หลายชิ้น แต่การศึกษานี้ทำให้เพิ่มมากขึ้นจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปในทุก ๆ ด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในการกำหนดนโยบายการพัฒนาของรัฐบาลที่ดี ของผู้บริหารท้องถิ่นที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร อันจะทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้อย่างกว้างขวางขึ้น

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาตามตัวแปรต้นแล้ว พบว่ามีบางประเด็นประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง อาทิ ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ในข้อที่ 1 ความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ และจำแนกตามเพศ ดังนั้น เพื่อยกระดับความพึงพอใจให้สูงขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ควรดำเนินการดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ต้องศึกษาถึงสภาพพื้นที่ ความเป็นไปได้ของสถานที่ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ความเหมาะสม ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมตลอดถึงความยั่งยืนของสถานที่ท่องเที่ยว
2. องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ต้องส่งเสริมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมให้มาก ต้องชี้แจง ทำความเข้าใจกับ

ประชาชน ถึงเหตุผล ความจำเป็นว่า เมื่อดำเนินการแล้วประชาชนจะได้ประโยชน์อะไรจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3. องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ควรจัดให้ผู้นำชุมชน ประชาชน ศึกษาดูงาน ในสถานที่อื่น ๆ ที่มีความใกล้เคียงกับสภาพพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ที่จัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ว่ามีอะไรบ้างที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ และประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในครั้งนี้ ถึงแม้ว่าประชาชนจะมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในแผนงานพัฒนาทุก ๆ ด้าน แต่ก็ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากประชาชนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจึงขอเสนอประเด็นในการพิจารณาคงต่อไปนี้

1. การศึกษา ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นการศึกษาวิจัยขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงแห่งเดียว ดังนั้นหากมีการขยายผลในระดับอำเภอ หรือจังหวัด จะทำให้เห็นภาพรวมมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาแนวทาง การดำเนินงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. เนื่องจากผู้วิจัยเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้มีส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กร ทำให้เห็นว่า การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งแต่ละพื้นที่อาจจะมีปัญหาอุปสรรคแตกต่างกันไป ดังนั้น หากมีการศึกษาระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งหรือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงานอื่น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ และเพื่อจะได้ทราบ ความพึงพอใจของประชาชนอยู่ในระดับใด

3. ควรทำการศึกษา ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ในเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึก และความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อย รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทราบถึงความพึงพอใจของประชาชนได้อย่างครอบคลุมครบถ้วนต่อไป

บรรณานุกรม

1. หนังสือทั่วไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **องค์การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.**

กระทรวงมหาดไทย, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน, 2543.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนพ.ศ. 2537**

แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546. กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์ประสานมิตร จำกัด, 2547.

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548.** กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2548.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. **รายงานผลการประเมินประสิทธิภาพการ**

บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547.

ดิน ปรัชญพฤทธิ. **ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมพฤติกรรมในองค์การหน่วยที่ 2 นนทบุรี**

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, 2532.

ปรัชญา เวสารัชช. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบท. รายงานการวิจัย.**

สถาบันไทยคดีศึกษา : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

มลิวัลย์ สมศักดิ์. **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานวิจัย.** นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครศรีธรรมราช, 2543.

มุกดา ศรียงค์. **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาถ. **การพัฒนาชนบทไทย.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

ศรีเรือน แก้วงาม. **ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอบัวบ้าน, 2526.

สถาบันดำรงราชานุภาพ กองวิชาการและแผนงานร่วมกับสำนักงบประมาณกระทรวงมหาดไทย.

ปัญหาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง, 2539.

สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2526.

สงศรี ชมพวงศรี. **การวิจัย**. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, 2547.
(อัคราณา)

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. **บททวนการพัฒนาชนบทไทย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ดี แอนด์ เอส,
2525.

2. วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์

กรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์. “ปัญหาและอุปสรรค ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการ
ครอบครัวและชุมชนพัฒนา”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

จิระพัฒน์ หอมสุวรรณ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมสภาตำบล”. **วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.

ทวนธง ครุฑจ้อน. “ภาพลักษณ์องค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของประชาชน อำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

ธนิดา ฐิติภากร. “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใส การบริหารงานของเทศบาลตำบล และ
องค์การบริหารส่วนตำบล”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัย มหิดล, 2546.

ธิติกานต์ แสนไทย. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วน
ตำบล”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2549.

ประชา แสนกลาง. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.

ประภา พร้อมมูล. “ประสิทธิผลในการวางแผนพัฒนาอำเภอ ของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอใน
จังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

พิณ คงพูล. “ความพึงพอใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการประถมศึกษา
ใน 14 จังหวัดภาคใต้”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2547.

- รามิต พัฒนมงคลเชฐ. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.
- วัลลภา ชายหาด. “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสาธารณะด้านรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ศดาญ ชัญนีอม. “กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- สรยา โฆสิระโยธิน. “การจัดกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการวางแผนพัฒนา”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.
- สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจผู้บริหารโรงเรียน กับขวัญของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541.
- อลงกรณ์ ปรายไพรี. “การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) โดยกระบวนการประชาคม”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545
- อรรถกิจ กรณ์ทอง, พ.ต.ท. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดระบบสายตรวจ”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.
- เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองส่วนท้องถิ่น”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545.

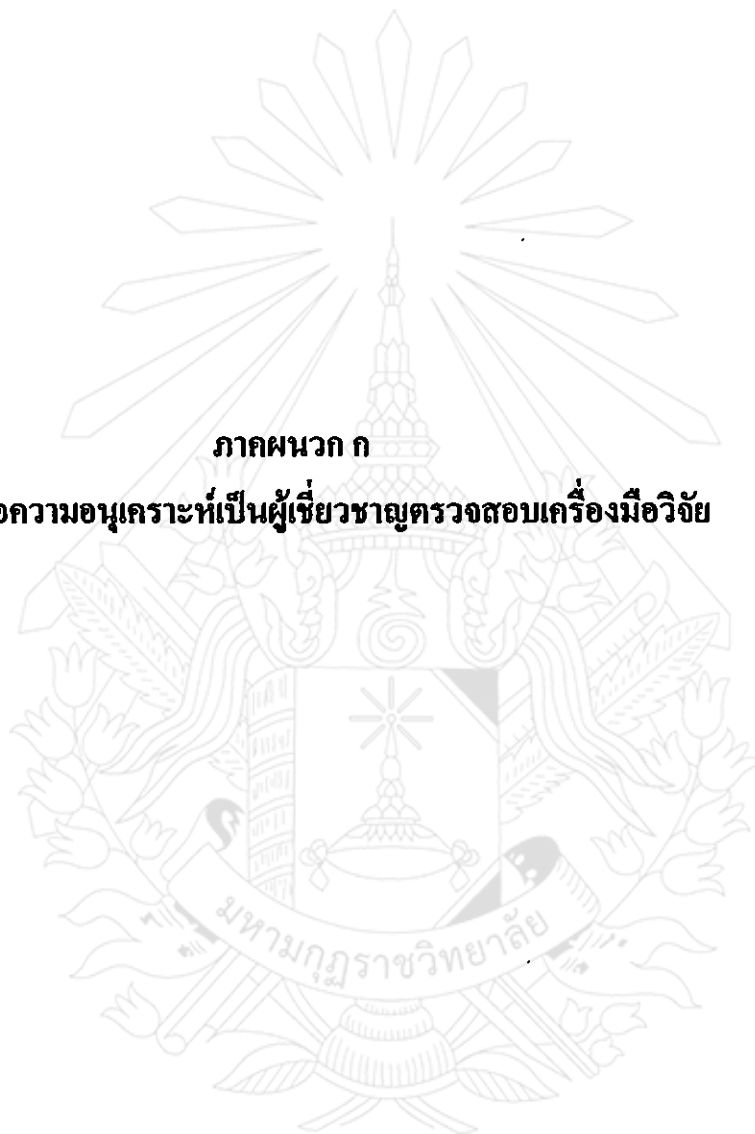
3. บทความในวารสาร

- อมร รักษาสัตย์. **บทบาทจากผู้บังคับบัญชาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ**. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 1 ฉบับพิเศษ, เมษายน 2522

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ดร.เดชชาติ ตริทรัพย์

- ปรินญาเอก สาขาสังคมวิทยา
- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

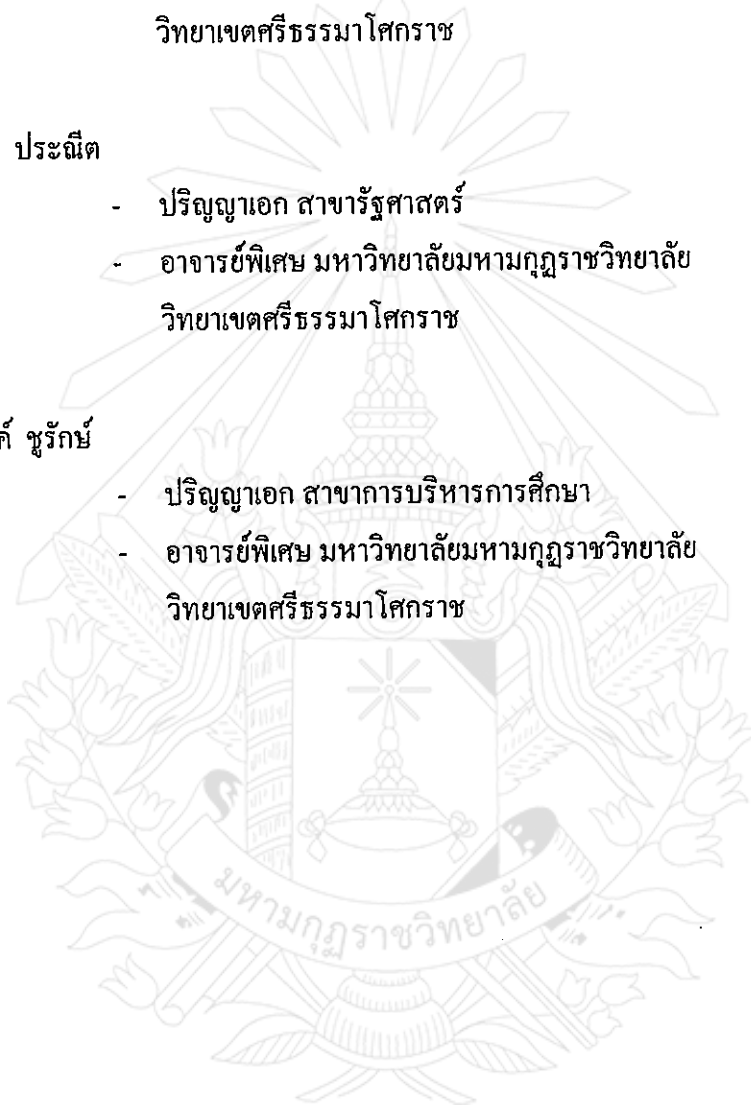
..

2. ดร. ยุทธนา ประณีต

- ปรินญาเอก สาขารัฐศาสตร์
- อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

3. ดร. ประยงค์ ชูรักษ์

- ปรินญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา
- อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

เรื่อง : ขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร: กร. เกษชาติ ศรีทรัพย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

- โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นาย โฆธกรินทร์ อิมสงวร..... นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐ
ศาสตรการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสาร
นิพนธ์เรื่อง..... ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น..... กรณีที่..... จังหวัด.....
..... ส่วนตำบล..... อ.เมือง..... จ.นครศรีธรรมราช.....

โดยมี..... พระสมณะ..... รับผิดชอบเป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างสารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณา
และอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นิสิต
สร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเวียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล)

ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

งานบัณฑิตศึกษา
สำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒

๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

เรื่อง : ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร : กร. บุพพนา ปรากฏ

สิ่งที่ส่งมาด้วย - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

- โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายเอกกรินทร์ อินทสาร นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา
ศาสตรการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสาร
นิพนธ์เรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณี องค์การบริหาร
ส่วนตำบลควนควน อำเภอเมือง จ. นครศรีธรรมราช

โดยมี กร. พระมหาปริกา ชันทีโสภณี ประธานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างสารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณา
และอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นิสิต
สร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล)

ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมราช

งานบัณฑิตศึกษา

สำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมราช

โทร. ๐-๘๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒

๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

เรื่อง : ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร: กร. ว่างมกั ชูรักม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
- โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายเอกวิมล อินทสาร นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

ศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสาร
นิพนธ์เรื่อง... ความพึงพอใจของประชาชนที่ต่อแผนสุขภาพเมือง... อ.เมือง จ. นครศรีธรรมราช

โดยมี ดร.พร. ว่างมกั... ซึ่งเป็นที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างสารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณา
และอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นิสิต
สร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

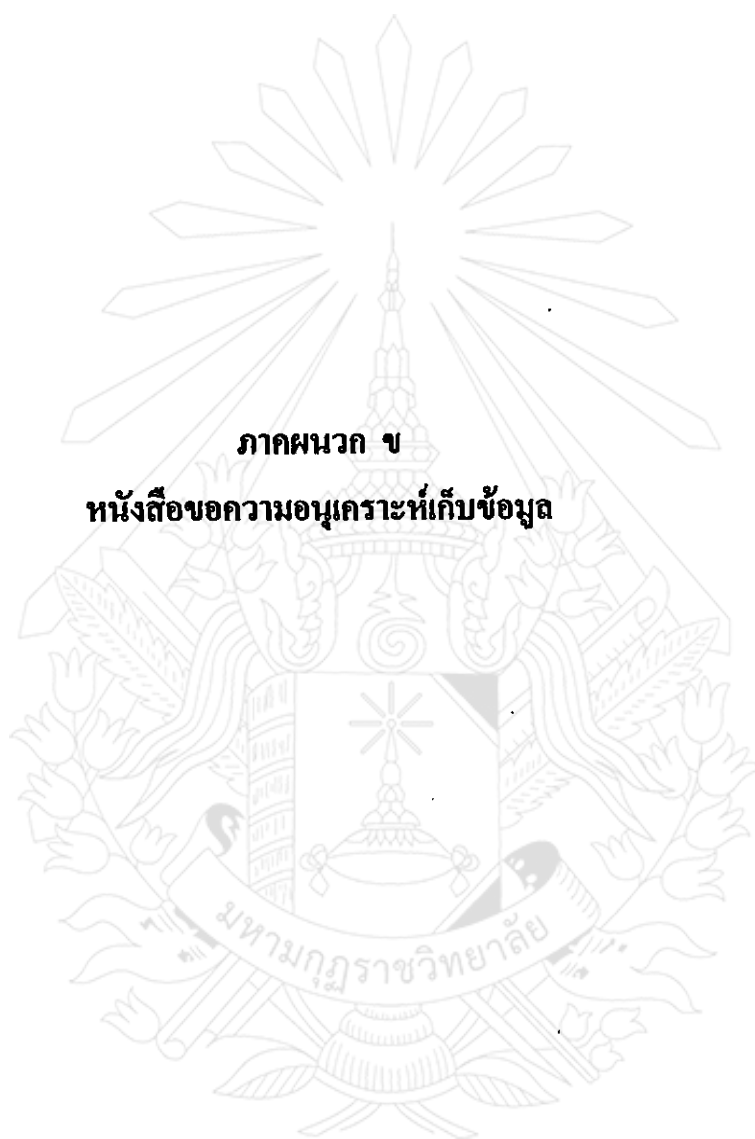
(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล)

ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมราช

งานบัณฑิตศึกษา

สำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมราช

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๗๙ ต่อ ๑๐๒

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๑.๒)/๖๗๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๕๐๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เจริญพร นายองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายเอกรินทร์ อินทรสาร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช SATISFACTION OF PEOPLE TO LOCAL DEVELOPMENT PLAN : A CASE STUDY OF NASAI SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUANG DISTRICT, NAKHONSITHAMMARAT PROVINCE. โดยมี พระมหาปริดา ขนุดิโสภณ (ดร.) เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากพื้นที่ของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เรียน ทนาย อมต. ทหารราช
ด้วย ทนายเอกรินทร์ อินทรสาร
นักศึกษาระดับปริญญาโท. หลักสูตรสังคมศาสตร์
มหาสารคาม. จ้างทำวิจัยที่ตำบลนาทราย
ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ขอเจริญพร

(พระราชธรรมสุธี)

รักษาการรองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

เรียน ทนาย อมต.
- เมืองทราชม
- ม.ร.ส. วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
๗๐๓๖ ม.อ. น. ๓๖๓๖
จึงเรียน ทนายเอกรินทร์ อินทรสาร
ศึกษาปริญญาโท. ทหารราช
- เพื่อศึกษาวิจัยที่ตำบลนาทราย

ม.อ. น. ๓๖๓๖

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบตามความเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

นาย เอกรินทร์ อินทสาร

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

		เฉพาะเจ้าหน้าที่
ตอนที่ 1	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	☐ ☐ ☐
	โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริง	
1. เพศ	() 1. ชาย () 2. หญิง	v1 = ☐
2. อายุ	() 1. 20-40 ปี () 2. 41-60 ปี () 3. 61 ปีขึ้นไป	v2 = ☐
3. การศึกษา	() 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี () 2. ปริญญาตรีขึ้นไป	v3 = ☐

4. อาชีพ

- () 1. รับจ้าง () 2. รับราชการ
 () 3. เกษตรกรรม () 4. ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว
 () 5. อื่น ๆ (ระบุ)

v4 =

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน

ลำดับ	ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความพึงพอใจ					เฉพาะเจ้าหน้าที่
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
	1.ด้านพัฒนาคนและสังคม						
1.	ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ มากน้อยเพียงใด						v5 = <input type="text"/>
2.	ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นการส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุ ผู้พิการ เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม มากน้อยเพียงใด						v6 = <input type="text"/>
3.	ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, การป้องกันยาเสพติด, และด้านการศึกษา มากน้อยเพียงใด						v7 = <input type="text"/>
	2.ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ						
4.	ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มากน้อยเพียงใด						v8 = <input type="text"/>
5.	ท่านมีความพึงพอใจต่อการส่งเสริมกิจกรรมให้กับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในเขต อบต. มากน้อยเพียงใด						v9 = <input type="text"/>

ลำดับ	ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อ แผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความพึงพอใจ					เฉพาะ เจ้าหน้าที่
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
6.	ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนา ท้องถิ่น ในการสนับสนุนธุรกิจร้านค้า ชุมชน,กองทุนหมู่บ้าน,และธนาคาร หมู่บ้านให้กับราษฎรอย่างน้อยเพียงใด						v10 = <input type="text"/>
7.	3.ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนา ท้องถิ่นในการพัฒนาเส้นทางคมนาคม, ไฟฟ้าสาธารณะ,การระบายน้ำ,และการ ผังเมือง มากน้อยเพียงใด						v11 = <input type="text"/>
8.	ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนา ท้องถิ่น ที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับ โครงสร้างพื้นฐานตามโครงการก่อสร้าง ในปีต่อ ๆ ไป มากน้อยเพียงใด						v12 = <input type="text"/>
9.	ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนา ท้องถิ่น เกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด						v13 = <input type="text"/>
10.	4. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ท่านมีความพึงพอใจการจัดหาแหล่งน้ำ, การพัฒนาบ่อบาดาล,สระน้ำ,และระบบ ประปา เพื่อการอุปโภค ตามแผนพัฒนา อบต. มากน้อยเพียงใด						v14 = <input type="text"/>
11.	ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนพัฒนา ท้องถิ่นในการจัดทำเหมืองฝาย,อ่างเก็บ น้ำ,ขุดลอกคูคลอง,และคลองส่งน้ำ เพื่อ มีน้ำใช้ในการเกษตร มากน้อยเพียงใด						v15 = <input type="text"/>
12.	ท่านมีความพึงพอใจแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการจัดสร้างถังเก็บน้ำ, บ่อน้ำตื้น,และ โถ่งน้ำ เพื่อการบริโภค มากน้อยเพียงใด						v16 = <input type="text"/>

ลำดับ	ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อ แผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความพึงพอใจ					เฉพาะ เจ้าหน้าที่
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
13.	5. ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร ท่านมีความพึงพอใจในการพัฒนามูลสาร ทั้งพนักงาน,สมาชิกสภาฯ,ในการฝึกอบรม ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อการปฏิบัติงานให้ ได้ผลดี มากน้อยเพียงใด						v17 = <input type="text"/>
14.	ท่านมีความพึงพอใจ ที่มีการส่งเสริมให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบ ประชาคม,การแสดงความคิดเห็น,และ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มากน้อยเพียงใด						v18 = <input type="text"/>
15	ท่านมีความพึงพอใจในการให้บริการ ประชาชนทั้งในและนอกสถานที่,การ พัฒนาระบบจัดเก็บภาษี,ปรับปรุง เครื่องมือให้มีคุณภาพ มากน้อยเพียงใด						v19 = <input type="text"/>
16.	6. ด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ท่านมีความพึงพอใจแผนงานการฝึกอบรม แก่ราษฎรและเยาวชน ในการสร้าง จิตสำนึกและตระหนักต่อการรักษธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด						v20 = <input type="text"/>
17.	ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนการ ดำเนินงานการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่ง ปฏิกูล,ในเขต อบต. มากน้อยเพียงใด						v21 = <input type="text"/>
18.	ท่านมีความพึงพอใจต่อแผนการบำบัด น้ำเสีย, การปลูกต้นไม้ริมลำคลองและ ริมถนน, และส่งเสริมกิจกรรมป่าชุมชน มากน้อยเพียงใด						v22 = <input type="text"/>

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. แผนงานพัฒนาคนและสังคม

.....

.....

2. แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจ

.....

.....

3. แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

.....

.....

4. แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ

.....

.....

5. แผนงานพัฒนาการเมืองการบริหาร

.....

.....

6. แผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

ภาคผนวก ง
สถาปัตยกรรมทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย

สภาพข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ข้อมูลพื้นฐานตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 ข้อมูลทั่วไป

1) ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลนาทราย ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราชห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ประมาณ 12 กิโลเมตร มีการคมนาคมสะดวกสามารถติดต่อกับภายนอกและภายในพื้นที่ได้สะดวก โดยมีทางหลวงหมายเลข 4313 ถนนนครศรี-ปากพูน-ท่าศาลา ผ่านตอนกลางของตำบล

ตำบลนาทรายมีพื้นที่ประมาณ 35.42 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 22,138 ไร่ โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบถึงราบลุ่ม

ตำบลนาทราย มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ จด หมู่ที่ 1,8 ตำบลท่าจี้ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

ทิศใต้ จด หมู่ที่ 2,3,4,5 ตำบลนาเคียน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

ทิศตะวันออก จด หมู่ที่ 1,5 ตำบลปากพูน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

ทิศตะวันตก จด หมู่ที่ 4,6 ตำบลท่าจี้ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

2) ลักษณะภูมิประเทศ ตำบลนาทราย เป็นพื้นที่ราบถึงราบลุ่ม ใช้ประโยชน์ในการทำนาและทำสวนผลไม้ พร้อมทั้งมีการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ เช่น โคพื้นเมือง สุกร เป็ด และไก่พื้นเมือง ประชากรมีสิทธิถือครองในที่ดินทำกินโดยส่วนใหญ่ การขนส่งผลผลิตออกไปจำหน่ายยังตลาดใช้เส้นทางคมนาคมทางบกเป็นสำคัญ

ลักษณะภูมิอากาศ ตำบลนาทรายเป็นแบบร้อนถึงร้อนชื้น อยู่ในเขตรมสุม ภูมิอากาศแบ่งเป็น 2 ฤดู คือ

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน

- ฤดูฝน แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – ตุลาคม

ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฝนตกไม่หนาแน่น และช่วงที่ 2 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – มกราคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นช่วงที่ฝนตกชุกและหนาแน่น

3) การประกอบอาชีพและรายได้ มีการทำนาข้าวไว้บริโภคเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือทำสวนผลไม้ มีการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคและจำหน่าย เช่น โคพื้นเมือง กระบือ สุกร เป็ด ไก่ นอกจาก

ยังมีการทำอาชีพนอกภาคเกษตรกร คือ การค้าขาย ทำงานโรงงาน ได้แก่ โรงงานยาง และโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง

4) การแบ่งเขตการปกครอง ตำบลนาทราย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ภายใต้การปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย

5) ข้อมูลประชากรครัวเรือน ตำบลนาทราย มีประชากรทั้งสิ้น 6,161 คน เป็นชาย 3,037 คน เป็นหญิง 3,124 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประกอบด้วยครัวเรือน จำนวน 1,472 ครัวเรือน ดังนี้

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากรทั้งหมด	แยกเป็น	
					ชาย	หญิง
1	บ้านปลายท่า	262	141	1,276	642	634
2	บ้านห้วยน้ำเย็น	309	118	1,480	715	765
3	บ้านหน้าโพธิ์	227	133	833	410	423
4	บ้านเหว็ด	137	110	643	310	333
5	บ้านยางเตี้ย	384	170	1,361	686	675
6	บ้านนาทราย	153	130	568	274	294
		1472	802	6,161	3,037	3,124

6) การคมนาคม

- ถนนลาดยาง 3 สาย
- ถนนคอนกรีต 6 สาย
- ถนนหินคลุก 13 สาย
- ถนนดิน ไม่มี

7) แหล่งท่องเที่ยว/จุดดูงาน ตำบลนาทราย ไม่มีสถานที่ท่องเที่ยว และจุดดูงานที่น่าสนใจ ได้แก่ จุดสาธิตการปลูกมังคุด การเพาะเห็ดเพื่อการค้า และการทำผ้ามัดย้อม มีการจักสานย่านลิเภา เป็นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

8) ประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนตำบลนาทราย มีประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ได้แก่

- ประเพณีชักพระ เป็นประเพณีสืบต่อมาแต่โบราณ ชาวบ้านตำบลนาทรายมีการลากพระมาขบวนกันที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศ มีการละเล่นพื้นบ้านให้คนรุ่นหลังได้ชม

- ประเพณีเข้าพรรษา เป็นประเพณีที่ชาวบ้านจัดงานขึ้นภายในตำบล มีการแห่เทียนพรรษาและทำบุญตักบาตร

- ประเพณีวันสงกรานต์ จัดขึ้นในวันที่ 11-13 ของเดือนเมษายนของทุกปี มีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ทำบุญตักบาตร และมีการละเล่นพื้นบ้านต่าง ๆ

9) ข้อมูลด้านสาธารณสุข มีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 1 บ้านปลายท่า คือ สถานีอนามัยบ้านปลายท่า หมู่ที่ 1 มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำนวน 3 คน มีอาสาสมัครสาธารณสุขจำนวน 163 คน มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน จำนวน 6 แห่ง

1.2 การโทรคมนาคมและการใช้ไฟฟ้า ตำบลนาทรายได้รับการบริการด้านโทรคมนาคม และไฟฟ้า ดังนี้

- 1) โทรศัพท์สาธารณะ 10 แห่ง
- 2) ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ไม่มี
- 3) มีไฟฟ้าใช้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบล แต่ไม่เต็มพื้นที่
- 4) มีประปาหมู่บ้าน ใช้จำนวน 5 หมู่บ้าน

1.3 สภาพทางสังคมและสถาบันทางครอบครัว

1) สภาพการตั้งบ้านเรือน การตั้งบ้านเรือนของประชากรในตำบลนาทราย เป็นชุมชนค่อนข้างหนาแน่นในหมู่ที่ 1,2 ของตำบล บริเวณที่คอนสองฟากถนนที่ลุ่มด้านหลังหมู่บ้านจะเป็นพื้นที่ทำนาทั้งหมด ที่เหลือ หมู่ที่ 3 , 4 ,5 , 6 จะมีการตั้งบ้านเรือนกระจายออกไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ทำสวนซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นครอบครัวเกษตรกรตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ทำกิน

ลักษณะของบ้านเรือนของเกษตรกรในพื้นที่นี้ส่วนใหญ่เป็นเรือนไม้กิ่งปูนและเรือนไม้มีทั้งชั้นเดียวและสองชั้น และเป็นที่น่าสังเกตว่าบ้านเรือนที่ก่อสร้างใหม่เป็นบ้านก่ออิฐและปูนเพราะไม้หายากและมีราคาแพง

2) ลักษณะทางสังคม ศาสนา และสถาบัน ความสัมพันธ์ทางสังคมของประชากรในตำบลนาทราย อาจแบ่งออกเป็นความสัมพันธ์ภายในและภายนอกชุมชน ความสัมพันธ์ภายในชุมชนส่วนหนึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ทางสายเลือด เครือญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้านทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนเหล่านี้ในลักษณะของสังคมที่มีการแบ่งปัน เอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างไรก็ตามในสังคมยุคปัจจุบัน แม้ว่าการแบ่งปันและการช่วยเหลือ ยังคงเป็นลักษณะเด่น แต่เกษตรกรก็ไม่อาจแบ่งปันหรือช่วยเหลือได้ทุกเรื่อง ทุกเวลา เหมือนสังคมในอดีต

3) ความผูกพันของคนที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติและเพื่อนบ้านจะเป็นศูนย์กลางอยู่ที่ญาติผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ หรือบุคคลที่ได้รับการยอมรับในชุมชน มีการไปมาหาสู่กันหลังจากเสร็จงาน

พื้นที่ทำสวนไม้ผล แยกเป็น

- พื้นที่ปลูกมังคุด	จำนวน 1,373	ไร่
- พื้นที่ปลูกเงาะ	จำนวน 860	ไร่
- พื้นที่ปลูกทุเรียน	จำนวน 213	ไร่
- พื้นที่ปลูกลองกอง	จำนวน 204	ไร่
- พื้นที่ปลูกกระท้อน	จำนวน 121	ไร่
- พื้นที่ปลูกมะนาว	จำนวน 97	ไร่
- พื้นที่ปลูกยางพารา	จำนวน 772	ไร่
- พื้นที่การเกษตรอื่นๆ	จำนวน 2,666	ไร่

2. ปศุสัตว์และการประมง

- เลี้ยงโคพื้นเมือง	จำนวน 521	ตัว
- เลี้ยงกระบือ	จำนวน 407	ตัว
- เลี้ยงสุกร	จำนวน 1,510	ตัว
- เลี้ยงไก่	จำนวน 12,199	ตัว
- เลี้ยงเป็ด	จำนวน 97	ตัว
- บ่อเลี้ยงปลา	จำนวน 1	บ่อ
- บ่อปลาสาธารณะ	ไม่มี	

ส่วนใหญ่ในตำบลนาทรายมีแหล่งจับปลาธรรมชาติมากในบริเวณบ่อดินทรายร้าง

การผลิต เกษตรกรในตำบลนาทราย ได้นำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาใช้ในการผลิต ตลอดเวลานับตั้งแต่พันธ์พืช สัตว์ ปุ๋ย และสารเคมี การเกษตรและเครื่องทุ่นแรง เช่น รถไถ เครื่องตัดหญ้า และอื่นๆ ทำให้ต้นทุนสูง และเสี่ยงต่อการขาดทุนในภาวะราคาผลผลิตตกต่ำการผลิต นอกภาคเกษตร มีการรวมกลุ่มจักสานย่านลิเภา เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์การตลาด โดยทั่วไปตลาดพืชผลสินค้าเกษตรของตำบลนาทรายยังคงอยู่ในมือของพ่อค้าคนกลางและต่างถิ่นเข้ามาซื้อไปขายอีกทอดหนึ่ง มีพ่อค้าทั้งในและต่างจังหวัดเข้าไปรับซื้อผลผลิตและเป็นฝ่ายตั้งราคาผลผลิตเหล่านั้นการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการด้านการตลาดของเกษตรกรในตำบลนาทรายค่อนข้างจำกัด ส่วนใหญ่กลุ่มที่มีอยู่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อรับการถ่ายทอดความรู้เพื่อทำการผลิต

หน่วยธุรกิจในเขตตำบลนาทราย

1. โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา	จำนวน 1 แห่ง
2. บริษัทคอนกรีตผสมเสร็จ	จำนวน 1 แห่ง
3. โรงรมยาง	จำนวน 1 แห่ง

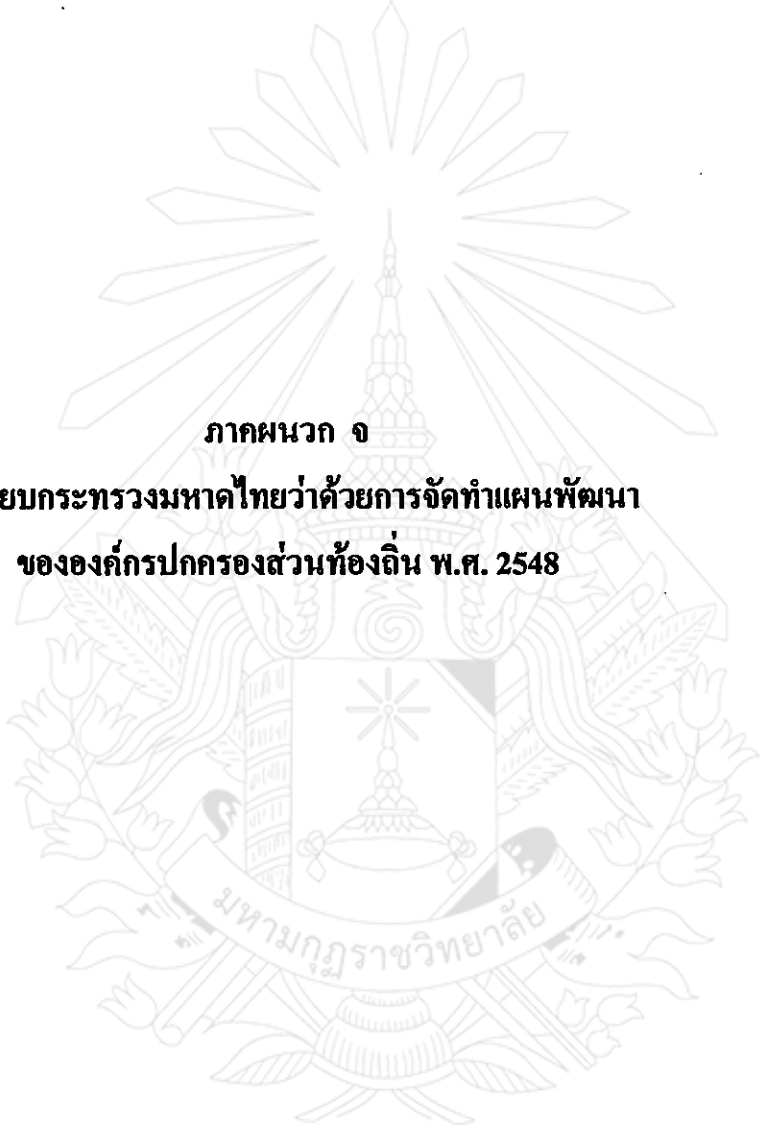
4. บ้านจัดสรร

จำนวน 1 แห่ง

5. ร้านค้าปลีก

จำนวน 33 ร้าน

ภาคผนวก จ
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

**ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ.๒๕๕๘**

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๖ ให้เป็นปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๖

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๖

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ยกเว้น กรุงเทพมหานคร

“สภาท้องถิ่น” หมายความว่า สภาองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาเมืองพัทยา สภาองค์กรบริหารส่วนตำบล และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นเมืองพัทยาคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“อำเภอ” หมายความว่า รวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“สมาชิกสภาท้องถิ่น” หมายความว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“นายอำเภอ” หมายความว่า ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน” หมายความว่า ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน หัวหน้ากองวิชาการและแผน หัวหน้างานวิเคราะห์นโยบายและแผน หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกันกับตำแหน่งดังกล่าว

“พนักงานส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ข้าราชการส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล และพนักงานหรือข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“แผนพัฒนา” หมายความว่า รวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี

“แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายของการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนสังคม

“แผนพัฒนาสามปี” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดตั้งขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนการหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

“แผนการดำเนินงาน” หมายความว่า แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนากิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

“โครงการพัฒนา” หมายความว่า โครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้

“การแก้ไข” หมายความว่า การแก้ไขข้อผิดพลาดในแผนพัฒนาหรือแผนการดำเนินงานให้ถูกต้อง โดยไม่ทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญเดิมเปลี่ยนแปลงไป

“การเพิ่มเติม” หมายความว่า การเพิ่มเติมแผนงาน โครงการที่ไม่มีอยู่ในแผนพัฒนาสามปีให้ปรากฏไว้ในแผนพัฒนาสามปี

“การเปลี่ยนแปลง” หมายความว่า การทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของแผนพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามระเบียบนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัด แล้วรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ยกเว้นหรือผ่อนผัน

ข้อ ๖ การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวดที่ ๑ องค์กรจัดทำแผนพัฒนา

ข้อ ๗ องค์กรจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- (๑) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
- (๒) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อ ๘ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

(๑) ผู้บริหารท้องถิ่น	ประธานกรรมการ
(๒) รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทุกคน	กรรมการ
(๓) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน	กรรมการ
(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน	กรรมการ
(๕) ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารคัดเลือก	

จำนวนไม่น้อยกว่าสามคน

(๖) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาชนท้องถิ่นคัดเลือก	กรรมการ

จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคน

(๗) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ/
เลขานุการ |
|----------------------------------|-----------------------|

(๘) หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน	ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตามข้อ ๘(๑)(๔)(๕) และ (๖) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ ๙ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

กฎหมาย จัดตั้ง ให้เสนอปัญหา ความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

- (๓) พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน
- (๔) ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตามข้อ ๑๕(๒)
- (๕) พิจารณาให้ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (๖) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นควร
- (๗) ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

มีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็น โครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนการดำเนินงาน และจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตามข้อ ๑๕(๑)

ข้อ ๑๒ การประชุมของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะติดตามและประเมินผล คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด แล้วแต่กรณีจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของการประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

หมวดที่ ๒

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ ๑๓ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติตาม (๑) และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (๒) ถึง (๗) ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต สามารถตรวจสอบพฤติกรรมได้

- (๒) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น
- (๓) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
- (๔) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเป็นกรรมการ
- (๕) คติยาเสพติดให้โทษ
- (๖) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริต หรือผิดมิชอบในวงราชการ
- (๗) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปและพ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- ข้อ ๑๔ ผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับความคัดเลือกอีกได้
- ข้อ ๑๕ ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้
- (๑) ครบวาระการลงตำแหน่ง
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือต่อประธานกรรมการที่ตนดำรงตำแหน่ง
- (๔) คณะกรรมการที่ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งอยู่เห็นว่ามีเหตุอันควรและมีมติจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามให้ออก
- (๕) มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๓

หมวด ๓

การจัดแผนพัฒนา

ข้อ ๑๖ การจัดตั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามาให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

- (๑) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

(๒) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางหรือข้อมูล นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(๓) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสนอ ผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติ และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

ข้อ ๑๗ การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนการ ดำเนินการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการ พัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาชนและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการ พัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

(๒) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการ พัฒนาปัญหา ความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี แล้วเสนอคณะกรรมการ พัฒนาท้องถิ่น

(๓) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้เสนอผู้บริหาร ท้องถิ่น

(๔) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนประกาศใช้ แผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่น จึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

ข้อ ๑๘ แผนพัฒนาสามปีให้จัดทำและทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อน งบประมาณประจำปี

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแล้วรายงาน กระทรวงมหาดไทยทราบ

ในกรณีของเทศบาลผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้นายอำเภอได้เมื่อมีการขยายเวลา ให้แจ้งจังหวัดเพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสองให้เป็นอำนาจของนายอำเภอแล้วแจ้งจังหวัดรายงานกระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๑๕ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกจัดทำหรือร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาข้อ ๑๕ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกจัดทำหรือร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาได้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างข้อกำหนด ขอบข่าย และรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการ เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(๒) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานแล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(๓) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

ข้อ ๒๐ ให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่จัดทำหรือร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการจัดทำร่างแผนพัฒนาตามระเบียบนี้

หมวด ๔

การแก้ไข การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา

ข้อ ๒๑ การแก้ไขแผนพัฒนาเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ ๒๒ การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(๒) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(๓) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ต่อไป

ข้อ ๒๓ การเปลี่ยนแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินการตามระเบียบนี้ พร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(๒) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินการตามระเบียบนี้เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(๓) ผู้บริหารท้องถิ่นพัฒนาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินการตามระเบียบนี้และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินการตามระเบียบนี้

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำเนินการตามระเบียบนี้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ต่อไป

หมวด ๕

การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ

ข้อ ๒๔ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาที่อนุมัติแล้ว และนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่ประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ข้อ ๒๕ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

ข้อ ๒๖ การจัดทำแผนการดำเนินงานให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแผนงาน โครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดทำร่างแผนการดำเนินงาน เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(๒) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนการดำเนินงาน แล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่นประกาศเป็นแผนการดำเนินงาน ทั้งนี้ให้ปีประกาศแผนการดำเนินงานภายในสิบห้าวัน

นับแต่วันที่ประกาศ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันและต้องปิดประกาศไว้อย่างน้อย สามสิบวัน

ข้อ ๒๗ แผนการดำเนินงานให้จัดทำเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้น หรือภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ตั้งงบประมาณดำเนินการหรือได้รับแจ้งแผนงาน/โครงการจากหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการในพื้นที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวด ๖

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ข้อ ๒๘ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย

- (๑) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน
- (๒) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- (๓) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- (๔) หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน
- (๕) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานกรรมการและกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ

กรรมการตามข้อ ๒๘ ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ ๒๙ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนา
- (๒) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนา

(๓) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการท้องถิ่นและประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนาให้ประชาชนท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

- (๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วย ปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๓๐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาได้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

(๓) หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผล

(๔) ให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่ดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผลรายงานผลการดำเนินการซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลต่อคณะกรรมการติดตามและประเมินผลเพื่อประเมินผลการรายงานผล เสนอความเห็นต่อผู้บริหารท้องถิ่น

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ข้อ ๓๑ เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมแล้วเพื่อให้การบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยอาจจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามความเหมาะสม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๒ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนการพัฒนสามปีและแผนปฏิบัติการ ที่มีอยู่เดิม ก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลในการประกาศใช้ ให้มีผลใช้ได้ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

สมชาย สุนทรวัฒน์

(นายสมชาย สุนทรวัฒน์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

- ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่มที่ ๑๒๒ ตอนพิเศษ

วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๘ หน้า ๔๖ - ๕๗

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายเอกรินทร์ อินทสาร
วัน เดือน ปีเกิด	4 กุมภาพันธ์ 2503 อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่	556 / 161 หมู่บ้านการเคหะแห่งชาติ 2 ถนนอ้อมค่ายวิชราวุธ หมู่ที่ 5 ตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
การศึกษา	
พ.ศ.2534	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี รัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ดำรงตำแหน่ง	
พ.ศ. 2540	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2549	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (นักบริหารงาน อบต.6) อบต.ปากพูน ฝั่งตะวันตก อำเภอปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2549 – ปัจจุบัน	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (นักบริหารงาน อบต.6) อบต.นาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย หมู่ที่ 1 ถนนนาพรุ-ปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280